

ARGIA

ASIER ATUTXA

«ETako presoak
hiltzaileak direlako
daude espetxean»

ESKOLA MAPA

Eskola Publikoaren
puzzleko piezak
egokitu ezinik

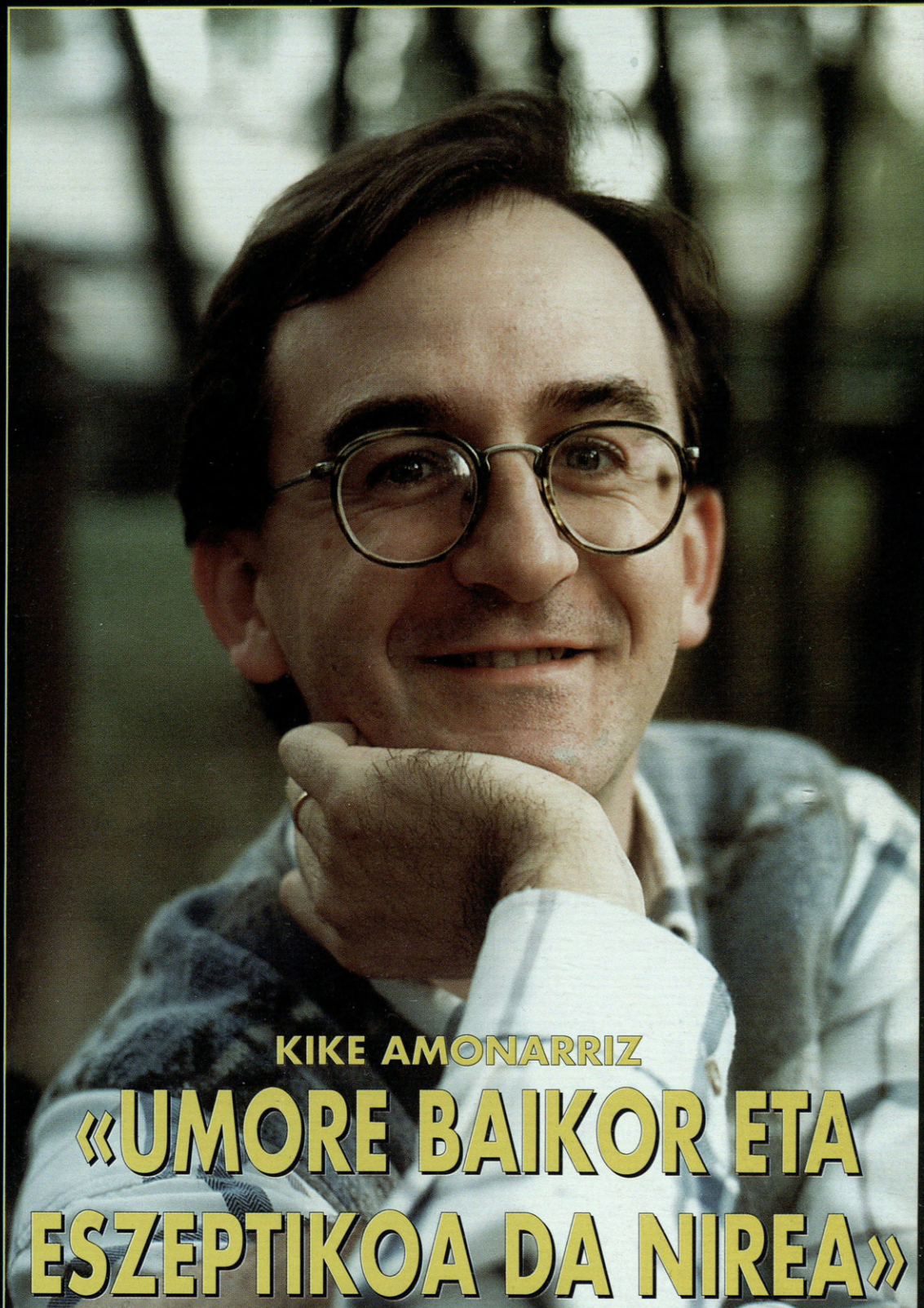
DOSSIERRA

Euskal kulturaren
fauna Durangoko
ferian

LUIS

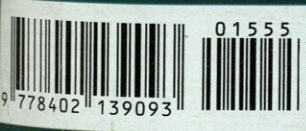
HARANBURU-
ALTUNA

«Liburugintzarako
proiektu komun bat
nahi dugu»

GIKE AMONARRIZ

«UMORE BAIKOR ETA
ESZEPTIKOA DA NIREA»

PATZIKU PERURENA: «ZURIANZIRIKA» AKUILUAREKIN

FESTA

Abenduak 23 larunbata
Donostiako Belodromoan

lentzaro

5etan

Tomas
San Miguel

Kukubiltxo

Easo
eta
San Ignacio
eskolaniak

Bittor
Aiape

Txirri, Mirri eta Txiribiton

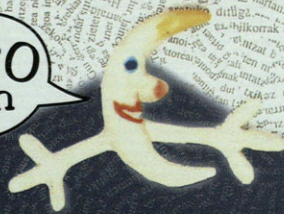
Amaia
Zubiria

Michel
Ducan
eta
Carolina
Phillips

Xaxi
malabar
taldea

Gozategi
taldea

8:30
etan

Tapia
eta
Leturia
Band

Abesbatza

Ruper
Ordorika

Deabruak
Teilatueta

EXKIXU

DUT

Egunkaria

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. Asier Atutxa, EAJko Hezkuntza, Euskara eta Gazteria saileko arduraduna. «Hiltzaileak direlako daude espetxean ETAko presoak». MIKEL JAUREGI.

12. Asteazken zehar. XABIER LETONA.

14. Nazioarteko konferentziak bata bestearen atzean datoz. Mundua 'gailurririts'ak jota. XABIER LETONA.

16. Juan Soroeta, Donostiako Txiki Park-eko gerente eta jabeakidea. «Donostian beste bi Txiki Park zabaltzeko eremua badago». XABIER LETONA.

18. Irakaskuntza publikorako eskola maparen proposamena egin du Hezkuntza Sailak. Eskolen puzzlea osatu. ANDONI URBISTONDO eta ARANTZA ERASUN.

22. Kike Amonarriz: «Euskara batua baino, euskara dispersatua egiten ari gara». PELLO ZUBIRIA.

27 1995eko Durangoko Azoka, dosierra. Ateak zabaltzeko prest. AINHOA GERRA.

44. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

47. Luis Haranburu-Altuna, Euskal Editoreen Elkartearen lehendakaria. «Liburugintza proiektu komun bat nahi dugu». AINHOA AZPIROZ.

50. Patziku Perurenaren «Zurian zirika» artikulua bilduma Elkarren eskutik. «Nafarroan aurrituzirik gabeko literatura egiten da». J.J. PETRIKORENA.

53. Argitalpenak. AINHOA AZPIROZ.

56. Irrati-telebista. ARRITXU ZELAIA.

60. Aukeran. MIKEL JAUREGI.

64. Denborapasa.

66. Tenk egiteko unea. TXILLARDEGI.

POLITIKA: Asier Atutxa baino gehiago, Eusko Jaurlaritzako Barne Saileko sailburuaren semea izango da askorentzat. Dena dela, lehen urratsak emanak ditu politikaren mundu korapilatsuan, eta EGiko kide izaten jarraitu arren, EAJrango jautzia eman du jada. EGI, EAJ eta euskal gazteria izan ditugu mintzagai, besteak beste, Sabin Etxean elkartu ostean./ **8**

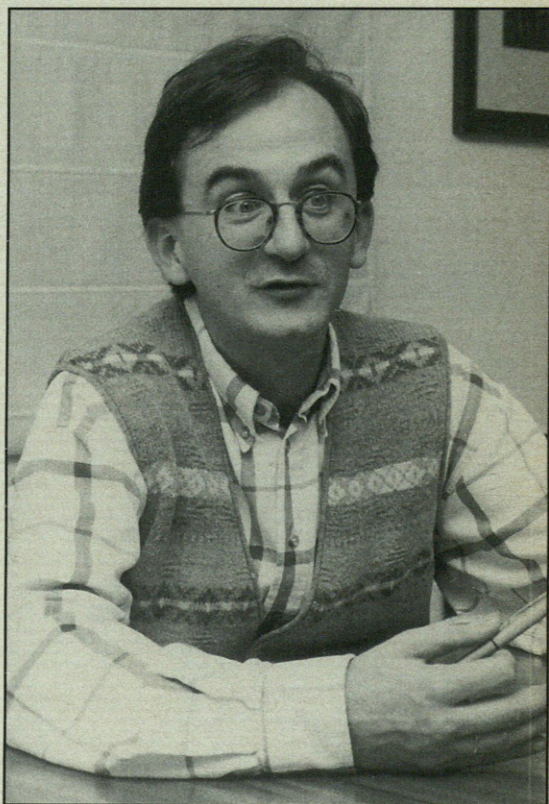
KIKE AMONARRIZ:

Telebistara iritsi aurretik zen famatua eta ARGIA Sariak jaso baino lehen jendeak herriko plazan begiratzen zion.

Irritarrez begiratu ere.

Tolosan inauteriak bezain ezaguna da txiste kontatzaile, telebista gizon eta Siadecoko soziolinguistika aditua, guztiak batera, den Kike.

«Txiskola» saioan ikusten dutenek bere estilo karnabaleroko nabaritu dute, izan ere, Tolosan ba omen da umorearekiko eta musikarekiko zentzu berezia, inauterietan azaltzen dena, eta Amonarrizek bizitu egiten du hori. Euskararen aldeko mekanismoak indarberritzeko ardura azaldu digu: «Lortu duguna galtzeko arriskuan gaude»./ **22**

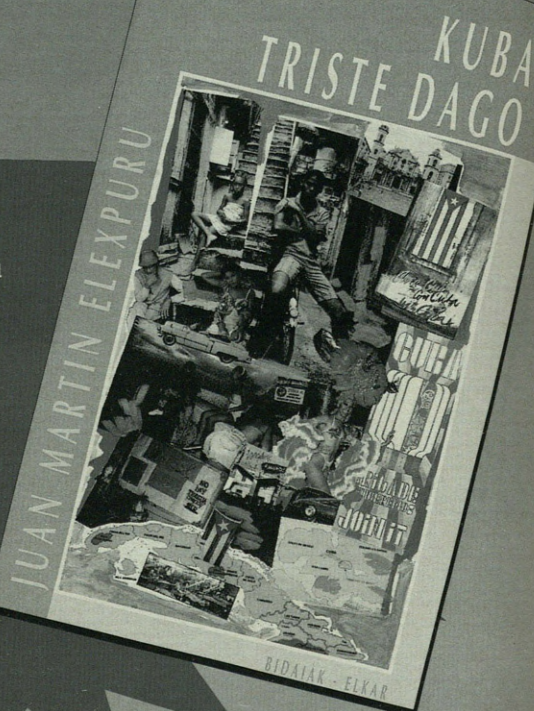
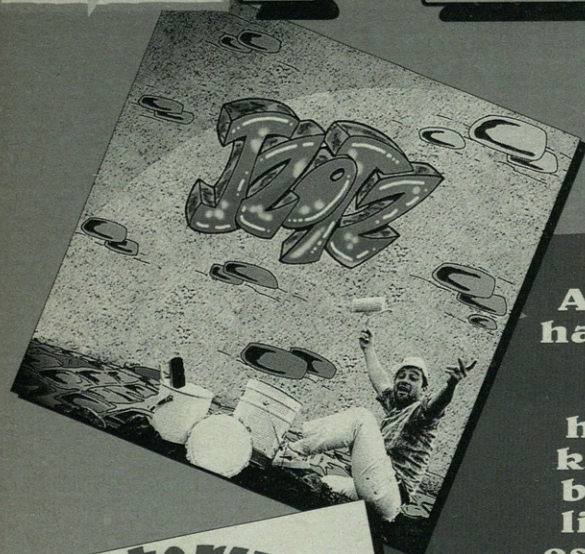

LUIS HARANBURU-ALTUNA: Euskal Editoreen Elkartearen lehendakaria dugu Luis Haranburu-Altuna. Editoreen Elkartean dituen asmoez, abian duten ikerketak eman ditzakeen erantzunez, liburugintzak bizi duen osasunaz eta merkatuaz aritu zaigu. Literaturari aipatzen zaion heldutasuna gezurra dela, eta hainbat desoreka utzi ditu agerian./ **47**

ARGIA

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez
gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

Asterix
MENHIRKADA

"Baina, baina!
Erromatar hauek
eroturik daude!"

PHILIPPE GRIMONDEN filmak Albert René
Éditionsek argitaraturiko RENÉ GOSCINNY eta
ALBERT UDERZOren Asterix Galiarraren
abenturatan oinarritua. Agertokiak: YANNIK
VOIGHT eta ADOLPH KABATEK Animazio zuzendaria: KEITH
INGHAM Muntaila eta soinu efektuak: JEAN GOUDIER Musika:
MICHEL COLONBER
Ekoizlea: YANNIK PIEL
Gaumont Production eta Extrafilm
Gaumont, Gaumont Ekubide gurtiak gordeak.

Telefonoz ere
egin dezakezu
harpidetza
zenbaki
honetara
deituz

943 - 37 15 45

Goizeko 9etatik
1era eta 3etatik
7etara

ARGIAren harpidedun izan zaitez

IZOTZen
KONPAKTOA

"KUBA TRISTE DAGO"
JUAN MARTIN ELEXPURU

"MENHIRKADA"
BIDEOA

KIOSKOAN BAINO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

%20a

MERKEAGO

IZENA _____ 1. DEITURA _____
2. DEITURA _____ HELBIDEA _____
TFNOA _____ HERRIA _____
POSTA KODEA _____ HERRIALDEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____

SUKURTSAL ZKIA. _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA

--	--	--	--	--

Entitatea

--	--	--	--	--

Sukurtsala

--	--

K.D

--	--	--	--	--	--	--	--

Kontu zenbakia

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
12.100 pzt
Iparr Euskal Herria
685 libera
Espainia 12.100 pzt
Beste Atzerriak
15.750 pzt
Airez 24.850 pzt

Euskal Kulturaren
URTEKARIA eta

Benetako euskal eskola publikoa

IRAKASLEA bere betiko leloarekin ari da:

- Bla, bla, bla... bla, bla...

Bitartean azken ilaran:

- Hi, Mikel, konturatu al haiz egin diguten putadaz?

- Ez nok konturatuko ba! Halako liburu potolua eta dana gazteleraz!

- Ba, enterau nok, ez dela gure arazoa bakarrik, alboko gelako Patxi ere gai batzutako materialak gaz- telaniaz dittuela eta euskarazko material batzuk berriez, Euskaltzaindiak ere ulertuko ez litzuzkela!

- Lehen azterketak kostata gainditzen giñuztan eta oin berriz jesukristoren mila-groetan sinesten hasi beharko gaituk.

Hau izan da azken asteetako gai nagusia ikasleen ahotan. Euskararen gorabehera hauek ikusita, larritzen hasiak gara Bergarako Ipintza Institutuko hainbat ikasle.

BBBk jubilazioa harturik, HSAOL berria sartu zaigu Institutuan. BBB sartu zenean, gaur egun aurkitzen garen arazo berarekin topatu ziren garai hartako ikasleak: euskaraz ikasteko material falta. Urteen poderioz, ikasle, irakasle eta hainbat talde- ren laguntzaz arazoa kon- ponduz joan zen. Orain sistema berria ezarri eta euskal irakaskuntzak atze- rapauso nabarmena eman du, euskarazko materiala berriez ere faltan dugularik.

Gobernuak honen aurrean «paso» egin du eta guk berriz «bordagoa» luzatzen diogu. Euskal hezkuntzari ematen dizkion dirulaguntza eskasak ikusirik, negarrari eman orde lanari ekin diogu.

Benetan euskalduna sentitu eta euskara bultzatu nahi baduzu, jar zaitez gurekin harremanetan.

**MIREN ARRILLAGA ETA 250 SINADURA
BERGARA (GIPUZKOA)**

Taldeak lokalaren bila

IDAZKI hau izenpetzen dugun talde eta elkarteek, eritzi publikoari zein Donos-

IRAKUR- LEAK MINTZO

tiako Udaletxeari gure etorkizunarekiko kezka jakinarazi nahi diegu. Gaur egun, Fruta Merkatuaren aldamenean Udaletxeak utzitako lokal batzuetan burutzen dugu gure iharduera. Hala ere, hemendik epe laburrera eraikuntza hori desagertuko denez, kalean geratzea da gero eta hurbilago ikusten dugun arriskua.

Egoera honen aurrean, eta gure eskaerak Udaletxean izan duten arrakasta eskasa ikusita, irtenbide egoki bat bilatzeko garaia iritsi dela uste dugu. Gure ustez, Atotxako zonaldean aurreikusitako birmoldaketan, Udaletxeak erabilpen amankomunerako lokal batzuk eskeintzea bidezkoa izango litzateke. Lokal horietan bai gure taldeek, bai haien iharduera gizarteari eskeintzen dioten beste talde batzuk kokalekua aurki zezaketen.

Egia auzoak, zein ondoan dagoen Grosekoak ere, gizarteari begira mota guztietako ekintzak burutzeko lokal batzuk izateko aukera ez dute galdu behar, soberan ez ditugun ekintzak, alegia. Azkenik, biztanlegoaren laguntza zein Udaletxearen erantzun zehatz bat espero ditugula adierazi nahi dugu.

AITZARTE MENDI TALDEA ETA BESTE 12

ELKARTE

DONOSTIA

«Gaur, janik ez»

«GAUR, janik ez» titulupean, «Funtsezko ideietan haiekin bat natorrelako (eta horregatik isiltasuna, isolamendua eta bestelako zigor fisiko eta psikikoak eta haia maiz zakurreria jasaten dituzten) lagun miretsi, miresgarri horiek gogoan edukita egin dut gaurko desartikulua. Zuen gogosegreba egiazko bakea irabazteko lagun-

garri izan dakigun!» testua idatzi nuen greban zaudeten eta ez zaudeten lagunekin ahantzita ez nagoela esatearren.

‘Irakurleak mintzo’ sailean beharko du ene protesta apal-apalak eta ez, ordea, nik nahi nuen ‘Moko fina’ koadrotxoan, bai-
menik ez didatelako eman han argitara-
tzeko.

EDORTA AGIRRE

ZUBIETA (GIPUZKOA)

Zuzendaritzaren oharra:

EUSKAL preso politikoeekin ahantzita ez dagoela adierazteko Edorta Agirre kola-
boratzaileak orri erdia zurian argitaratzea proposatu zuen: orri erdia zuri eta horre-
tan elkartasunezko lau lerroak. Telefono
bidez horren desegokitasuna adierazi eta
ulertua zuela uste genuen.

Gutun hau jaso ondoren zuzendaria
telefonoz mintzatu da Edorta Agirrerekin
eta bi aldiz hitzordua finkatu arren aurrez
aurre hitz egiteko aukerarik ez digu eman.

Berak esplikatzan ez duelarik, ARGIAK
ezin du ulertu kolaboratzaile honen joka-
bide bitxi hau.

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.

LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.

ZUZENDARIA: Pello Zubiria.

Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia.

20160 Lasarte-Oria.

Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.

BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.

Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.

NAFARROA: Iratxeko Monastegia 70, 3. ezkerre.

31011 Iruñea.

Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.

IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122-Urruña.

Fax-Tlf: 59 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

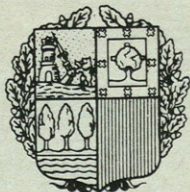
ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA:

72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:

Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa

Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Merke saldu zen gure lehendakaria

PATXI Larrainzar zen apaiz nafartar berezi eta jeinu hark hil aurreko bere artikulua Gabriel Urralbururi dedikatu zion, «Egin» egunkarian, 199eko martxoan. Antzinako Grezian Temistoklesek armadako buru zen Auribiadesi esan zion hura —historia aurreratu da baina gizakia ez hainbeste, nonbait— ipini zion izenburu: «Jo eazazu, baina entzun». «Behar bada gogoan izango duzu —idatzi zion Larrainzarrek orduan lehendakari zen Urralbururi— hauteskundeak irabazi zenituzten gau hura, betirako zure birjinitatea galdu zenuen gau hura, nola zin egin zenuen formalki eta zure lagunen aurrean egin beharreko lehenengo lan politikoa lau euskal herrialdeen batasuna izango zela». Eta aurreraxeago: «Ordurarte Gaizkiaren loreen artean jolasean hasi zen printzesa hilehori baten antzeko zinen, eta Boterearen suge pozointsuaren hortzakadak piska-

naka apo harroputz bihurtu zintuen»...

Rotxapeako apaiz antzerkigile handi hark beste hau ere aurreratu zion seminarista gaztetxo ezagutu zuen Gabriel Urralbururi: «Jo ezazu, baina entzun, anaia, bizitza horrela da: 'Corruptio optimi pessima', zeren eta Boterea zure arima bere penetrazio etengabe eta koi-petsuarekin bortxatu zizunean, zuk aurre egin bazenio eta zapalkuntza moralagatik salatu bazenu, beste oilar batek egingo lizuke kukurruku; baina gustatu egin zitzaizun esperientzia eta ontzat eman makurkeria, zure almorra minduak tronuaren kojina duen leuntasun

kremosoaz sendatuz». Gogorra eta ausarta zen Larrainzar. Urteak pasata bere artikulua Txalapartako liburuan irakurrita, esan liteke Larrainzarrek berak deskribatutakoa baino are makurragoa zela Urralburu eta Aragonen jokabidea.

ASKOK argudiatu dute Espainiako militarren presioak okertu zuela Hego Euskal Herriko lau herrialdeen autonomia bateratua lortzeko posibilitatea. Sozialisten jarrera aldaketarena hamaika bider aipatua izan da. Urte luzez nafar sozialisten buru eztabaidaezina eta Na-

«Oldartzenen finkatu ziren posizioak; KASen birformulazioaz eta Mahai berriaren hautaketarekin osatu da Ezker Abertzalearen ondoko urteetarako eskema»

EAJk II. Batzar Nagusia burutu du asteburuan Bilboko Arriaga Antzokian. Batzarrari amaiera emateko, igandean, Xabier Arzalluz Euzkadi Buru Batzarreko lehendakari hautatu zuten seigarren aldiz. Hala, kargu hori beteko du 2000. urtera arte. «100 urte eta aurrera» lelopean egindako batzar honetan, ekinbide balantzea, ponentzia politikoa, sektorekako ponentziak eta erabaki proposamenak eztabaidatu eta onartu dituzte jeltokideek. (Argazkia: «Egin»).

farroako lehendakari izana espetxean hain mixerableki jokatzegatik dagoela —komisioak kobratu eta etxeak erosi!— erakusten zaizkigula, gaiaren beste ikuspegi bat proposatzen zaigu.

Zeren eta abertzaleak pentsa lezake, Urralburu eta Aragonena ikusita, zenbait politikok hogeitaz urteotan eduki duen metamorfosiaren atzean espero baino arrazoin sinpleagoak zeudela. Kalkulatu zitekeen baino diru gutxiago behar bada. Igoal ari gara kontabilitatea egiteko une egokira hurbiltzen: zenbat pagatu zen Hegoaldeko sozialisten jarrera aldaketa, nork ordaindu zuen, eta nork kobratu?

HERRI Batasunak duela hamahiru hilabete hasitako berrikuntza biribildu du Mahai Nazionalaren hautaketarekin. Mahaitik «erori» direnak aipatu dira asko egunotan, sartu diren aurpegi berriak azpimarratu ditu zenbaitek, eta HBren «kasifikazioa» nabarmendu dute gehienek. Edonola ere, edozein alderditan bezala hemen ere buruzagitzaren argazkiak erakusten du indar harremana nola dagoen, eta hau aspaldiko denboretan argitua zegoen. Oldartzen eztabaidan garbi finkatu ziren posizioak, eta esan daiteke Mahai berriaren hautaketarekin eta ia egun beretan plazaratu den KASen birformulazioarekin osatu dela Ezker Abertzalearen ondoko urteetarako eskema. Zenbaiten iritziz, 1988an ezarritako formulazioarekin hasitako zikloa hola biribiltzen da osorik, eskeman soberan ikusten zirenak kenduta.

Abantaila bat badu argazki berriak: Ezker Abertzalean nagusi den pentsamoldea aurrekoak baino zehatzago deskribatzen du. Kontraesanak argitu, gainditu ala estali egin direlako izango da, baina HBrekin zerbait lortu nahi duenak lehen baino argiago dauka nor eta zer aurkituko duen aurrean. Beste batzuek aipatzen dituzten elkarriketa edo negoziatzeko goseak hainbestekoak baldin badira, arazo bat gutxiago.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

IRRATJETAN BAZEKITTEN EGIBAR ZERTARA ZIHOAN

Espero baino haserre gutxiago sorrarazi dute Joseba Egibar EAJko bozeramaileak Madrilgo hainbat irratitan ETako presoen izaera politikoz egindako deklarazioek. Alderdiak burutu behar zuen batzar nazionalaren bezperan Espainiako hiriburura joana, hitzartutako elkarriketak egitera sartu aurretik irratietako zuzendariei jakinarazia zien zekarren mezua muina. Eta komunikabide gehienek onargarritzat jo dute, presoak Euskal Herriratzearen truke ETak zerbait emango duelakoan.

JUAN CRUZ ALLIREN TARTEA

ANIZTASUNAREN INTEGRAZIOA NOLA LORTU?

Integrazioa eta aniztasuna

Azaleko begirada medio Nafarroak aurkezten duen aniztasunaren, lotura sendoa dago, komunitate honetako herritarrek badute denek puntu bat komunean: nafar izearen kontzientzia.

Hau abertzale amorratuenean zein espainolista sutsuenetan —ez oso termino atsegina baina herri honetan denek erabiltzen dutena— froga daiteke.

Zaila da azaltzen bere edukia eta bere figura; gehien gerturatzen dena da sentimendu bizia dela esatea, elkarbizitzarako grina eragiten duena, sentimendu hori nortasun politikoki batekin jantziz.

Iraganean, lotura hori bateratze eraginkor gisa azaldu izan da askotan, ezaugarri foralak aldatzeko kanpotik egin diren saioen aurrean. Eta gaur egun beti bezain aktiboa da.

Saiatu gara, aztertu ez esateagatik, bere errealitatea deskribatzen

«Nafartasun» terminoaren pean, zeina gure Alderdiaren Printzipio Politikoen artean lehena den.

Beraz, nafartasun hori kontuan hartuta, saiatuz argi ulertu eta gauzatua izan dadin, espero dugu nafarren integrazio politikoa areagotzen joatea. Esaldi sonatuak dioen gisara, «gehiago baita batzen gaituena banatzen gaituena baino».

Gure saioa integrazio politikoa areagotzea da, ez bizitzazko uniformitatea. Nafarroarentzat harro egoteko arrazoiak da nafar guztiak politikoki nafarrak izan eta, era berean, hain ohitura, eguneroko bizimodu... ezberdinak azaltzea.

Finean: kontua ez da jada lortuta dagoena lortzea. Agerian uztea da kontua. Ondorioak eragitea, ez jada «gera garaian», kanpoko presioa tarteko, «bake garaian» baino, garai guztietan. Eta ondorioz, ezberdintasunak egon behar duten tokian jartzea: bigarren mailan.

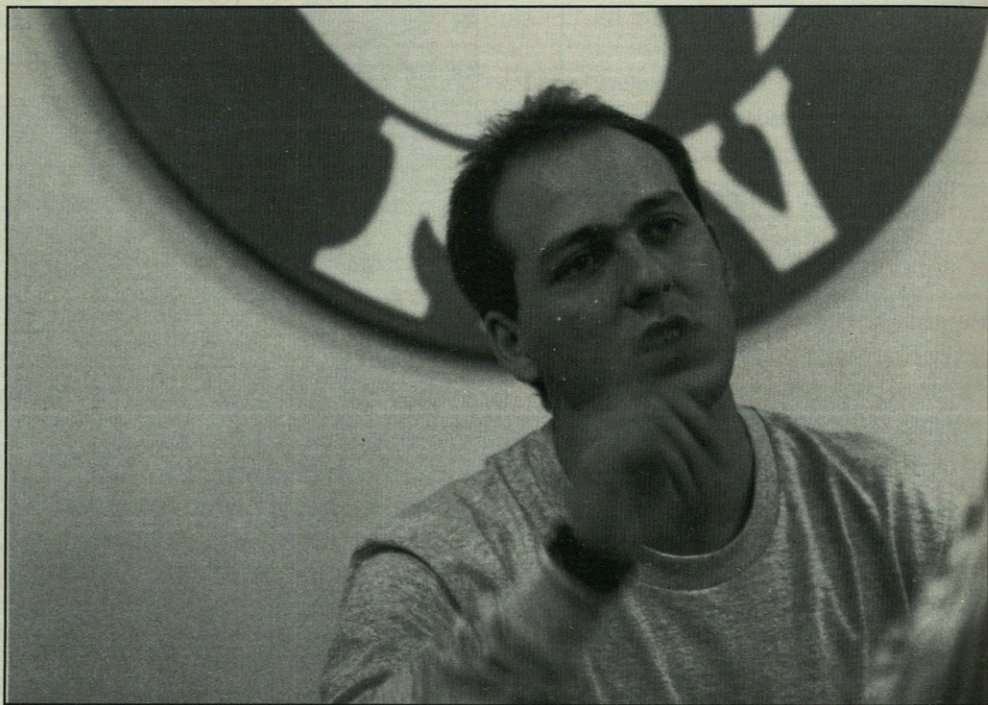
Ezen ezberdintasun horiek, aniztasun hori, aberasgarriak dira eta guztiaren osagarri bezala onartu behar dira.

Hori da Convergenciak bilatzen duen «integrazioa».

Asier Atutxa, EAJko Hezkuntza, Euskara eta Gazteria Saileko arduraduna

«ETAko presoak gartzelan badaude, hiltzaileak direlako daude bertan»

Politikagintzan EGIIn lehen urratsak eman ostean, 27 urterekin egun buru-belarri dugu lanean EAJn. Iritzi propio eta landuak izan arren, Asier Atutxa baino gehiago, Juan Mari Atutxaren semea izango da askorentzat.

Zer da EGI EAJrentzat? Eta zer EAJ EGIrentzat?

EGI alderdiarentzat Euskadiko gazteria egituratzeko gazte mugimendu garrantzitsua, EAJren filosofiaren barruan. Eta batez ere, EAJrentzako akuilua da, alderdia kintatzeko eta EAJn gauza asko aurrera eramateko.

Alderdia zer den EGIrentzat? Euskadi askatzeko da goen egiturarik onena. Eta egiturarik onena denez ge-

«EGI gazteria arloko alternatiba zintzo eta abertzalea da Euskadi askatzeko». (Arg.: G. Garaialde).

ro, EGI egituratzen da alderdiaren moduan gazte mugimendu legez.

EGIren planteamenduak edo diskurtsoa EAJrenak baino erradikalagoak al dira?

Erradikalasuna ez da agertzen ez barrikadetan eta ez indarkerian. Erradikalasuna ideietan erakusten da. EAJko estatutuak, azken hel-

buruari dagokionez, EGIko estatutuekin bat datoz: Euskadi askatu bat lortzea, Euskadi subirano bat. Beraz, erradikalasuna oinarrian berdina da. Gertatzen dena da, EGIkook gazte garenez gero, neurri batean odola beroagoa daukagula.

Uzturrek esaten zuen: «Euskadin nahikoa da urtean hiru bider independentzia

aldarrikatzea; gainontzeko egunetan independentziaren alde lan egin behar da. Agian EGIIn gertatzen da hirutan esan ordez hamar aldiz esaten dugula, derrigorrezkoa baita zer garen eta nora goazen gogoratzea.

EAJk EGIren diskurtso erradikalago hori apur bat bereganatu behar duela uste al duzu?

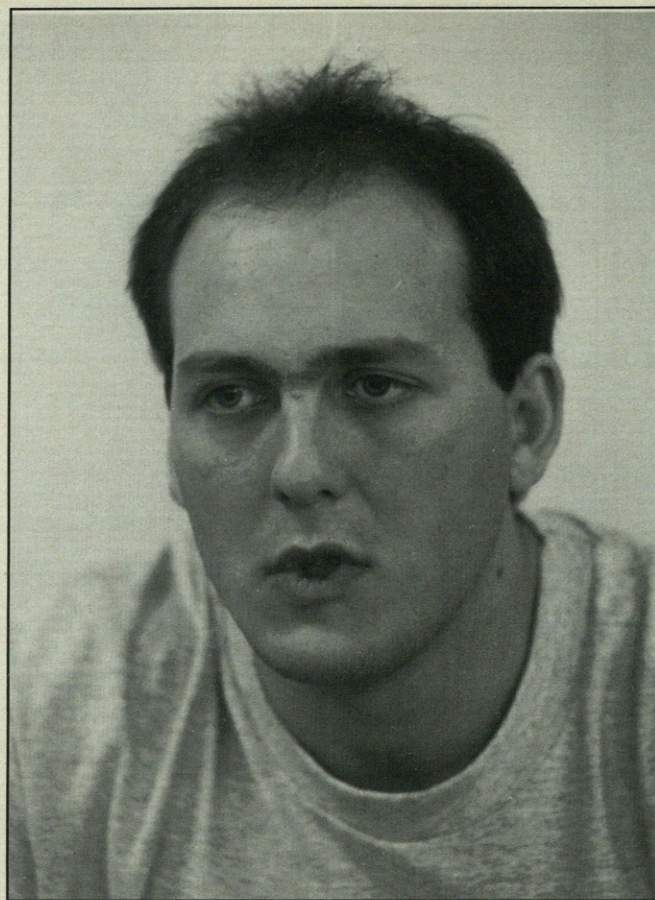
EAJren diskurtsoa erradikala da oinarrian. Ez da egunero esan behar gure helburua Euskadi askatua, Euskadi subiranoa dela. Gutxiago hitz egin behar da, eta egunero lan egin, aurrerapauso handiagoak emanaz. Erradikalasuna modu askotara eman ahal da. Helburua argi badaukazu, gero aztertu behar duzu helburu horretara heltzeko nondik jo behar den. Eta hori aztertuta, EAJ eta EGI bat datoz ez da goela beste erarik Estatuaren bitartez joatea baino.

EGIk euskal gazteriari zerbait eskaintzen al dio EAJk ematen ez diona?

EGIk euskal gazteriari eskain diezaiokeen gauza garrantzitsuena da gazteria arloko alternatiba zintzo eta abertzalea dela Euskadi askatzeko. Agian EAJk ere horixe bera eskaintzen dio, baina EGIk askatasun horretan intsumisioa edo ekologia bezalako gaiak alderdiak baino modu erradikalgogoan sartzen ditu bere planteamenduetan. EAJ maila pragmatikoagoan geratzen da, ezberdina baita eskatzea edo aldarrikatzea, eta gobernuan egotea.

EAJko zenbait buruzagik alderdiaren helburu nagusia, independentzia ezean, eguneroko beste gai batzuek izan behar dutela aipatu izan dute. Zuretzat zerk izan behar luke helburu nagusia?

Niretzat eta EAJko kide guztientzat, Euskadiren askatasuna, subiranotasuna. Egun Euskadiren subiranotasuna beste era batean agertzen

«Ez da egunero esan behar gure helburua Euskadi askatua, Euskadi subiranoa dela». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

da, orain 100 urte agertzen zenarekin alderatuta diferente. Orain 100 urte Estatu izan behar zenuen, eta orain argi daukagu herri honentzat askoz pragmatikoagoa dela European sartzea eta Euskadiren norabideak bertan erabakitzea. Baina gu geu joanda. EAJko zenbait buruzagik esaten dutenean eguneroko arazoak direla larrienak, egia diote. Azken batean, ez baita izango Euskadi askaturik indarkeria desagertzen ez den artean, herri txiroa bagara, Euskadi euskaldunik ez badago.

Premiazko ardura horien oinarria Euskadiko subiranotasuna da.

Independentzia al da EAJren apustua?

Euskadiren subiranotasuna da EAJren apustua. Eta hori ulertu ahal da independentzia gisa, Estatu bat izanez, edo Europaren barnean. Guk Europaren barnean egon behar dugula diogu, eta ez kanpoan.

Autonomia Estatutua egin zenean oso gaztea zinen. Nola ikusten duzu bere etorkizuna?

40tik gora transferentzia, falta direnak, eman egin behar dira, herri honek ituna egin zuelako Madrilgo korroagaz. Itun horren arabera herri honek Estatutua onartu egin zuen eta eurek sinatu.

«Alderdia EGIrentzat Euskadi askatzeko dagoen egiturarik onena da, eta beraz, EGI EAJren moduan egituratzen da»

HAMARREKOA

JOSEBA ARREGI

«Kultura eta euskara arloan herri honi asko lagundu dion pertsona»

JON SALABERRIA

«Jarraiko marxista-leninista bat»

SABIN INTXAURRAGA

«LHren atxakia»

ROSA DIEZ

«Bidaiak»

XABIER ALBISTUR

«Errakuntzaren aitortpena»

CARLOS ITURGAITZ

«Euskara espainiar batasun sakratuaren azpian»

KARMELO LANDA

«Hipokrisia hutsa»

CARLOS GARAIKOETXEA

«Jainko sinestua»

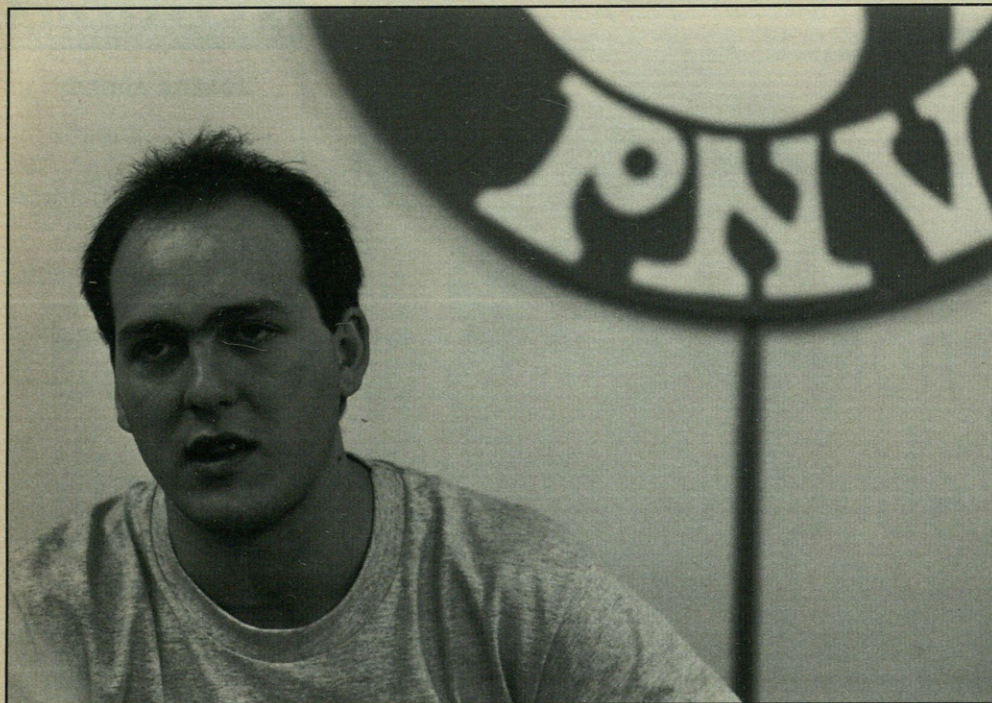
JONAN FERNANDEZ

«Elkarriketa»

JUAN MARI ATUTXA

«Aita»

«Erradikaltasuna ez da barrikadetan agertzen, ideietan baino». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

Ituna osorik betetzeaz gain, herri honek planteatu behar du nora joan gura duen. Eta hori planteatuta beste Estatutu bat sortu, guk nahi dugun puntura artekoa. Oraingo ahalik eta arinen bete behar dugu, eta beste Estatutu bat sortu abertzaletasunarentzat erreklamo eta aurrerapausoa izan dadin.

Estatutuak asetzen al ditu zu bezalako gazte abertzale baten subirnotasun nabiak?

Estatutua bide bat da. Ezin da ukatu aurrerapausoa dela kompetentziak edukitzea eta hemengo gauzetan guk erabakitzea. Ezin dena esan da, edo dena edo bat ere ez. Dena eta bat ere ez artean, gehienetan bat ere ez izaten da. Horren aldeko apustua egin dutenek, bat ere ez baino gutxiago lortu dute.

Iritzi publikoak euskal gazteriar buruz duen irudia kaleko istiluekin oso lotuta agertzen da.

Euskadiko gazteria ez dago

barrikadetan, zati txiki bat baino ez da. Bigarrenik, batzuek gauza asko barneratu dituzte Euskadiko gazteriarren izenean. Esaterako, Karmelo Landak esan zuenean euskal gazteriak erantzun egin behar duela. Gezurra da hori. Gazteriak ez du erantzun eta gazteria ez dago barrikadetan. Barrikadetan denok dakigu zein dabilzan, KAS dagoela atzean.

ETA armak uztera gazteek behartuko dutela esan zion Xabier Markiegik ARGIAri. Bat al zatoz baieztatpen horrekin?

Hala gertatuko da. Ez du zentzurik ekologiaren aldeko, intsumisioaren aldeko, industriaren aldeko, etorkizunaren aldeko eta abarren aldeko giza-mugimendu bat egon, eta hori guztia armaz

defenditzeak. Argi dago giza-mugimendu hori ikusita, gerora begira, ETaren mugimendua murriztu egingo dela. Lau 'argidun' geratuko dira, herri honen salbatzaile direla eta herri honi autodeterminatu edo ez erabakitze eskubidea ekarriko diotela pentsatzen dutenak. Baina ez dira ohartzen herri honek ez diola inori eskatu, eta gutxiago ETari, mesede hori. Herri honek argi esan zuen nola autodeterminatu nahi duen, Estatutuaren bidez eta ez heriotzaren bidez.

Euskal gazte asko espetxean dago. Zer egin dezake EGLk hauen egoera hobetzeko?

Espetxean euskal gazte asko dago: intsumisoak, ETaren ingurukoak... Argi esan izan dugu intsumisioaren aldeko

garela eta beraz, ez diogu zentzurik ikusten intsumisoak gartzelan egoteari.

Bestetik, ETako gazteak inguruko gartzeletan egon behar dute, ez baitauka zentzurik Malagan egoteak. Baina gartzelan badaude, hiltzaileak direlako daude, Egibarrek esan bezala eduki politikoa izan arren.

Intsumisioaren aldeko zaretela esan duzu, baina EAJk baiezkkoa eman zion Kode Penalari...

EAJ beti pragmatismoaren inguruan mugitu izan da. Horretan bi gauza bereizi ditugu: Kode Penala osotasunean eta intsumisioaren gaia. Kode Penalari osotasunean baiezkkoa eman genion, baina argi eta garbi utziz intsumisioaren gaian ez geundela ados.

Nola ikusten duzu Gasteizko hirukoa?

EAJ betidanik mugitu izan da itunaren ildoan. Nahiago nuke HBk indarkeria mundua alde batera utzi, eta bihar HBrekin eta EArekin hitzartzea hemengo gobernuko aginterako. Egun, hori ezinezkoa denez, pragmatismoan oinarrituz, gehienago sortu eta herria gobernatzeko EArekin eta alderdi sozialistarekin hitzartu behar dugu. Emaizak legealdi amaieran ikusiko dira.

Baketze prozesuan ekimena nork izan behar du, Ajuria Eneko Itunak ala Eusko Jaurlaritzak?

Hau konpontzekotan denon artean konponduko dugu. Eta denok, batik bat, Ajuria Eneko Itunean gaude. Jaurlaritzak baketze prozesuaren ekimena hartzeak ez du zentzurik. Gai honetan negoziatu behar duena Madril baino, eta guk lagundu ahal dugu negoziazioan. Beraz, noizbait eseri egin be-

« Herri honek argi esan zuen nola autodeterminatu nahi duen, Estatutuaren bitartez eta ez heriotzaren bidez »

harko dugu, nondik nora jo eta zer egin behar dugun aztertzeke. Ikusi dugu Irlandan eta Palestinan gauzak hitzaren bidez konpontzen direla. Ez dakit hemen zer-gatik ez den onartzen hori.

Noiz eta nola hitz egin behar da Ezker Abertzalearekin, eta zertarako?

Ezker Abertzalearekin edozein unetan hitz egin behar da. Zertarako? Lehenik eta behin hilketak alde batera uzteko. Noiz? HBrekin edozein unetan, eta ETArekin su-etena eman dadinean.

Nire iritziz negoziazioa latta sortuko da, eta bertan ikusi beharko da nora heldu ahal den Madrilgo Gobernuari, eta nora ETa buruzagiak. Biek utzi beharko dute zerbaite bidean akordio batera iristeko. Baina beti argi utziz ETa negoziatzean bere izenean soilik negoziatuko duela.

Negoziaketa prozesua zabalduko balitz, zein funtzio bete behar luke EAJk?

Madrilek argi dauka EAJk ez badu sinatzen prozesu hori herri honek ez duela onartuko. Zein funtzio beteko dugun? Beti bezala erdian ibiliko gara, pragmatismo bidean. Gehiengo daukagulako batez ere, herri honi argi esateko: guk ere ikusi

T A N T O A

Garze abertzale demokratikoa

ARGIA aldizkaritik Asier Atutxari buruz hitzegiteko edo ta aurkezpen labur bat egiteko eskatu zidatenean burura definizio labur bat etorri zitzaidan: «Garze abertzale demokratikoa».

Badira zazpi bat urte Asier Atutxa ezagutzen dudala. Hasiara hartan ni Gipuzkoako alderdikide izanik, politikoki ezagutzen nuen baina gaur egun eta talde lanaren ondorioz pertsonalki ezagutzeko aukera izan dut. Argi izan dut Asier abertzale sutsu bat dela. Euzkadiaren alde eta gure aberriaren askatasunaren alde etengabe eta interes partidista gabe lan egiten duen garze abertzale demokratiko baten erreferentzia dela garze askoren artean.

Bestalde, ezin dut ukatu gure nortasunaren ezaugarri nagusienaren defendatzaile amorratua dugula. Hain zu-

zen, gure hizkuntza zaharren defendatzailea izan dugu betidanik. Euskeraren alde eta Aberriaren eraikuntzan hizkuntzak duen garrantzia jabetuta betidanik lanean izan dugun eta diharduen garzea.

Politikan eginiko lanaz hitzegiterakoan, bere konstantzia, bere konprometua eta eguneroko lana aipagarria da. Nire ustez eta EGIren barnean izandako esperientziagatik esan dezaket garzeon artean lider bat izan dela. Asierrek garbi izan ditu helburuak, medioak, eta bere nortasunaren ezaugarrietako bat komunikazio ahalmena izanik, besteoi transmititzen jakin izan duen alderdikidea.

Pertsonalki hitzegiterakoan, aipatu beharra dut bere izakeraren errezetasuna. Gizon jatorra, nortasuna landutako pertsona eta askok

Aitor Irazola
Bizkaiko EGIko Erki
Kontseiluko kidea

noren semea den behin eta berriz gogorarazi arren, norberaren jabe eta bere ekitzen erantzunkizunaren jabe dela argi duela aipatu beharrean aurkitzen naiz.

Beraz, eta labur bilduz, Euzkadiarekiko konprometua duen garzea, eta Alderdi Politikoko baten partaide bezala eguneroko zereginean lanean ekin duen pertsona dugu.

dugu eta ados gaude. Hori urrats handia litzateke herri honek horrelako prozesua onartzeko, eta hori sobera dakite bai Madrilgo botere estatalistak eta baita ENA-Meko mugimenduak ere.

Ezker Abertzaleak Ertzaintzarekiko jarrera

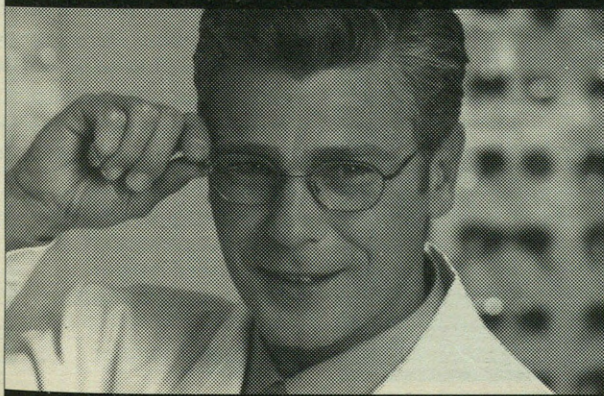
gogortu egin du. Zer dela eta? Ertzaintzak berak Ezker Abertzalearekikoa gogortu duelako?

Ezker Abertzalekoek uste zuten Ertzaintza gurutzetadetan egongo zela, aurrera, atzera edo gora egiteko esanez. Baina Ertzaintza polizia

osoa da, eta hala den artean, atxilotu behar ditu lapurrak, terroristak, legez kanpo dabiltzanak... ETA legēz kanpo dago, eta hala dagoen artean Ertzaintzak ETakideak atxilotu egin behar ditu.

MIKEL JAUREGI

"EZ DUZU EZER HOBETO IKUSIKO"

VARILUX LENTE PROGRESIBOAK

HURBILEKO NAHIZ URRUNEKO, IKUSMEN EZINOBEA

Lente progresiboetako teknologia aitzindaria espezialista onenek zeuri egokitua. Zure ikusmena edozein distantziara ezinobea izateko. Berme onenarekin. Aitzindariarenarekin. Varilux. Ez duzu ezer hobeto ikusiko.

BERMEAREKIN:

ZINKUNEGI

MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ JUPEE-REN BURUA
BERRIRO KOLOKAN

ALAIN Jupee Frantziako lehen ministroa larri-larri dabil. Ezin esan arrakasta denik bere lehen ministro ibilaldiaren ezaugarri nagusia: etxebizitza publikoen erabilera pertsonalaren auziak tartean harrapatu zuen ia hasieratik; maiatzean gobernu berria eratzeko agindua eman zion Chirac lehendakariak; eta orain erreforma sozialen aurkako erreboltari aurre egin beharrean da, lehendakaria beraren besaulkia kolokan jarritz. Arre ala iso egin behar eta arre egitea hautatu du, grebalariei aurre egiteko militarrek eta gaullismoaren hiritargo etsitua kalera eta zerbitzuetara ateraz. Kargua jokoan du Jupeek.

■ CLINTON ATZERRIKO
ITZALAREN BABESEAN

ALEMANIA, Irlanda, Erresuma Batua eta Espainiako itzuli europarra egin ondoren, Bill Clinton Estatu Batuetako lehendakaria indartuta itzuli da Etxe Zurira; etxe barruko sua indargabetzeko atzerriko suteak itzaltzea politika egokia dela erakutsi du berriro. Dagoeneko behintzat, Bosniara soldadu estatubatuarrek bidaltzeko Kongresuaren onarpena lortu du, eta ez da gutxi kontuan hartuta Senatua eta Kongresuaren aurkako jarduera gaindiezina bihurtzen ari zitzaioela. Bira honetan, Ipar Irlandako bake prozesuari emandako bultzada nabarmendu behar, oraindik ere nazionalisten batasuna prozesuaren bermarik handiena bada ere, koloka uneetan horrelako atzerri laguntza funtsezkoa bilaka baitaiteke.

■ EKU-A eta EUROA
MADRILERA BIDEAN

BRUSELA abiapuntutzat hartuta, Eku zaharra eta oraindik ezer ez den Euroa lasterka datoz Madrilerantz; gazteria eta zahartzaroaren lasterketa bizia da, baina helmugaratu baino lehen jada aurikusia. Santerrek dagoeneko esan du berea: «1999ko urtarrilaren 1ean diru bakarra izango dugu Europako Bata-sunean», eta oraindik erabakitzeke dagoen arren, «Euro deituko da» aurreratu du. Eta lasterketa horrekin bat, erre-lagoa den gainerako bazkideen diruen lasterketa, gutxi batzuk aurrean nabarmen eta besteak atzean itolarrian jada, oraindik zehaztu bako helmugarantz korrika, Batasunaren arkitektoak ez baitatoz bat denbora-helmuga hori non jarri, 1997ko bukaeran ala 1998koan.

Jugoslavia ohiko gatazka hasi zenetik lehenbiziko soldadu estatubatuarrek iritsi ziren Bosniara iragan astean. Bake amerikarra deitutako 20.000 soldaduren lehenbiziko aztarna dira. Daytoneko akordioa sinatu bazen ere oraindik arazoak nabarmenak dira, batez ere Radovan Karadzik eta Ratko Mladic buruzagi bosniar-serbiarrek akordio hori birnegoziatu beharraz etengabe egiten dituzten adierazpenengatik: «Irralde banaketa birraztertu behar da». Baina ez da hau buruzagi hauen ohizko estiloa, beren adierazpenekin bat erasoak etorri izan baitira; prozesuaren atzeraztzearen ezaugarri nabarmena zalantza barik.

**Atzoko ezetza
gaurko buruzagitza**

JAVIER SOLANA, 53 urteko Espainiako atzerri ministroa da NATOko Idazkari Nagusi berria. Espainiako azken hamabost urteetako ibilbidea ezagututa, eta batez ere 1982tik gobernu gidatu duen PSOE ezagututa ez da harri-garria, nahiz eta alderdia bera eta Solana ere bere garaian NATOren aurkako sozialista 'sutsuak' ziren. Politikoeak edozertarako balio duten frogak bizia da Solana, areago erregaitza agertzen bada. Kultur ministro gisa ekin zion 1982an, eta ondoren hezkuntza eta atzerri arazoak ere gidatu ditu, tartean, gobernu eta Felipe Gonzalezen bozeramale fina izanda. Egoera, dena den, bitxia da eta aspaldiko NATOzaleek beren arri-dura erakutsi dute: duela hamarkada bat NATO sartzaren aurkakoa zen eta gaur egun, Espainia NATOko egitura militarrean egon barik ere, beren buruzagi nagusia da. Hautaketa honekin, halaber, Espainiako politikaren beste zurrumurru bat argitzen da: Solana ez da Gonzalezen oinordekoa izango. Espainiar politikarien nazioarte egarria nabarmen agertu da; Frantsesak, eremu horretan indartsuago izanda ere, kontsekuenteagoak izan ohi dira.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Zilegitasuna

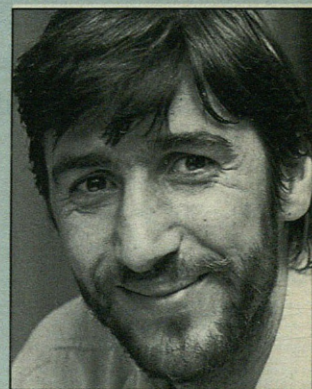
MILITAR aljeriarrek 1992ko Abenduan, Fronte Islandarrak irabazi beharreko hauteskundeak bertan behera hutzi eta erabateko gehiegia lortu zuen alderdia legez kanpo jarri zutenean, FISek bide demokratikoak demokrazia desegiteko erabili nahi zituela izan zuten aitzaki nagusizat. Islandarrek estatu zapaltzailearen aurkako borroka armatua aldarrikatu zuten zegokien ordezkaritza kendu ondoren, beste biderik ez zegoelako. Harrezgero milaka eta milaka pertsona hil dute Aljerian gerrilari islandarrek egindako atentatuetan, polizia eta soldaduen eraso eta gehiegikerien ondorioz eta alde bien arteko enfrontamenduetan.

ORAIN berriz, estatu kolpe hura eman zuten militarrek erabateko gehiegia lortu dute presidentetarako hauteskundeetan, parte hartzea gainera 1992an baino haudiagoa izan da azaroan egindako bozketa horretan. Aljeriako alderdi politiko nagusiak Erroman alkartu zituen batzarrean negoziazio deia egin dioten Liamin Zerual presidenteari, baina honek eta bere alde dauden intelektual eta gizatalde ertainek ez zieten jaramonik egin. Hauen ustetan gerrilari islandarrek (GIAk batez ere) estatua eta egungo gizarte egiturak desegin eta goitik behera islandarra izango den antolaketa ezarri nahi dute eta talde horiek suntsitu arte ezinezkoa izango da 'demokrazia' bideak jorratu ahal izatea.

GAUR egungo egoeran alde guztiek beregana dezakete arrazoia: FISek hauteskunde demokratikoak irabazi zituelako, GIAk eta beste erakunde armatuak herriaren eskariei indarrak erantzun zaileko eta gizarteak islandarren eskeitei baiezkota eman zaielako aurreko hauteskundeetan, Zerualek indarkeriaz gogait egindako gehiengoak botua eman diolako...

HAUTESKUNDEAK egin ondoren militarrek ez dute garbi adierazi iragana alde batera utzi eta gaur egun gizarte zatitu horretako irizpide eta sinismen kontrajarriak batzeko prest dudenik. GIAk gogortu egin ditu ekintza armatuak eta alderdi nagusiek, noraezean eta emaitzen aurrean nahastuta, ez dakite zein izan litekeen ustez beraiek ordezkatu ohi dituztenen borondatea.

Heriotza eta alde guztien basatikeria besterik eragin ez duen gupil ero hau geratzeko, agian alde guztiek bestearen ordezkaritza, zilegitasuna edo besterik ez bada bizitzeko eskubidea onartu beharko dute, baina ez dirudi oraindik hortarako ordua iritsi denik.

JUANJO SAN MIGUEL
Kazetaria

Nazioarteko konferentziak bata bestearen atzean datoz

Mundua 'gailurritis'ak jota

Rio de Janeiroko Ingurugiroari buruzko gailurrak nazioarteko konferentzien benetako zaparrada ekarri du ondorengo urteetan. Kairo, Kopenhage, Beijing, Bartzelona... Gobernuetako goi mailako funtzionari eta estatu agintariak batetik, eta mundu zabaleko Gobernu Kanpoko Erakunde desberdinen saltsa-maltsa bestetik. Arazoak barra-barra mahaigaineratzen dira baina konponbideak korapilatsuak dira.

AMAITU berri da Euromediterranioko Konferentzia eta abenduko bigarren astean bertan Madrilén Europako Batasuneko urteroko gailurra izango da; lehenxego, azaroaren 19 eta 20an Asia eta Ozeano Bareko Ekonomi Konferentziak 18 estatu bildu zituen, eta lehenago Latinamerikako Konferentzia... Nazioarteko gailur eta konferentzien sukarrak hartu bide du mundua.

Azken urteotako konferentzia eta *kontrakonferentziak* –foro alternatiboena– bata bestearen atzean etorri dira: 1992an konferentzien abiapuntu gisa hartu dena, Rio de Janeiron Garapena eta Ingurugiroarena; 1994an Kairon Pupulazioa eta Garapenari buruz egindakoa; aurtengo apirilean Garapen Sozialari buruzkoa Kopenhagen; irailean Klima Aldaketaren gainekoa, Emakumeari buruzkoa Beijingen;

urrian NBEko ospakizunak New Yorken. Hauek egin-dakoen artean daude; izan ere, 1996rako Hiri Udalen inguruko nazioarteko konferentzia aurrikusten da.

Konferentzia hauetako lan- edo ardura-esparru bakoitzean dozenaka arazo larri azaleratzen dira, hauekiko dozenaka irtenbide moduan. Miseria, gosea, desorekak, ozono geruza, emakumearen menpekotasuna... Foro ofizialetan zein alternatiboetan dagoeneko arazo berdintsuak ateratzen dira; jadanik estatuetako arduradunak funtsean bat datoz foro alternatiboetako gizarte zibileko ordezkariekin. Non dira, bada, desberdintasunak?

Irtenbideetan, eta

sakonak gainera. Estatu agintarietako errealismoak, pragmatismoak, gauek goizerako konponezinak eta 'mundu modernoarekin' bateragarriak diren irtenbideak, talde alternatiboetako irtenbide desorekatzaile-

kin egiten dute topo; eta foro alternatiboetan gizarteko saltsa-maltsa nagusi bada ere, bada boteretsu eta ahulenen arteko tarte erraldoia txikitzeko borondatea.

Lehen begirada batean, «gutxienez arazoetan ados baldin badaude» zerbaitetan aurreratzen ari dela pentsa liteke. Arazoak konpontzeko neurriak –hobeak edo ez– hartzen dira baina hauek gehienak fitxategietan geratzen dira.

Dena den, bada honen inguruko testigantza inte-

Nazioarteko konferentziak eta gailurrak egiteko joera gero eta nabariagoa da, nahiz eta ondorioak ikusgaitzak diren.

■ Arazoetan, estatuetako arduradunak funtsean bat datoz GKEetako ordezkariekin, ez ordea irtenbideetan

resgarrik eta ez, hain zuzen, inongo muturreko GKEko buruzagik jautikitakoa: *«Penagarria da ikustea herri garatuetako ministroak garapenean dauden berriei misilak eta kaza-bonbarderoak saltzeko etenbako saioan ikustea, eta bibaramunean bona etorri eta garapenari buruz jardutea; herri aberatsek behin-betiko utzi behar dituzte atzean borrelako ikuskizun penagarriak»*. Kopenhageko Garapenaren Konferentzian UNESCOko zuzendari nagusiak esandakoa da. Nelson Mandelak ere bazuen zeresanik: *«Berba jario butsala»*. Eta akaso esanguratsuen, bere kar-

■ Nazioarteko agintariek gero eta lan handiagoa dute konferentziaz konferentzia abiatzen.

gua uztera zihoan François Mitterrand Frantziako lehendakari ohiarena: *«Tan- kera bonetako dozenaka bileretan parte hartu dut eta batean ere ez dira hango erabakiak gauzatuta ikusi»*.

Baina, gutxiena izan arren, onurarik ere ikusi be-

har zaie gailur hauei eta GKE askoren ustez garrantzi-tsuenak honakoak lirateke: arazoen azaleratzea, munduko talde desberdinek biltzeko eta esperientziak trukatzeko duten aukera eta baita hauei hausnarketarako jartzen zaien amua.

Nazioarte mailako botere bilgune gero eta estuagoak daude eta konferentzia hauek gero eta tresna sendoagoak bilakatzen ari dira botere horien lan zuritzailean. EEBBek, multinazional erraldoiek eta Bretton Woodseko erakundeen mezuak epe luzera zuzentzen dira, 0,7 eta gisako ekimenak 2000. miliurteko sarreran gauzatzen hasiko liratekeen moduan edo. Xabier Gorostiaga Nikaraguan bizi den euskal ekonomilariak hausnarketa interesgarria egiten du gaiaren inguruan: *«90eko hamarkadan izandako erakundeen instituzionalizazioa, merkatu gero eta orokorragoak, eta gero eta handiagoa den kulturaren globalizazioak nazioarte mailako hiritargoa eskatzen ari dira, baina honek oraindik ez ditu bere instituzio, kultura eta antolakuntza politikorik»*.

XABIER LETONA

Garapenerako lau neurri zehatz

GOBERNUZ Kanpoko Erakundeek Garapenerako neurri zehatzak mahai gainean behin eta berriro jarri badituzte ere, estatu boteretsuenek neurri horiek deabruak gidatutakoak bailiran erreakzionatzen dute, nahiz eta inongo iraultzarik ere ez dakarten.

— Nazioarte mailan eguneroko batetik bestera inongo kontrol barik dabilen kapitalari % 0,5eko zerga bat jartzea. Kopuru

hau 100 bilioi dolar ingurukoa da, munduko banku zentral guztien erreserben artean duten hirukoitza. Diru honekin, egun garapenean dauden herrietara bideratzen diren baliabide guztiak hiru-koiztuko lirateke.

— Armada guztiek gastu militarren % 3tik % 5era murriztea. Honek ez luke inongo estaturen segurtasuna arriskuan jarriko eta gaur egun nazioarteko elkar lanera bideratzen den diruaren kopurua bilduko

litzateke.

— Kanpo zorraren zerbitzuan ordaintzen den diruaren erdia garapenean inbertitzea: batez ere pobrezia, langabezia, eta desintegrazio sozialean.

— Munduko estatu guztiek, 80ko hamarkadan NBen onartu zuten moduan, aurrekontuetatik % 0,7 eskaintzea; eta berdin munduko 500 transnazional erraldoiek ere, hauek munduko merkataritaren % 60-80 kontrolatzen baitute.

Juan Soroeta, Donostiako Txiki Park-eko gerente eta jabeakidea

«Donostian beste bi Txiki Park zabaltzeko eremua badago»

Bilbon, Iruñean -lehenbizikoa- Gasteizen, eta Donostian jadanik badira Txiki Park bana. EEBB eta Erresuma Batutik inportatutako ereduak, ariketa fisikoa medio, jolasera iristeko aukera eskaintzen dio haurrari.

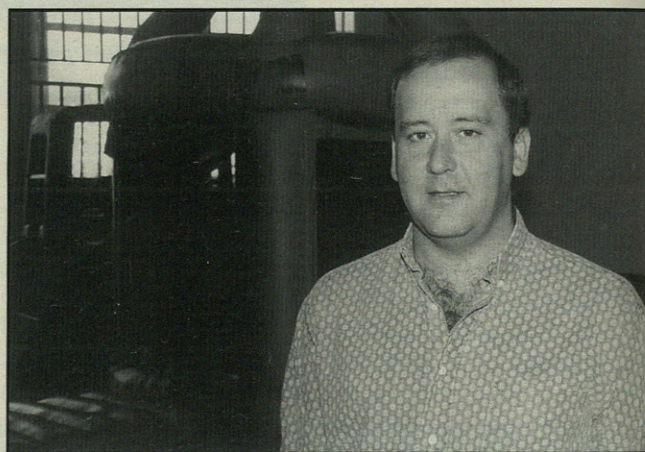
Zer moduz egokitu da Euskal Herrian Estatu Batuetatik inportatutako ideia?

Ameriketarik ekarritakoa ideia da baina gero hemen biribildutakoa. Hangoak hodieta oinarritutako oso espazio txikiko jolasak dira, batez ere gurasoek erosketak edo denbora laburreko zerbaitegitera doazenean gehienez ordu laurden baterako haurrak jolasten uzteko lekua. Bestalde, Ingalaterran badaude espazio handiagoko jolasguneak, baina segurtasun neurri eta jolas gutxiagorekin. Hau ikusita, Iruñeko Txiki Park -lehen- jarri zuenari, Ingalaterran moduan espazio handiko jolasguneak jartzea bururatu zitzaion, baina EEBBetako segurtasun neurriekin, eta hobetuta gaine-

ra. Funtsean, umeak jolasa ariketa fisikorekin nahastendu eta oraingoz arrakasta izaten ari dira. Gaur haurrak ohera sartzerako leher-tuta izaten dira.

Hau guztia nabiko berria da eta haurrek samur astintzen dituzte bazterrak. Esperientzia hartzeak bere gainbalioa izango du, ez?

Gauza asko apurtzen dira eta hurrengoan ez apurtzeko moduan jartzen dituzu, baina horrez gain Iruñean lehenbizikoa jarri zenetik apurka gauza askorekin konturatu gara, segurtasun neurriak, material hornitzaileak, jolas berriak, arrakasta ez duten jolas bazterketa... Iruñekoan lehen egitura finkoa zen, oraingoak mekaniko baten modukoak dira, nahi bezala jartzekoak.

Soroetak dioenez, Txiki Park-eko jolas ereduak gero eta arrakastatsuagoa da.

Umea astean zehar oso lanpetuta dago, beraz, Txiki Park asteburuetako kontua al da?

Nagusiki bai, astean zeharreko jarduna umeen urtebetetzeko askarietan eta eskolekin egindako hitzarmenetan oinarritzen baita. Gero asteburu arratsaldeetan jende asko etorri ohi da; nolahi ere, segurtasun neurriak medio sarrerak mugatuak dira. Eta guretzat, jakina, garrantzitsuena eguraldia da; eguraldi txarrekin

jende gehiago, eta alderantziz.

Hau umeentzat ondo; baina gurasoek bi ordu pasatu behar al dituzte tabernan kafea hartzen eta bi ume sartuz gero bi orduko lau mila pezeta ordaindu? Ez al da gehiegitxo?

Diru kopuru ederra da, baina guk kalitatea ere eskaintzen dugu. Dena den, gurasoena arazoa zen eta orduan Txiki-tarifa jarri genuen, horrela bi ordu horiek nor-

“Gure azterketen arabera, 100.000 pertsonako gune geografikoa behar da Txiki Park bat errentagarria izan dadin”

mal ordaintzen dituzte baina horrez gain guk askaria ematen diegu. Horrela, gu-rasoei nahi izanez gero ba-dute denbora apur bat ate-ratzeko eta euren gauzak egiteko. Honek arrakasta izan du.

Txiki Park kateak Estatu espainiarrean 10 zentro ditu eta orain Frantzia eta Portugalera abiatu da, ez ote doa azkarregi?

Zehaztapen bat: hau kate bat da eta kate horren zu-zendaritza lehenbiziko lau zentroek daramate, Iruñe-koak, Bartzelonakoak, Do-nostiakoak eta Gasteizkoak, baina juridikoki ez dute ze-rikusirik, nahiz eta bada-goen joera lau hauek hu-rrengoen jabetzaren parte har dezaten.

Zein da Txiki Park izena erabiltzearen ordaina?

Eremu geografiko bakoit-zei esklusiba dago, hots, Gipuzkoan guk daukagu Txiki Parkeko esklusiba. Irdi erabilpenaren trukean jolasen material hornikuntza guztia Iruñeko Txiki Parki erosi behar zaio.

Zuen ikerketen arabera, zer baldintza behar dira Txiki Park berria zabal-tzeko?

Garrantzitsuena jende ko-purua da, gure bideragarri-tasun azterketen arabera 100.000 pertsonako gune geografikoa behar da Txiki Park bat errentagarri izan dadin.

Gipuzkoako eremua, be-raz, honezkero nabiko agortuta duzue.

Zail samarra da. Dena den, badira beste bi eremu zer-

bait egin daitekeena, lehe-nik Irungo eremua, hori bai Hendaia barruan sartuta; eta gero Eibarkoa, baina hau zailagoa da, Arrasate ere hor inguruan da baina nik han lau urte pasatu ditut eta han-go populazioak ez du txakur-handirik gastatzen; han kanpoko jende asko dago eta kanpoko zenbait kultu-ratan umeei diru gutxiago gastatzen da.

Eta nola uler liteke Frantzia eta Portugalen egingo den zabalkundea?

Portugalen hedapen proiektuekin jarraituko da baina Frantziaren proiektuen bultzatzaileek atzera egin dute. Dauden azterketen arabera, han hurrekin gutxiago gastatzen da, Espai-nian ere gutxiago eta Euskal Herrian gehiago. Gure az-terketen arabera, Donostian beste bi parke zabaltzeko aukera legoke. Oro har esparrua oso zabala da, eta Espainian datorren urtean beste hamar zabalduko dira.

Orduan buruan izango duzue Gipuzkoako biga-rrena.

Hori *top secret* da, dena den badago bat berehala egiteko aukera. Horrez gain, zentro komertzialek izan dute Txiki Parkak euren barruan ko-katzeko proposamenik; bai-na zentro komertzialetako lurra oso garestia da eta guk lur asko behar dugu. Dena den, Espainian adibidez, oso merke jartzeko aukerak ere atera dira, beraientzat ere amu gisa interesgarriak direlako.

XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

‘Alarma egoera’ erakusketa ibiltaria

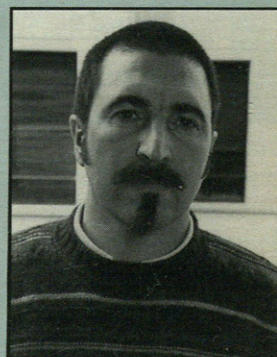
EUROPAKO langabezi tasarik handiena. Langabe-tuen % 70ak ez du inolako laguntzarik jasotzen, peze-ta bat ere ez. Gazteriarren % 90a langabezia edo preka-rietate larrian, 20.000 familiatan kide guztiak langabe-zian; % 42an hazi da kopuru hau azken bi urteotan. 130.000 familiatik gora pobrezian, 48.000 familiatik gora miserian. Azken hiru urteotan egindako kontratuen % 8a baino gutxiago dira finkoak. 400.000 milioitik gorako iruzur fiskal enpresariala. Eta abar luzea. Guztia Hego Euskal Herrian.

Datu gordin hauek eta beste asko irakurri eta aztertu ahal izan dira, berrogeita hamabi paneletan zehar, LAB sindikatuaren es-kutik 29 egunez Euskal Herriko 18 toki desberdinetan izan den ‘Alarma egoera’ erakusketa ibil-tarian. Milaka bisitarien artean arreta handia, harridura, kezka. eztabaida... eta komentario uga-ri.

ERAKUSKETA honekin, gure gizartearen beste aurpegia kaleratzen saiatu da sindikatu-a. Politikoei, erakundeek eta ko-munikabide gehienek izkutatuta nahi diguten aurpegi gordina. Gure mezua adierazteko era be-rreri bat. Esperientzia berria LA-Bentzat, baita orokorrean sindi-kalgintza mailan ere. Oso arra-kastatsua. Jende asko eta era guztietakoa hurbildu da, baina batez ere, herri honen etorkizu-naz arduratutako gazteak.

Baina, erakusketa ez da LABen iharduera sindikalean emanda-ko elementu isolatu bat. Alderantziz, langabezia, marginazioa eta bazterketa sozialaren aurka eta enplegua eta ondasunaren bana-ketaren alde sindikatoa garatzen ari den gizarte sentsibilizazio fasearen barnean dago kokaturik, bete betean. Lau herrialdeetako eskualde guztietan zehar asanbladak, hitzaldiak, manifestaldiak, martxak, konzentrazio eta okupazioak, karabanak... 160 mobili-zaziotik gora hilabete eta erdiren barnean.

GUZTI honen atzean, LAB sindikatuaren apostu estrategiko berri bat dago: gaur egungo euskal langile klasearen interes eta beharrianei erantzuteko gai den sindi kalgintza eragilea garatzea. Gaur, euskal langileria guztiz desagerturik dago. Gero eta kolektibo sozial zabalagoak daude lan merkatutik kanpo, sarritan langile kontzientzia bera ere galduz. Sindikalgintzatik aurre egin behar zaio honi, egoerarik larriena bizi duten kolektibo sozial hauen defentsarako benetako tresna bilakatuz. Hori da apostua, eta, hitzetatik eginkizunetara pasatzeko ordua da.

J.M.
ARIZNABARRETA
ZUBERO

LABeko Komunikazio
arduraduna

Irakaskuntza publikorako eskola maparen proposamena egin du Hezkuntza Sailak

ESKOLEN PUZZLEA OSATU

Euskal Autonomi Elkarteko irakaskuntza publikoak eskola maparen osaketa behar zuen Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren puzzlea osatu ahal izateko. Hezkuntza Sailaren proposamena eztabaidagai da egunotan.

Hezkuntzak azaroaren 23an aurkeztu zuen proposamena Eusko Legebiltzarrean. (A.: Xouse Simal).

1991N, Fernando Buesa Hezkuntzako buru zela, LOGSE onartu zenetik eginbeharrekoen artean zeukan Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak Eskola Mapa eztabaidatu hau. Datorren urteko irailean hasiko den 1996-97 ikasturtean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza (DBH) martxan jarriko dela eta, azken bost urteotan egin beharreko egitasmoa Inaxio Oliveriren

esku den Sailak burutu du bost hilabetetan.

Euskal Autonomi Elkarteko ikastetxe publikoak 25 bilgunetan banatu ditu Hezkuntza Sailak azaroaren 23an Eusko Legebiltzarrean aurkeztu proposamenean. Hauetatik 12 Bizkaian daude, 9 Gipuzkoan eta 4 Araban. Bilgune hauetan hezkuntza ez unibertsitario osoa eskaintzen duten zen-

troak ezartzen dira eta 3 urtetik 18 urte bitartera ikasle bakoitzak egingo duen hezkuntza ibilbidea zehazten da. Hau da, bilgune bakoitzean lehen maila eta bigarren mailako hezkuntza zein ikastetxetan emango den zehazten da eskola mapan, baita bigarren mailaren ondorengo batxilergo mailako bi urteak ere.

Derrigorrezko Bigarren

Hezkuntza eskaintzeko aukera duten 120 zentroetatik % 9k Lanbide Heziketa ere eskainiko dute. % 58, berriz, institutuak dira, orain arte batxilergoa eskaintzen ari direnak. DBH eskainiko duten zentroen % 30 independenteak dira, 12-16 urte bitarteko hezkuntza bakoitzi emango dutenak. Hiru zentro bakar daude —bat herrialde bakoitzeko— non

Buesak egindako marrazkiaren gain osatu beharreko puzzlea

Duela bost urte Espainiako Estatuan LOGSE (Hezkuntza Sistemaren Arauketa Orokorrerako Legea) onartu zenetik, hamar urteko epea zabaldu zen Derigorrezko Bigarren Hezkuntza abian jartzeko. Izan ere, legearen arabera epe hori amaitzerako bigarren hezkuntzak amaituta, bideratuta egon behar du.

Fernando Buesak Euskal Eskola Publikoaren Legea martxan jarri ondoren, eskola mapa hurrengo

pausoa zen Euskal Autonomi Elkartearen DBH bideratzeko. PSOEk izan zuen mapa «marraztearen» ardura, baina Eusko Alkartasunak gauzatu du egitasmo zehatz batean, jarraipenik gabeko ibilbidea izan da orain artekoa.

Datorren urtetik aurrera Euskal Autonomi Elkartearen DBH gauzatuko den 120 zentrotan prozesuaren lehen atala hasiko da. Bigarren hezkuntzako lehen bi urteak, lehen zikloa osa-

tzen dutenak, datorren ikasturtean, 1996-97 ikasturtean irakatsiko dira. 96an bertan maila ertaineko musika irakaskuntza eskaintza ere zehaztuko da. Hurrengoan, berri, 1997-98 ikasturtean, DBHko hirugarren mailari helduko zaio. Era berean, LOGSE batxilergoaren lehen maila ezarriko da.

1998an hasiko da, aldiz, DBHko bi ziklo osoak lehenengoz egingo dituen ikasturtea. Honekin bate-

ra, ordea, LOGSE batxilergoaren bigarren maila lagunduz, maila ertainetako formazio zikloak ezarriko dituzte.

LOGSE onartu ondorengo hamargarren urtean, beraz, 2000. urtean, berregokitzapen prozesua amaituko da, 1999-2000 ikasturtean hasiko baita goi mailako formakuntza zikloen ezarpena. Dena den, oraingoz, datozen hiru urterako aurrekontuak daude zehaztuta.

ikasleek unibertsitate aurreko ikasketa guztiak zentro berean egin ahal izango dituzten.

Urtarrilaren 10era arte hezkuntzan inplikaturiko

sektoreek eztabaidagai izango duten eskola maparen proposamenak dioenez, orain arte BBB-UBI eskaini duten institutuek Natur Zientziak eta Giza Zientziak

batxilergoak eskaini ahal izango dituzte DBH amaitu ondoren (hamabi urtetik hamasei urtera bitartekoa). Lanbide Heziketan ari diren zentroek, bestalde, Tekno-

logia batxilergoa emango dute, formazio zikloez gain. Orain OHO eskaintzen duten zentroei dagokienez, batzuek 12 urtera arteko irakaskuntza eskainiko dute;

Eskaintza hau, Azaroaren 15artekoa da eta Ski 95eko programa orokorraren barne

INMACULADA ZUBIA

ABENDUAK 5-11

Val Thorens
Barne: 6 pax-etan 4
gaueetako egoitza +
forfait 4 egun eta erdi +
autobusean bidaia +
Tasak

25.900 pta.

2 Alpeak
Barne: 6 pax-etan 4
gaueetako egoitza +
forfait 4 egun +
autobusean bidaia +
Tasak

25.900 pta.

INMACULADA ASTEA

ABENDUAK 1-10

Val Thorens
Barne: 6 pax-etan 7
gaueetako egoitza +
forfait 6 egun eta erdi +
autobusean bidaia +
Tasak

33.900 pta.

2 Alpeak
Barne: 6 pax-etan 7
gaueetako egoitza +
forfait 6 egun +
autobusean bidaia +
Tasak

33.900 pta.

ERREGE ASTEA

URTARRILAK 1-7

La Toussuire

Barne: 5 gaueetako egoitza + transportea +
forfait 6 egun + autobusean bidaia + Tasak

37.900 pta.

BILBO
Sabino Arana, 51
Tel.: (94) 427 57 49
Hurtado de Amezaga, 17
Telf (94) 410 30 00

DONOSTIA
San Marcial, 1
Tel.: (943) 42 00 71
Urbietza, 59
Tel.: (943) 46 06 88

GASTEIZ
Manuel Iradier, 9
Tel.: (945) 23 07 26
IRUÑA
San Fermin, 59
Tel.: (948) 15 15 16

Likken

mendia & aventura

zure mendi aldirikaria

- bitartaldiak
- eskalada
- eskia
- bizikleta
- parapentea
- piraguiismoa
- aventura
- bidaiak
- ingurugiroa

HARPIDEDUN IZAN ZAITEZ!!
6 zenbakitarako harpidetza: 3.000 pta
(Kamiseta bat oparizat)

LIKKEN mendia eta aventura, S.L. • Posta kutxatila 14 • 20160 LASARTE-ORIA • Tfnoa: (943) 36 20 33

Juanma Aramendi Arteaga (CC.OO):

«Eskola maparen elaborazioa itzalpean egin da. Ez da kontuan izan guraso nahiz irakasleen iritzia. Aurkezpena azkarregi egin nahi izan da eta ondorioz, ez da hain beharrezkoa den sare publiko eta pribatu arteko oreka bilatu.

Guzti honengatik, CC.OO, aurkeztutako mapa ona ez dela pentsatzen du, bide batez, negoziazioa eman dadila eskatuz».

Rafa Murgiondo (ELA):

«Ez da sektoreko ordezkari guztiakin hitz egin eta ondorioz mapa ez da egokia. Hezkuntza komunitateak epe oso laburra du egin diren proposamenak eztabaidatzeko. Eskolaratze eskaintza sakabanatuegia gelditu da, eta honek erakargarritasuna murriztuko

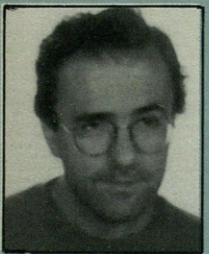
du. Definizio eza ere bada irakasleago eta zentroen arteko elkarketa bezalako gaitetan. Gure lehen balorazioan, mapak zehaztasun gehiago eskaintzea nahitaezkoztat ikusten dugu».

Kepa Zamalloa Ozerin (STEE-EILAS):

«Eskola mapa ez zaigu gustatzen. STEE-EILASetik, Hezkuntza Sailaren seriotasun falta salatzen dugu, egon diren zurrumurru eta sasi informazioak gaitzetsiz. Eztabaida ez da egon, irakasleagoaren prestakuntza ez da aztertu, 0-3

urte arteko etapa ez da kontuan eduki. Hutsune larriak ditu mapa berriak. Herrialde artean ezberdintasunak handiak dira, mapa berria gauza komuna izango zela pentsatzen zenean».

Juan Mari Elorza (LAB):

«Hezkuntza Sailak maparen inguruko eztabaida alde batera utzi du. Hizkuntz ereduetan, euskararen normalkuntza helburu izanik, ez dugu ulertzen zergatik ez den eman A ereduaren desagertzea edo B ereduaren birplanteaketa. Bestalde, inbertsio planak

gauzatzeko erabiliko den dirua (10.000 milioi), eskasa dela iruditzen zaigu. Ezin gara baikorrak izan. Berregituraketa eman da, baina ez euskal hezkuntza sistema propio baten bidean».

DERRIGORREZKO B

ARABA

OHO(1) DBH(2) OHO(3) DBH(4)

		Ikasleak		Zentruak		
Guztira:		14.200	3.711	69	16	
Barrutika:	Aiara	1.567	377	7	2	(Amurrio eta Laudion)
	Gasteiz	11.334	3.022	53	12	(10 Gasteizen, 1 Kanpezun, 1 Okan)
	Errioxa	518	130	5	1	(Biasterin)
	Ekia, Lautada	781	182	4	1	(Agurainen)

GIPUZKOA

OHO DBH OHO DBH

		Ikasleak		Zentruak		
Guztira:		26.288	6.007	126	56	
Barrutika:	Deba Garaia	1.835	494	12	5	(Arrasate, Aretxabaleta, Oñati, Bergara, Soraluze)
	Deba Behera	2.678	689	11	5	(2 Eibarren, Elgoibar, Deba eta Mutikuz)
	Goiherri	2.383	542	15	4	(Beasain, Ordizia, Legazpi eta Uretxun)
	Urola-Kosta	2.884	686	17	4	(Azkoitia, Azpeitia, Zarautz eta Zumaiain)
	Tolosalde	1.321	273	16	2	(Tolosa eta Billabonan)
	Lasartealde	3.225	755	17	7	(3 Hernanin, 2 Lasarten, Urnieta eta Andoain)
	Donostia	5.829	1.200	26	8	(Donostian)
	Oretera	2.268	497	10	5	(3 Oreteran, bana Oiartzun eta Lezo)
	Bidasoa Behera	3.865	931	12	5	(4 Irunen eta 1 Hondarribin)

besteek, aldiz, 18 urte bitartekoa.

Ziklo berriei egokituz ikasleak birbanatzen dituen eskola mapak 21.600 haur eta gazterengan izango du eragina, egun Euskal Autonomi Elkarte 408 ikastetxe publikotan ikasten ari direnengan, alegia. Baina, ikasleez gain, irakasleak ere aldaketa honen protagonista dira.

Barruti berrietan irakatsi

DATORREN urteko ekaina baino lehen egingo da ikastetxe publikoetako lanpostuen banaketa. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarako irakasleen postuak beteko dira lehenengo, eta horretarako lehentasuna izango

dute behin-betiko kokapena dutenek, publikatutako ikastola nahiz ikastetxe pribatueta behin-betiko langile kontratatuek. Guztiok postua aukeratu ondoren zenbait hutsik geldituko balira bakarrik izango dute kokapenerako aukera behin-behineko lan baldintzetan diren irakasleek. Lehen mailako hezkuntzan orain arte irakasten diren berezitasunak desagertu egingo direla eta, 1.500 irakasle publikok aurkeztu behar izango dute DBHko lanpostuetara.

Orain arte OHOn irakasleko Magisteritza izatea nahikoa bazen ere, orain ikasketak maila honek Lehen Hezkuntzarako soilik izango du baliogarritasuna, 12

Mapak 21.600 haur eta gazterengan izango du eragina, egun EAEko 408 ikastetxe publikotan ikasten ari direnak

REN HEZKUNTZA EAEn

BIZKAIA

BIZKAIA		OHO	DBH	OHO	DBH
		Ikasleak		Zentruak	
Guztira:		26.288	6.007	126	56
Guztira:	Busturia	1.387	355	15	3 (Bermeo, Gernika eta Arratzun)
	Lea-Artibai	1.090	270	9	2 (Lekeitio eta Ondarrun)
	Durungaldea	4.410	1.102	19	6 (Durango 2, Zornotza, Zaldibar, Iurreta eta Ermuan)
	Arratia	2.874	701	12	2 (Igorre eta Galdakaon)
	Nerbioi	4.379	1.199	21	4 (3 Basaurin eta 1 Arrigorriagan)
	Enkarterriak	1.423	310	11	3 (2 Balmasedan eta 1 Zallan)
	Mehatzaldea	1.925	411	11	3 (2 Zierbenan eta 1 Trapagaranen)
	Txoriherri-Mungia	1.573	362	11	2 (Derio eta Mungian)
	Eskuinaldea	6.712	1.697	30	8 (2 Leioa, Getxo eta Erandion. Plentzia eta Sopelan)
	Barakaldo	4.362	1.097	18	4 (Barakaldon)
	Ezkerraldean	5.522	1.466	20	6 (3 Portugaleten, 2 Santurtzin eta 1 Barakaldon)
	Bilbo	11.166	2.914	52	16 (Bilbon)

(1) 1994-95ean OHOn irakaskuntza publikoan matrikularitako ikasleak.

(2) 1995-96 ikasturtean DBH hasi behar duten ikasleak

(3) 1994-95 ikasturtean OHO ekaini duten zentru kopurua

(4) 1995-96 ikasturtean DBH eskainiko duten zentruak, Hezkuntza Sailaren proposamenaren arabera

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Saila

Oharra: Taula honetan agertzen dena behin-behinekoa da, proposamena oraindik ez baita

urtera arteko hezkuntzarako. Irakasleen mugimendu garrantzitsua ezagutuko du, beraz, datorren urteko lehen sei hilekoak. Dena den, Erreformatarako legearen arabera, hamar urteko epe berezia izango dute irakasle funtzionarioek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako postuetan kokatzeko.

Epe laburra eztabaidarako

BARRUTI kontseiluetan —kontsulta organuak— egunotan eta urtarilaren 10era arte eztabaidatzen ari diren eskola maparen proposamena gauzatzeko 10.240 milioi pezetako (41 milioi libera) aurrekontua dutela azaldu zuen Inaxio Oliveri Hezkuntza sailburuak; datozen hiru urteetan zentro publikoetan DBH ezartzera bideratuko dute diru kopuru hau. Obretarako izango dira hauetatik 6.000 milioi, 1.200 ekipa-

menduetarako, 1.000 garratortarako, 450 milioi bideratuko dituzte jantokiatarako eta 1.690 irakasleak prestatzeko.

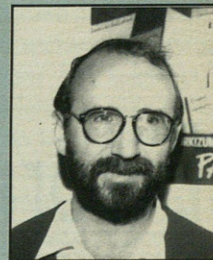
Aurrekontu hau zehazki zertan gauzatu den, ordea, ez dugu orain jakingo, eztabaida prozesua amaitzen denean baizik. Gurasoei arreta berezia jarriko diela adierazi du Hezkuntza sailburuak, irakaskuntzan inplikaturiko sektore ezberdinek proposamena eztabaidatzen duten bitartean. Dena den, barrutietako kontseiluek erabakitze gaitasunik ez dute, eztabaida-gune gisa aurkeztu badira ere. Sindikatu, ikasle eta guraso elkarteek maparen proposamen azkarra aztertu eta kritikatu dute, baina hirukoaren babesa dauka (Gipuzkoako PSOEak, dena den, ez zion babesik eman).

ANDONI URBISTONDO
ARANTXA ERASUN

Tasio Erkizia (Herri Batasuna):

«Herri partaidetza ahanzi da eta ez dira inolaz ere kontuan izan komunitate eskolarraren nahiak. Eskola pribatua bultzatu dute eskola mapa berriarekin, irakaskuntza pribatuak publikoak baino askoz ere lehenago finkatu duelako bere etorkizuna eta Lehenengo eta Bigarren Hezkuntzaren arteko haustura eman delako.

Gaizki eta berandu egin da».

Isabel Lopez Aulestia (Ezker Batua):

«Mapa berria ez-iraunkorra da, negoziaketak egiteko irekia dago eta. Gure iritziz, lehen eta bigarren hezkuntzaren artean eman den haustura, ikastetxeak ikaslearen urteen arabera sailkatuz gainditu daiteke eta ez urte guztietako ikasleak ikastetxe berean jarriaz. Herrialdeko egindako berregituraketari dagokionez, berriz, Hezkuntza Sailak ikastolen alde nabarmen jokatu duela garbi ikusten da».

Txomin Aurrekoetxea (Eusko Alderdi Jeltzalea):

«Aurkeztu berri den mapa, proposamen hutsa da eta ondorioz guztien nahietara dago zabaldua. Hezkuntzaren alorra zeharo korapilatsua da eta guztiok interes partikularrak alde batera uzten saiatu behar gara interes orokorrrak defendatzeko, kasu honetan bezala. Hezkuntza Sailak D eredua bultzatzeari dagokionez, logikoa deritzot, azken urtetan ikasle gehienek D eredua aukeratu dutela eta indartzen ari den eredua delako».

Edurne Gomuzio (Eusko Alkartasuna):

«Aurkeztu den eskola mapa ona dela pentsatzen dugu, izan ere lan ia gehiena 9 hilabetetan egin delako. Egia da Lehen eta Bigarren Hezkuntza arteko banaketa egon badagoela, baina Hezkuntza Sailetik, jantoki eta garraio egokiak ziurtatzen saiatu gara. Hizkuntz ereduak dagokienez, D eredua indartzea erabaki dugula garbi dago, eta horren arrazoia hau da: D eredua da aukeratuena ikaslearen artean».

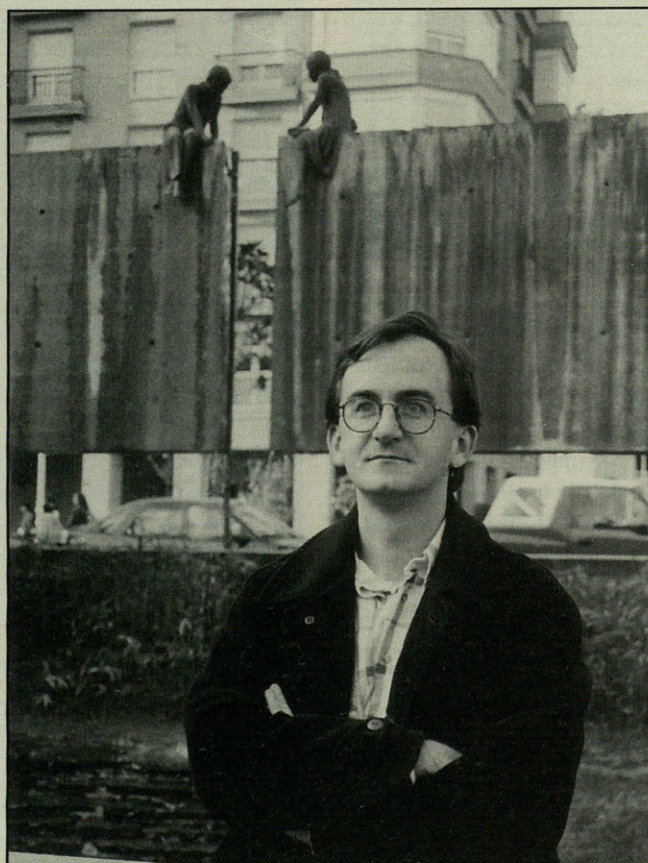

«Euforiak pasata, euskalgintzan une kritiko batera iristen ari gara»

Txiste kontatzailea, telebistako gizona ala Siadeco etxeko soziolinguistika aditua da Kike? Telebistara iritsi aurretik zen famatua, eta ARGIA sariak jaso aurretik begiratzen zion jendeak edozein herritako plazan. Babarrunak ez bezala, Tolosak berea baitu umorea.

Kike «Txiskola»n ikusita Tolosako inauterietan ikusten dugu, bere numeroen bat egiten...

Inauterietan ezagutu nauen jende askok esan dit nire aurkezpen estiloa oso kar-nabaleroa dela. Eta hala da. Kamera parean jarri aurretik, publiko aurrean nola mugitu eta jendearen algara nola lortu jakiteko, asko lagundu didate Tolosako inauterietan egindako numeroek. To-

«Umorerik gabeko pertsonak askoz ere autoritarioagoak eta dogmatikoagoak izan ohi dira». (Argazkia: Alberto Elozegi)

losako kale nagusian sortua naiz, txikitako nire oroime-netako bat da txarangen hotsa inauterietan, danborrada, sukaldariz jantzita aterratzea...

Umore ingelesa aipatzen da. Ba al dago Tolosako

umore bat?

Seguru aski bai. Beste inon inauteriarik ez zenean Tolosan egiten ziren, eta horrek abantaila eman digu. Umoregintza-eskola bihurtzen da. Nik hamazazpi urtetatik beti izan dut inaute-

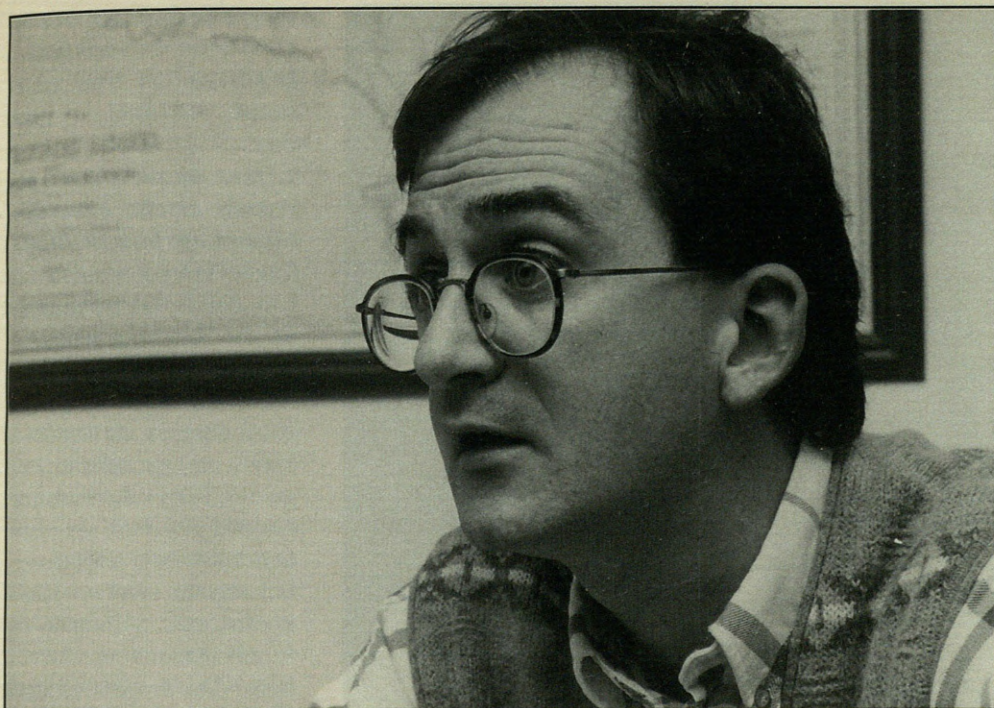
rietan egun bat niretzako, bakarkako numero bat eginez, beti jendearekin sartuz.

Tolosako inauterietan badago jende bat oso-oso ona. Burura datozkit Garikanotarrak, urtero numero musikal politak landu dituztenak, adibidez. Tolosara mugatu dira, eta kanpora atera balira batek daki noraino iritsiko ziren. Tolosan bada umore-arekiko eta musikarekiko zentzu berezi bat, urtean zehar hainbat alditan azaleratzen dena.

Hiru-lau urterekin Enrike mutiko txistosoak zen?

Beti izan naiz txistoso samar. Nire lehenengo mila pezetak pailazoarena egiten irabazi nituen. Nafarroako Abagarren udalekua bazen eta harantza joaten nintzen. Inon euskaltzaletu banaiz han izan da: hamalau urterekin euskararik apenas hitz egiten zen Tolosan, eta han deskubritu genuen bazela euskal mundu bat.

Abagarren bi hernaniar egokitu ziren, Etxeberria eta Esnaola, pailazo hirukote bat zeukatenak: «Oto, Toto eta Pototo». Oto falta zitzaien eta pailazoarena egitea eskaini zidaten. Aranoko festetan berriro deitu zidaten, eta han irabazi nituen nire

«Nire lehenengo mila pezetak pailazoarena egiten irabazi nituen» (Argazkia: Ikuskin).

lehenbiziko 1.000 pezetak.
Eta txisteen munduan sartu zen Kike...

Txiste kontuekin ARGIA hasi nintzen. Euskal filologia ikasten, koadrila nahiko salteroa osatu ginen eta «Susa» aldizkaria sortu genuen. Eta talde horri Zeruko Argiak lau orri bere gain hartzea eskaini zion, «Titiriteroak» izenez. Umore ingelesaren antzeko zerbaitekin hasi nintzen: herrien «timologia», liburu zerrenda xelebreak... Astebetez materialik gabe geldituta, txisteak sartu nituen, eta sekulako oihartzuna ekarri zidaten. Gero 1982an ARGIAk aro berri bati ekin zionean, txiste orri bat egiten nuen: askok esan didate etxe askotan orri hartatik irekitzen zela astekaria, eta zenbait harpidedun irekitzen ere hala hasi zela.

Txiste afariak datoz bandik laster.

Tolosaldea berreuskalduntzeko taldean nenbilen eta jendea nola erakarri asma-

tzen ibiltzen ginen. Iparraldean «Irri Gauak» egiten zirela entzuna neukan eta lehenengo afarian, 82-83an, kontalari Andoni Egaña, Joxe Ramon Galarraga, Jexux Peñagarikano, Amasako beste bat eta bostok aritu ginen. Gero beste herrietara zabaldu zen. Eta hiruzpalau urteren buruan lehenengo txiste kasetak argitaratu genituen ARGIA eta IZrekin.

«Txiskola»rainoko bidea konta iezaguzu.

Kasualitate eta erabaki kamikazeen kate bat izan da. Kasetak atera ondoren, Gabon Zaharretako programa pare batean azaldu ginen ETBn, «Hitz eta Pitz» programan ere bai... Eta halako batean «Funtzioa» egiten zuen lan taldeak dei egin zidan ea animatuko nintzen

gidoigintzan parte hartzera.

Hurrengo udan Aitzpea Goenaga eta Elene Iruretak deitu zidaten komedia bat egiteko, «Hau da A.U.». Aktore lana sekula egin gabea nintzen eta ehundoko beldurra ematen zidan baina jauzi egin nuen, eta ez zait damutu. Telebista eta gidogintza zer ziren Piter Ansorenarekin ikasi nuen, eta aktoretza mailan Eneko Olasagasti, Aitzpea eta Elenerekin izugarri ikasi dut. Gero «Beni ta Marini»rena etorri zen. «Balinda»k, berriz, adar artistikoa eta soziolinguistikarena lotzeko aukera eman zidan. Komunikazio teknikak ikasi genituen, Ansorena den maisu on eta zorrotzarekin.

Nor da Piter Ansorena Kikerentzat?

«Inauterietan ezagutu nauen jende askok esan dit nire aurkezpen estiloa oso karnabaleroa dela; eta hala da»

Ansorena da prozesu hone-tan guztian izan dudana eta dudana maisua. Berarengandik ikasi dut telebista zer den, telebistan nola egin behar den lan eta zer den telebista bidezko komunikazioa. Honetan Euskal Herrian daukagun pertsonarik aurreratuenetakoa da, eta ni bere ikasle kaxkar bat.

Txiste kontatzailea kanpoan uso etxean otso ote?

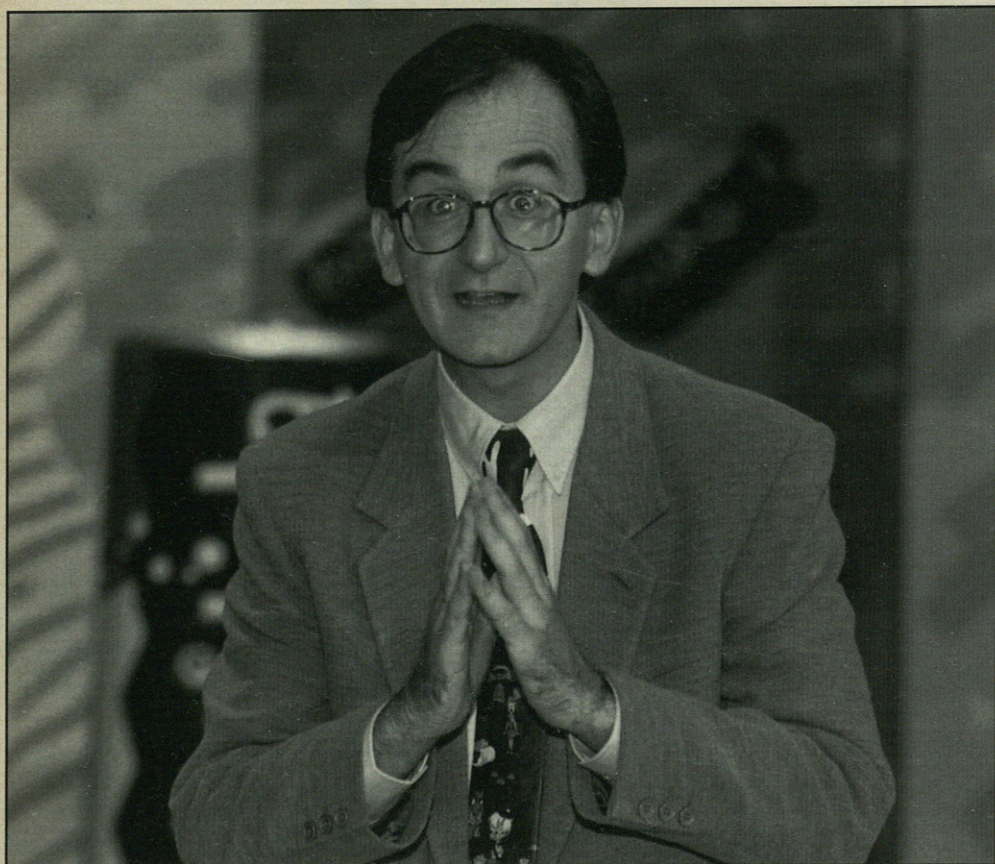
Umorigileek badakigu ergelkeriak egiten, baina ez gara ergelak. Okerragoa da askori gertatzen zaiona: serioan ari delakoan ergelkeriatan ibiltzea. Nire burua umoretsutat baldin badaukat ere, oso pertsona normala naiz; alegia, ez nabilela egun santu guztian mundu guztiari txisteak kontatzen.

Ni agnostikoa naiz, gai eta gauza gehienekiko. Asko erlatibizatzen ditut gauza guztiak eta dotrinak eta dogmak (erlijiosoak, kulturalak, politikoak nahiz eguneroko bizitzari dagozkionak) ez ditut batere gustuko. Alde horretatik, umoreak bizitzaren aurreko jarrera bat eskaintzen dit: jarrera kritikoa, erlatibizatzailea eta baikorra bezain eszeptikoa.

Euskal Herrian erraza al da erlatibizatze bori?

Hemen problema handiak daude, baina non ez dago gatazkarik? Beti egon dira eta beti egongo dira, ez gaitzen engaina. Baina egoera gatazkatsuen aurrean jarrera ezberdinak har ditzakezu. Jarrera tremendista, ezkorra... Bizitzarekiko ikuspegi baikorra lantzen saiatu naiz beti, umorea bai nirekiko eta bai besteekiko landuz. Ez dago gauza esker hobeagorik jendeari barre eginaraztea baino.

Mundu hau fabrikazio-akats bezala beteta dago eta gai-

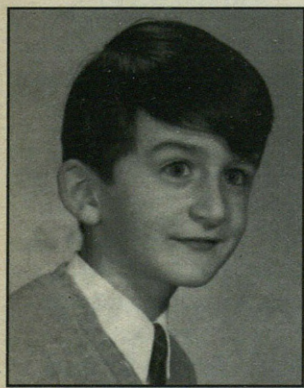

«Umorea bitarteko bat da, eta arma bezala ere erabil daiteke». (Argazkia: Alberto Elozegi).

nera kaduzitate-epe laburra dauka. Umorez hartzen ez baduzu, akabo! Batentzat txiste dena, bestearentzat

irain gerta daiteke. Umoreak gure ahuleziak eta konplexuak gaingintzeko balio ohi du. Nire ustez, pertsona umoretsua, askeagoa, tolerantagoa, kritikoagoa izan

ohi da. Umorerik gabeko pertsonak askoz ere intoleranteagoak, autoritarioagoak eta dogmatikoagoak izan ohi dira. Ez dakit zeinek esaten zuen bezala, umore-

NORTASUN AGIRIA

1961eko San Jeronimo egunez sortu zen ● Urte osoan ari da inauterietako materiala biltzen ● Amaren aldeko aiton-amonak —Gorriatarra aitona— Lizarra eta Villatuerakoak ditu ● Gurutze emaztearekin bi alaba ditu, Maddi eta Jone ● «Txopo» deitzen diote Tolosan, luzexka izateagatik ● Komikizale amorratua, Asisko Urmenetaren fan itsua da ● Bitxikeriak eta euskarazko liburu zaharrak bildumatzen ditu ● Coluche zenaren umorea du maite: «Bada garaia geure buruei galde diezaiegun ea baden bizitzarik heriotzaren aurretik»

rik gabeko pertsona amortiguatorerik gabeko kotxea bezalakoa da; harri txikirenek ere astindu egiten dute.

Txiste onaren eta txararren arteko ezberdintasuna aurkitu al duzu?

Txisteetarako teknika batzuk daude, eta txisteak horien arabera on edo txar bezala epaitu daitezke. Txistearen inguruan asko idatzi da, frantsesez eta ingelesez batez ere, gazteleraz ezer gutxi. Teknikak badaude: errepikapenarena da erabilienetako bat, elipsiarena, bukaeraren sorpresa maila, kontrasteak... Umorea eta komikotasuna ere berezi behar dira. Antton Olariagak ondo esplikatzen du hori.

Baina txistearen gakoa entzuleengan dago: aurrean nor daukazu jakin behar duzu, zein egoeratan dagoen eta zein umore mota landu daitekeen berarekin. Une batean barre-algara sortu duen txisteak hurrengoan ostikada eragin dezake.

Herri bateko egoera soziolinguistikoa azaltzera joaten zarenean, serioan hartzen zaituzte?

Komunikazio teknikak oso inportanteak dira horretarako ere. Jendearengana mezuak era tremendista batean eraman ditzakezu, edo era gozoago eta baikorragoan. Hau askoz positiboagoa da jendearen indarrak martxan jartzeko. Umorea bitarteko bat da, eta arma bezala ere erabil liteke. Gauza bat da jendearekin egiten den umorea eta bestea jendearen kontura egiten dena. Umore arrazista hor dago, umore faxista, umore eskuindarra. Baina kritikoa ere bai.

Hori esaten dugula, galdetu beharko da zergatik ez

diren sortzen txisteak euskal politikariez eta espainolez, aldiz, bai. Kezkagarria da hori ere. Hitz batez, mezua serio planteatu daiteke baina umore ukitu batekin, eta hori hitzaldi batean eskertzen du jendeak. Gauzak gozo errazago sartzen dira kolpeka baino.

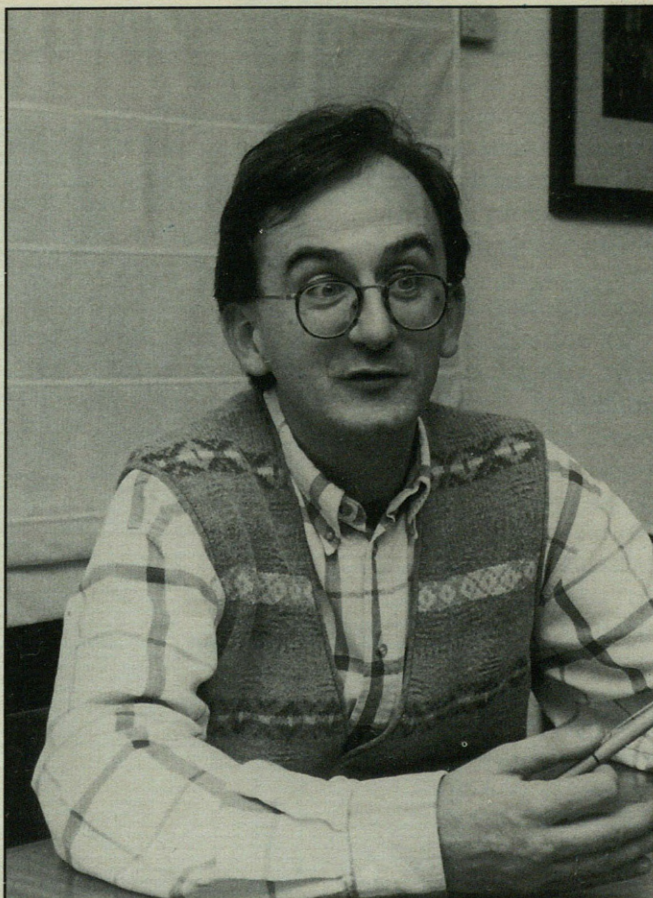
Tolosan gazteek ez zenuen euskaraz asko hitz egingo...

Euskararen arazoei buruz erdaraz hitz egiten genuen lagunartean. Gero, Tolosan kultur asteak-eta baziren, eta hamasei urterekin alfabetatzen hasi nintzen. Hamazazpirekin Gau Eskolan irakasle hasi nintzen, eta laster herriko ekitaldi askotan euskarazko aurkezpenak egiten ere bai.

Tolosaldea Berreuskalduntzeko Elkartea sortu zen 1976an, nire ustez aitzindaria izan dena. Eskualde horretako lehenbiziko azterketa soziolinguistikoa burutu zen, eta talde horretako koordinatzaile izatea proposatu zidaten, egun erdiko lanez, aldi berean euskal filologia egiten nuela. Gaur Donostiako Udalean euskararen zerbitzuburu den Inaxio Agirre zen talde haren arima, Iñaki Larrañagaren aholkularitza genuen edo zertarako, eta Lluís Aracillekin ere kontaktuan sartu ginen.

Tolosako euskara zerbitzua antolatzeke non inpiratu zineten?

Hemengo erreferentziarik ez zen, eta urratsak Katalunian zeuzkaten emanak. Han Generalitateak bazuen hizkuntz zerbitzua, eta udal askok ere bai. Hemen itzultzaileak baziren herri batzuetan, baina beste zerba it osoagoa zegoen egin beharra. Eta Tolosan sortu zen

«Gauza bat da jendearekin egiten den umorea eta bestea jendearen kontura egindakoa. Umore arrazista, faxista, eskuindarra, hor dago. Baina kritikoa ere bai». (Arg.: A.Elósegui).

euskara zerbitzua osatzeko posibilitatea. Denborak erakutsi digu kanpotik gauza batzuk ekar zitezkeela baina guk geure ereduak antolatu behar ditugula. Hasieran kopiatutako gauza batzuk zuzendu behar izan dira, eta gaur guk baditugu besteri erakusteko gauzak.

Euskara zerbitzuburu sei urte bete ondoren Iñaki Larrañagak Siadecon sartzeko aukera eskaini zidan. Interresgarria iruditu zitzaidan, enpresa pribatu batek izan dezakeen autonomiatik bi-

deratu ahal izatea hizkuntz plangintzako ikerketa eta proposamenak. Iñakirekin lana egitea pribilegioa izan da niretzat.

Teoria mailan nondik jaten du gaur euskal soziolinguistikak?

Azken urteotan izen bat baldin badago euskal soziolinguistikari, hori Sanchez Carrión «Txepetx» da. Bera da gaurko euskalgintzaren erreferentzia bertako bakarra. Administrazioak kanpoko eredu batzuk ere erabiltzen ditu, baina bertan

soziolinguistika teorikoa landu duen bakarra, eta euskalgintza eduki berriz zirikatu duena Txepetx da. Lehen Aracillek hizkuntz galeraren mekanismoak aztertutik zituen bezala, Txepetxek aportatu duena etorkizunerako metodologia izan da. Ekarpen fundamentalak berea.

Samenez hartu nuen hementik Menorcara alde egin behar zueneko berria. Euskal Herriak Txepetx bezalako pertsona bat galtzea benetan tamalgarria da, eta ez da ulertzekoa berak egindako moduko ekarpena egin ondoren, hainbat instantziaren aldetik jaso duen «isiltasunezko» tratua jaso izana. Gure egoera «ez sa-noaren» zantzu bat gehiago.

Nor da Iñaki Larrañaga?

Euskal soziolinguistikaren aita-pontekoa da. Bera izan zen lehen azterketak ekarri zituen, hitza bera ere euskaraz lehenbiziko aldiz berak formulatu zuen. Lan isil handia egin du, eta gero hori eginda etorri zaio askori. Urteetan Iñakik egindako lan oinarritzakoak ez du merezi adinako errekonozimendurik izan.

Amonarritik soziolinguistikaren iritziz, nolakoa da gaur euskararen egoera?

Euskararen ordezkapen prozesua oso aurreratua egon da, ia mirariz lortu dugu euskara eta Euskal Herria bizirik egotea. 1960ari begiratuta, egoera katastrofiko batetik abiatu gara. Geroztik, aurrera egin dugu, eta egiten ari gara. Hala ere, oraindik arriskuak hor daude, denok sumatzen ditugu.

Garai euforikoago bat egon da, eta orain ohartzen gara euskalgintza periferian dagoela, erabakiguneetatik nahiko urrun. Eta momentu

«Tolosan bada umorearekiko eta musikarekiko zentzu berezi bat, urtean zehar hainbat alditan azaleratzen dena»

kritiko batera iristen ari gara. **Deskriba ezazu une kritiko bori.**

1975-85ean egon zen indar aldi hartako emaitzak jasotzen ari gara, baina fase baten amaierara iritsi gara. Hizkuntzaren transmisio galera galgatu da, Iparraldean izan ezik. Azken urte hauetan maila guztietan egin dugu aurrera. Demografikoki, gero eta euskaldun gehiago gara; geografikoki euskara Euskal Herriko lurralde osora ari da hedatzen, aurtengo Tuterako Nafarroa Oinez lekuko; eta funtzionalki euskarak inoiz jorratu ez zituen esparruak betetzen ditu gaur egun.

Euskaldunon multzora haur eta gazte asko ari dira sartzen, baina oraindik ez dugu bermatu hurrengo belaunaldi osoa euskalduna izatea. Euskararen aldeko giza mugimendua ahulduta egon da urte batzuetan, presio soziala —zentzu zabal eta positiboan hartuta— oso apaldua egon da, eta orain une kritiko batean gaude. Edo euskararen aldeko mekanismo guztiak indarberritzen dira edo orain arteko lana *impasse* batean gelditu eta lortutakoa galtzen hasteko arriskuan gaude. Urrats berriak emateko indarra falta dugu, ditugun indarrak ez ditugu ongi optimizatuak.

Belaunaldi gorabehera bat ere ez al dago berrertan?

Gure belaunaldia euskalgintzan sartu zenean, dena libre aurkitu genuen. Aldizkarigintzan, literaturan, itzulpengintzan, adminis-

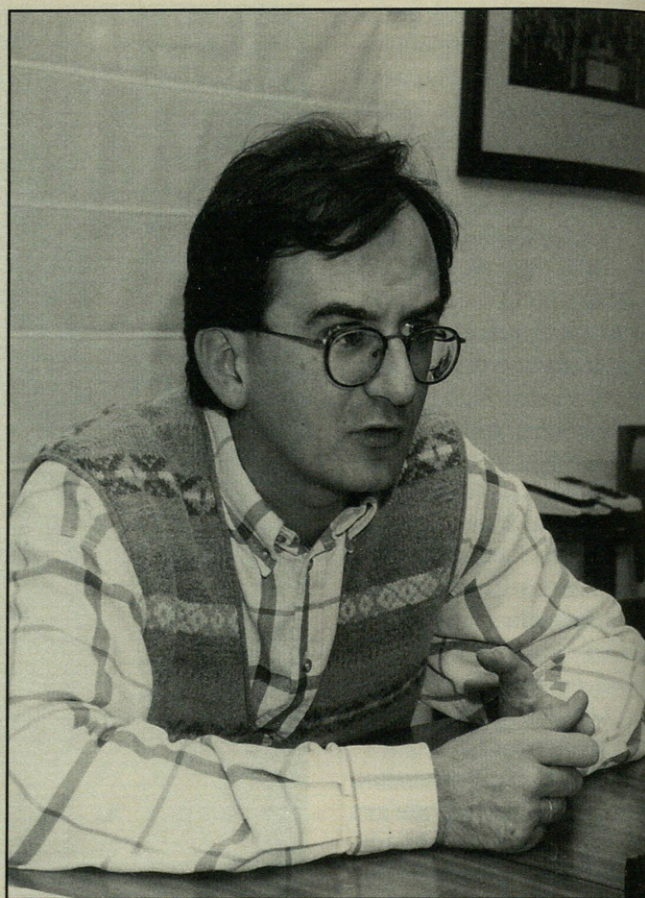
trazioan, telebistarik ez zegoen... Orduan mugitu ginen guztiok aurkitu dugu lekua batean edo bestean. Belaunaldi berria gurea baino askoz euskaldunagoa da, baina lanerako posibilitate askoz zailagoak dauzka, alor guztietan, lekuak guk hartuta dauzkagulako.

Ez da ahaztu behar bestalde, gaur egun euskararen 'funtzionari' —irakasle, teknikari, eta abar— diren pertsonen batez besteko adina 35 bat urte ingurukoa dela. Normalizazio-prozesuari bultzada politiko nabarmena eskaintzen ez bazaio, pertsona eta egitura horiek 'funtzionarizatu' eta 'etsitzeko' arriskuan gaude.

Zer egin behar dugu derriigor eta azkar?

Plangintza orokor eta epekatua burutu behar da, gaur hizkuntz normalizazioan ari diren agenteen funtzioa, egitura eta lan esparruak berokatu behar ditugu. EAE, Nafarroa eta Iparraldearen arteko harremanak sakondu behar dira, eta politika ahalik eta bateratuenak ipini martxan. Iparralde oso kontuan eduki behar dugu denok, Euskal Telebistak, argitaletxeek... ekimen guztiek. Iparraldean egoera oso larria da eta ikuspegi nazional batetik denok lagundu behar dugu.

Plangintzari dagokionez, oso era anarkikoan burutu dira gauza asko, eta tirabira askorekin mugitzen gara. Edo ditugun ahalmenak berrindartu eta optimizatzen ditugu, edo gure artean indarra galtzen segiko dugu. Baliabideak, denbora eta

«Euskal Herriak Txepetx bezalako pertsona bat galtzea benetan tamalgarria da, ez da ulertzekoa». (Arg.: Alberto Elósegui).

indarra alferrik galtzen eta kanpotik datozkigun eraso berriei aurre egin ezinik.

Helburuak ere berdefinitu behar dira. Esperientziak erakusten baitzizkigu aldatu beharreko atalak, berreuskalduntze alorrean esate baterako. Eta denborak erakutsi digu ahalbideak ere mugatuak ditugula.

Zeri diozu une bonetan beldurrik handiena?

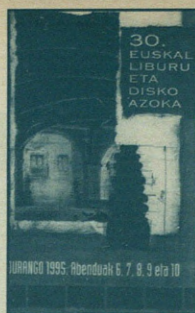
Beldurrik handiena inertziak eta sakabanaketak ematen didate. Urrats berriak eman behar dira eta hausnarketa sakona egin. Orain arte bezala ezin dugu jarraitu. Dikotomizazio politiko eta sozial handi batean bizi gara, eta ondorioz gure indar asko neutralizaturik daude. Hori ari da baliatzen

zenbait sektore hizkuntzaren normalizazioaren kontrako posizioak sendotzeko.

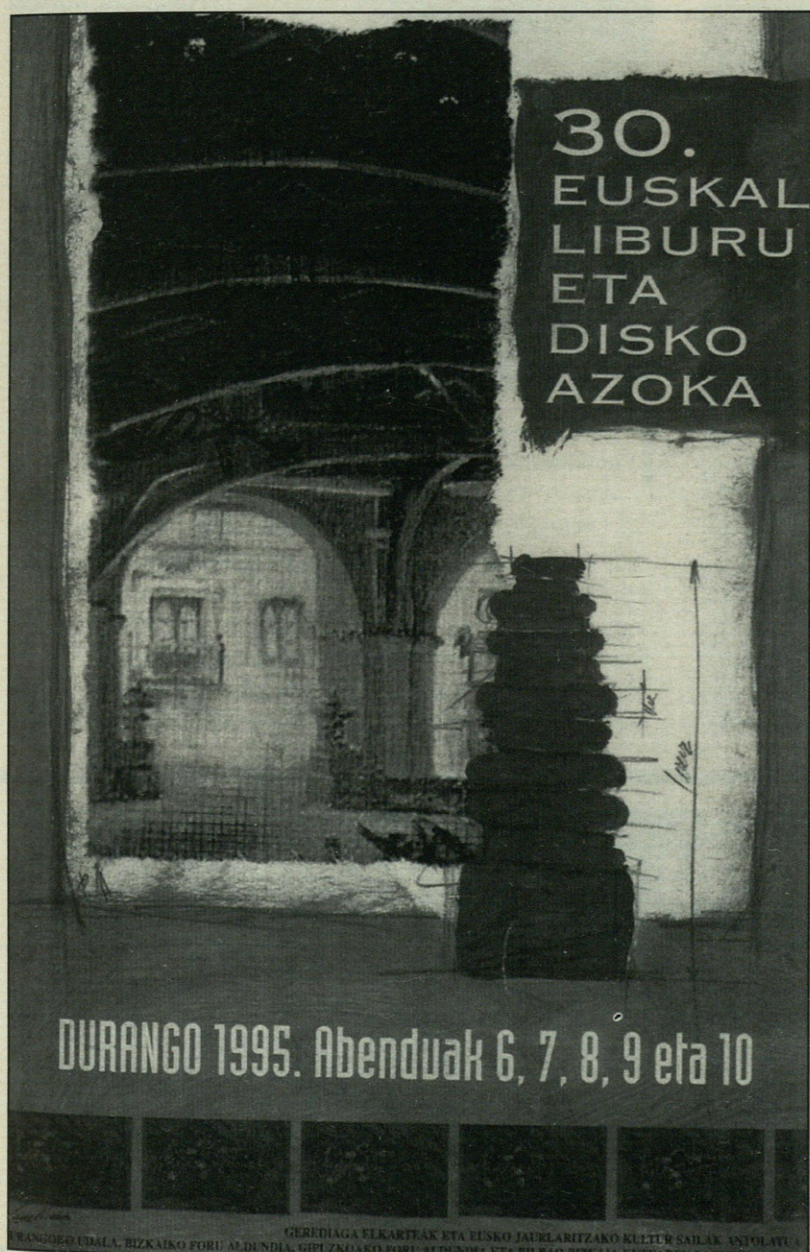
Kezkatzen nauen beste gauza, Estatu espainiar mailan hizkuntz normalizazioaren kontra antolatzen ari den eraso da. Gu ez gaitu hain beste ukitu, seguru aski hain indartsuak ez garelako. Katalanaren kontra indar horrekin eraso egin badute, argi ibili beharra daukagu. Indarberritzean datza gakoa eta itxaropena euskal gizar-tearen jarreran daukat jarria. Beti egon da euskararen alde, eta horrek ematen dit itxaropena. Behar bada falta dena da buruzagiek adorea izatea.

**IÑAKI ARRUTI
PELLO ZUBIRIA**

«Edo euskararen aldeko mekanismoak indarberritzen dira, edo lortu duguna galtzen hasteko arriskuan gaude»

ATEAK ZABALTZEKO PREST

DOSIER HONETAN:

GEREDIAGA ELKARTEAREN ETA AZOKAREN HISTORIA.

30 urteko bidea.

(28-31 orr.)

LIBURUAK.

Aukera anitz irakurle ororentzat.

(33-34 orr.)

Irakurtzea jostailu.

(35-36 orr.)

DISKOAK.

Ahots berririk ez.

(37-39 orr.)

GAINERAKO EUSKARRIAK.

Informatika liburuen ordezkio.

(40-43 orr.)

30 URTEKO BIDEA

Durangoko Azokak 30. urteurrena beteko du, baita sortzailea duen Gerediaga Elkartek ere. Durangoko Azoka antolatzeagatik ezaguna bada ere, Gerediagak beste eginkizun ugari ditu.

SORTZE bitxia izan zuen kultura elkarteak: Gerediagako baseliza, Durangaldeko antzinako juntak egiten ziren baseliza egoera txarrean zegoen eta lagun talde bat batu egin zen konponitzeko asmoz. Baselizaren egoera elkartzen hasteko arrazoia izan zen. Ilusioz beteriko lagun talde bat elkartu zen eta Durangaldeko nortasuna berreskuratu asmoz, Gerediaga Elkartea sortu zuten 1965ean.

Francoren garaia zen eta kultur arloan lan asko ze-

goen egiteko. Ekintza desberdinak egiteari ekin zioten elkarteko kideek; arlo guztietan sartu zen. Gero euren kasa jarraitu duten zenbait talderen babesleku ere izan zen Gerediaga. Legezkoa zen eta bere inguruan dantza eta antzerki talde askok aurkitu zuten babesa.

Lehen hamar urteetan, Franco hil arte, mugimendu handia izan zen. Franco hil ondoren komisio edo lan taldetan banatu zuten lana: hirigintza, euskara, gazteria, historia eta ondarea, folklo-

30 urte hauetan asko aldatu da Azokaren itxura. (Argazkia: Añamendi argitaletxea).

rea... Aldaketa gehiago ere izan ziren Francoren heriotzarekin batera: «Gerediaga inguruan zegoen jende pila garai hartako politikariak ziren eta aldegin zuten alderdi politikoetara, sindi-

katuetara, herri mugimenduetara... Oso jende gutxi gelditu zen eta bilzorian ere egon zen. Bazkide batzuek bere funtzioa jada bete zutela eta elkartea desegin behar zela esan zuten.

GRABAKETA ESTUDIOA

LORENTZO
RECORDS

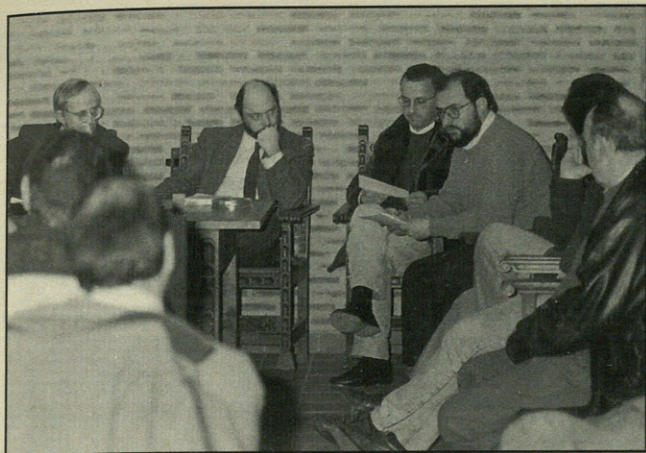

Orue Baserria, BERRIZ - BIZKAIA Tel: 622 54 01 - 682 42 40

FELIPE JUARISTI: SAGITARIO
JAVI CILLERO: NORENA DA VIRGINIA CITY?
ESTATU BATUETAKO KRONIKAK
MENDI CHAREF: ARKIMEDE-REN HARENEKO
TEHE URA
J.R.R TOLKIEN : GILOS, HAMEKO NEKAZARIA

Desclée De Brouwer

Hitzaldiak eta beste kultur ekintzak ere antolatzen ditu Gerediaga Elkartek. (Argazkia: Pablo Garitaonandia).

Gizartean lekua bazuela eta proiektuak aurrera jarraitu behar zuela uste genuen talde batek lanari ekin genion», azaldu digu Gerediagako Jon Irazabalek.

Lan handia egin beharrezko sei bat urteko epea etorri zen ondoren, elkarte berantolatatu beharra zegoen. Epe horretan bazkide zerrendarik ere ez zen egon. Bi edo hiru aldiz sakabanatu zuten artxiboa, zati bat lapurtu, bestea erre...

Lehen urteetan 900 bazkide zituen Gerediagak. Jon Irazabalek esan digunez, kartulina txiki bat izaten zen bazkideen agiria: «*Alderdi politiko bateko erresistentziako karneta izatearen*

modukoa zen. Baina karnet horiek pikutara joan ziren eta egun berrehun bazkide inguru dauzkagu».

Gerediagak gorabehera handiak izan ditu, baita mentu aipagarriak ere. Hasiarako hamar urteetan elkarte desberdinak biltzen zituena aterki handi bat izan zen.

Medio asko ez duenez, beste elkarte askok bezala, funtzionamendu nahiko sinplea du Gerediagak: 8 lagunez osaturiko junta batek hartzen ditu erabakiak. Lehenago estruktura federal edo konfederal bat izan zuen eta herri bakoitzak bere ordezkaritza zuen. Joan den mendera arte Durangal-

Zure epelaren zain nauzu

Gezurra begitantzen bazait ere, euriaren zain, goiko lainoetako amantalak noiz urratuko zain egon naiz ezohiko lehortehoni aurre egiteko, eta neskato-mutikoen antzeratxapla-txapla negurako erositako oinetakoak probatzeko gogoz, zain.

Zemendian baso oiha-nak karmelittahabitu kolorez jantzi zaizkigunean ostera ere, gazteagotan amestutako laztan hezeak orbeltzera doazenean, zain.

Zain, bai, zain, Euskal Liburu eta Disko Azokaren zain. Sirimiria, hotza, giza-aldren hotsa, giza ahotsa. Euskara, hitza, bihotza, barbaroa, lagunarte epela, kafea, txingor zaparrada, txiskorra, bostekoa, kaixo, ene ba...

Torilloko atea noiz edegiko zain. Durangoko alkate-andereak, Pilar Ardantzak orbel garaian euskararentzat hosto freskodun lorak aidertuz Azokaren ateak noiz edegiko zain.

Orbel garaia. Karmelittafrantziskanuen kolo-

Antton Mª Aldekoa-Otalora Gerediagako lehendakaria

rea. Baina Euskal Liburuak arnasa hartzen duen sasoigaraia. Bizia hartzen duen gunea. Gune epela. Denok elkarren gainean. Denok batera. Moltzoan. Orbelarteko hosto hezeak, gogo biziak. Bizirik, bizirik gaude.

Aire deliziuso huntan badira zenbait harmonia malenkoniatsu amodio ezinduen lagungarri eta rokaren erritmo sinkopatuak, sinkopearen amildegian edozein agurre jarriko lukeenak, gazteen zainetako ubideak azelerazten ditu.

Ba bai, zain nauzu. Euskal Liburu eta Disko Azokaren zain.

hita

LIBURUAK ETA DISKOAK

**Artekale, 14 - Tel.
(94) 681 07 76
48200 DURANGO**

Ezagun ugari Gerediagan

Durandaldeko eta Euskal Herriko mundu politikoan, kultural eta ekonomikoan buru izan diren bazkide ugari izan ditu Gerediagak. Hona hemen zerrendatxo bat:

-Balentin Lasuen garai historikoetan Gerediagako lehendakaria izan zen. Zaldibarren alkate eta Bizkaian diputatu izan zen demokrazia garaian. Baita Gobernuaren kultur ordezkaria ere.

-Jose Ignacio Alberdi Balentin Lasuenen hurrengo lehendakaria izan zen. Egun aseguru munduan dabil.

-Jose Luis Lizundia, Euskaltzaindiko idazkariordea, idazkari izan zen

Gerediaga eta Garai, Izurtza eta Mallarin.

-Leopoldo Zugaza sortzaileetariko beste bat dugu. BBK-ko kultura arduradunetarikoa izan da eta erretiratu dago. Zarauzko Photomuseum-eko arduraduna da.

-Lazaro Milikua Gerediagako oraingo idazkaria dugu. Ogibidez ere idazkaria da.

-Gerediagako kidea da **Jose Javier Abasolo**, «Kiliño». Euskal Dantzarien Biltzarraren bidez nahiko ezaguna da Euskal Herrian.

-Jesus Astigarraga, Durangoko arkitekto tekniko eta enziklopedista ere bazkidea da.

deko Merinaldeko udalek funtzionatzen zuten sistema politikoaren kopia zen. Garai hartan, elkarte bakarra izan ordez, neurri handi batean Gerediaga 12 edo 14 elkartek osatzen zutela esan daiteke. Herri bakoitzak beren delegazioa zuten eta herrian bertan egiten zen lan. Ordezkaritza bakoitzetik ordezkari bat edo bi bidaltzen ziren batzar txikira. Ondoren, zoritxarrez, Iurreta, Durango eta Abadiñon izan ezik, besteetan ez dago ordezkariarik.

Sortu zenetik ekintza ugari antolatu ditu Gerediagak, baino Euskal Liburu eta Diskoen Azoka da Euskal Herrian ezagunena. Ideia Leopoldo Zugazarena izan zen baino ez zen ideia berria; Gasteizen, esate baterako, euskal liburuen erakusketa egin zen garai hartan.

1965.ean, garai hartan zeuden argitaletxe apurrik bildu zituen liburu azoka antolatu zen Andra Mariko elizpean. Sortzaileek dioteenez, segituan konturatu ziren azokak geroago izango zuten garrantziaz. Jon Irazabalen ustez, *«jende gehienak ez zuen pentsatu ere egin azokak 30 urte iraungo zutenik eta egun daukan arrakasta izango zuenik. Garai hartan beste zenbait lekutan antzeko azokak antolatzen hasi ziren eta ez zuten aurrera egin. Honek irauten du. Zer dela eta? Ez dakit. Detalle txikien batura izan daiteke arrazoi»*.

Krisi garaia Durangon

AURRERA jarraitzea lortu du, baino 30 urte hauetan epe txar eta tirabira handiak izan dira azokaren inguruan.

Igarabidea, 88 bis
Tel.: 943-31 02 67
Faxa: 943-31 02 16
20009 DONOSTIA

D u r a n g o r a s a l g a i

MIRU (sail berria) 8 urtetik aurrera

Kutuna Tuntuna
Karlos Santisteban

Ametsetako mutila
Patxi Zubizarreta

Partxela
Mariasun Landa

Hiru lagun
Txiliku

Pikoak
J. Kruz Igerabide

Txan Fantsma
Mariasun Landa

ENBIDO TXIKIRA (sail berria) Narratiba biziena, prezio txikienean

Radiobiografiak
Harkaitz Cano

Alajaineta
Hasier Etxeberria

Bihotzerre
Patxi Zubizarreta

Kontratua
Pablo Sastre

Hemen datzana da
Edorta Jimenez

Opor ezberdinak
Xabier Mendiguren Elizegi

Gerediaga Elkartek berak krisi egoera bizi zuen Franco hil ondoren eta azoka antolatzen orduan nabaritu egin zen. 1980. urtean, esaterako, azoka antolatzen oso jende gutxi zegoen, kontraturiko lagun bat eta liberatu bat besterik ez. Bi urte beranduago, urte osorako liberatu bat edukitzea lortu zen. Garai hartan laguntzaile asko zeuden elkartearen inguruan, euren lana bukatu eta Gerediagara azoka antolatzen joaten ziren.

Nahiko egoera txarra zen eta orduan egin zen aldaketa, bai lana antolatzen moduan bai erakusmahaien eraldaketa fisikoan ere. Egun duen itxura hartzen

hasi zen. Laguntza gehiago ere lortu zuten eta 80ko hamarkada hasieran finkatu egin zen.

Euskal kulturaren erakusleihoa

DURANGOKO Azokaren helburua ez dago inon idatzia, baino Jon Irazabalek azaldu digunez, «euskal kulturaren erakusleibo izatea da xede nagusia. Garai batean, materiala bildu eta erakusleibo hori Euskal Herriari aurkeztea zen helburu nagusia. Egun, helburu horrek bere borretan jarraitzen du baino garaia aldatu da eta jada ez dago lehen zegoen militantismorik». Helburua ez bada ere, errealitatea da abenduko bost

Lehen urteetan, leku hobea aurkitu bitartean, Andra Mariko elizpean antolatzen zen Azoka. (Arg.: Añamendi Argitaletxea).

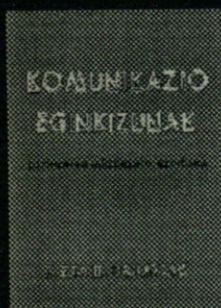
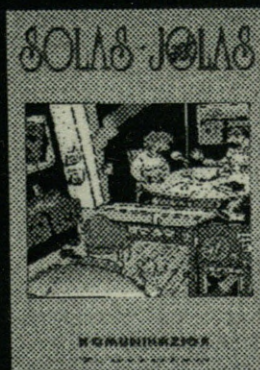
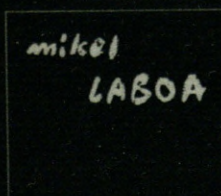
egunetan Durango topalekua bilakatzen dela kultura munduan dagoen jendearentzat. Bestelako helburua ere badu, argitaletxeentzat

behintzat: salgai duten materiala euskal gizarteari aurkeztea.

AINHOA GERRA

 EZ DIRELAKO AKETSAK narrazioa JUAN INAZIO IZTUETA	FADOA COIMBRAN nobela JUAN GARZIA GARMENDIA 	 PIZTIAREN IZENA narrazioa ANJEL LERTXUNDI	EURIAREN ESKUAK poesia KARLOS LINAZASORO 	 HAUSTURAK narrazioa JOKIN MUÑOZ
...eta, berriez gain, upelean ondutakoak...		JUAN KRUIZ IGERABIDE DENBORALDI BAT OSPITALEAN PATXI ZUBIZARRETA EZTIA ETA OZPINA	ARANTXA ITURBE LEHENAGO ZEN BERANDU ANJEL LERTXUNDI OTTO PETTE	JOXEAN SAGASTIZABAL KUTSIDAZU BIDEA, IXABEL INAZIO MUJIKAI IRAOLA HAUTSAREN KRONIKA
Autore hauek ere aurkituko dituzu gurean: Imanol AGIRRE ARRIAGA ♠ Pedro ALBERDI ♠ Iñaki ALDEKOA ♠ Mikel AZURMENDI Jean ELISSALDE ♠ Felipe JUARISTI ♠ Carlos MARTÍNEZ GORRIARÁN Jexuxmari MENDIZABAL ♠ Josu PIKABEA ♠ William SHAKESPEARE Jon SUDUPE ♠ Patri URKIZU				

æki ARGIT RAP ENAK

Euskalduntzerako Helburuak.
ELE Aldizkaria
Komunikazio Eginkizunak
AIZU! Aldizkaria
Euskara Ahoz Aho
Solas Jolas
Hitzetik Hortzera
Mikel Laboaren omenezko liburua

...

**Durangoko azokan
aurkituko gaituzu !**

AUKERA ANITZ IRAKURLE ORORENTZAT

Aurtengo Durangoko azokan, haur eta gazte literaturan plazaratuko diren berrikuntzak helduen literaturan aurkeztuko direnak baino gehiago izango dira. Hutsune nagusienak, antzerki, saiakera eta poesia liburuak osatuko dute.

ABENDUAN zehar, Durango Euskal Herriko irakurzaileen topagunea bihurtuko da berriro ere. Eskaintzaren arabera, gazteenak izango dira non aukeratu handiena izango dutenak eta beste liburuzaleek erne ibili behariko dute nahi dutena aurkitzeko. Antzerki eta saiakera lanak nekez aurkitu ahal izango dira, eta poesi lanen bat aurkeztuko bada ere, Euskal Herrian hedapen txi-

kia duen literatur jeneroa dela argi geratuko da.

Liburugintzan, berrikuntza bat agertuko da Durangoko Azokan, poltsikoko liburuak, alegia. Lehenengo 6ak Erein argitaletxeak kaleratu zituen eta orain, Elkar argitaletxeak eman dio jarraipena eremu honi. Poltsikoko liburuok 10 x 15 zentimetroko neurria dute eta orrialde kopuruan laburrak izan ohi dira. Elkarrek «na-

Irakurzaletasuna asetzeko, gai orotako liburuak daude Durangoko Azokan.

rratiba biziena, prezio txikienean» leloa erabiliko du ipuin hauen salmenta bultzatzeko «Enbido txikira» izeneko bildumaren bidez, eta Erein-ek, berriz aurrera

segitzen du «Milabidai» bilduman.

Aurkeztuko diren liburu gehienak haur eta gazte atalekoak izango dira. Argitaletxeek 60ren bat liburu

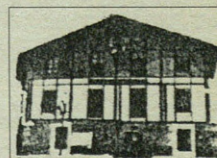
MILABIDAiKo beste harribitxi sorta bat, SAIZARBITORIAren «Hamaika Pauso» (eureka!), «Kontu Zaharrak» liburu liluragarria, ATXAGAren «Zeru Horiak», CHILLIDAren liburua, gatzetxoentzako AUSKALO berriak, «Xola», «Galtzagorriak»...

**DURANGOTIK
EZ HAIZ ESKU HUTSIK JOANGO**

Intxaurre Herriko Taberna

*Gu euskaldunak
gara urte osoan
eta badakigu
erderaz ere*

Zergaitik ez?

Durangoko Herri Batasuna

aurkeztuko dituzte. Erdia baino gehiago atzerritar liburuaren itzulpenak dira (37 liburu) eta euskaraz egindakoak 19 ale. Desclee de Brower eta Elkar dira haur gazte literatura mundua gehien jorratzen duten argitaldaria, 15etik gora lan dakartza bakoitzak. Desclee de Browerren kasuan itzulpenak dira nagusi. Maiatz baionarrak ere itzulpen bat plazaratuko du. Eleberriak ere aurki daitezke Elkarren «Bostak» eta «Branka» bildumetan.

Helduentzako literatura

NARRATIBA arloko eskaintzak nabarmenduko dira, hau da, ipuinak, eleberriak. Arlo bakoitzak 15 ale inguruko kopurua osatuko du. Alberdania argitaletxeak 3 ipuin-liburu kaleratuko ditu:

Literatur eremuan, hutsune nabarmenena, antzezlanek beteko dute; ez da bat bera ere argitaratu Durangorako

Anjel Lertxundiren «Piztiaren Izena», Juan Inazio Iztueta-
ren «Ez direlako aketsak» eta Jokin Muñoz-en «Hausturak». Eleberri mailan, Elkar, Erein, Txalaparta, Susa eta Alberdania argitaletxeen liburuak aipa daitezke. Erein-ek, zer hitz eginga ekarriko duen Ramon Saizarbitoriaren «Hamaika pauso» liburuak kaleratu du. Irakurleak aspaldidanik ari dira Saizarbitoriaren lana irakurtzeko aukera itxaroten, urte asko daramatzalako libururik argitaratu gabe. Susak eleberri bat dakar, Jon Alonso iruindarraren lehena, «Katebegi galdua» eta beste

bi lan: Negu Gorriak talde ezagunaren Europako birako istorioak azalduko dizkigun «Negu Gorriak. Ideia Zabaldurako Tour 95» liburuak, Garbiñe Ubedak idatzia, eta Patri Urkizuk prestaturiko «Jon Miranderaren gutunak (1948-1972)». Alberdaniak Juan Garziaren «Fadoak Coimbran» eta J.M. Mendizabalen «Kale-zulo» liburuak eskainiko ditu.

Poesian, Elkarrek Joseba Sarrionandiaren «Poemak» liburuak argitaratu du. Maiatz-ek Ur Apalategi eta Unai Goieaskoetxearen «Erdiguneak» eta Alberdaniak Karlos Linazasororen «Eu-

riaren eskuak» poesi liburuak. Saiakerak ere bere lekua beteko du P. Xarriton-en «Piarres Larzabalen Idazlanak VI. Etnografia, Solas eta Hitzaldi» liburuarekin. Hutsune nabarmenena, antzezlanek beteko dute, ez delako bat bera ere argitaratu.

Bestelako argitalpenak

IBAIZABAL nahiz Erein argitaletxeek hezkuntz eredu ezberdinetarako irakurgai ugari prestatu dute. Desclee de Browerrek «Mikoleta» bilduma aurkeztuko du euskara ikasten ari den jendearentzat. Liburuskok hiztegitxoak eta zenbait ariketa daramatzate. Elkarrek, bestalde, 3 hizkuntzatan argitaratu du «Mendia» izeneko bilduma.

ANDONI URBISTONDO

Kafe Antzokia, kultur gune berezia; Euskaraz bizitzeko, sustraian barna eta lau haizeetara hegan; Euskararekin topo egiteko gunea, kultur eta jai giroan; bertatik beste hizkuntz-kulturekikoa. Euskaratik abiaturik gure herrian arlo horretan inoiz garatu den proiekturik handiena; gaurkoa, hemengoa, irekia, independientea, bizia. Musika, kanta, dantza, antzerkia, literatura, artea, zine-bideoa, kafe eta jatetxea... Eszenatoki, erakusketa eta mintzaldi aretoa, haur eta gazte guneak, kafe-jantokia... Bilbon, hiribarruan; zurea.

**Kafe
AN
IZO
KIA**

San Vicente, 2 48001 BILBO
TEL: 424 4625

1995-XII-15. INAUGURAZIOA

19,30. Zabaltze ospakizuna
(gomit txartelaren bitartez)
Erakusketa.

23. Kantaldia:

Txomin Artola,
Da capo laukotea
Natxo de Felipe & Antxon Latxa
Anje Duhalde,
7 Eskale,
Gari,
Kepa Junkera,
Maskarada,
Sarasua anaiak,
Amaia Zubiria.

IRAKURTZEA JOSTAILU

Urtez urte gorantz doa euskal liburu produkzio orokorra. Baina haurrek gehiago irakurtzen al dute? Zein da haur eta gazte literaturaren azken urteotako bilakaera? Horixe lerroon mamia.

Haurren liburuek leku berezia izango dute azokan. (Arg.: G. Garaialde).

1993. urtean, guztira, 1.200 liburu argitaratu ziren euskaraz eta 200 liburutan egin zuen gora urte horretako produkzioak. Hala ere, lau multzotan bereziki pilatzen

da liburu produkzio hori: irakaskuntzan alde batetik, haur eta gazte literaturan bestetik, helduenean hiru-garrenik eta euskara ikastekoan, azkenik.

Literaturari dagokionez, aurtan ere titulu kopuru osoa harturik, haur eta gazte literaturarena helduena baino handiagoa izango da. Askoz ere handiagoa, gai-

nera. Hala ere, 1992. urtetik hona, haur eta gazte literaturaren titulu kopuru osoa gutxituz doa, halako saturazio puntu batera iritsi baitzen urte horretan.

Itzulpen lana batik bat

DENA den, Xabier Mendiguren Elizegi Elkar argitaletxeko literatura arduradunak zehaztapen bat egin digu gai honen inguruan: «Haur eta gazte literatura, oraindik ere, neurri handi

batean itzulpen lana da, eta helduentzako, berriz, jatorrizkoa da. Horrek bereziki bereizten ditu bi literatura motak. Zenbat eta haur txikiagoentzat izan, or-

EUSKAL DISKETARIK SALDUENA *

EXKIXU

"Gaua heldu orduko"

"GOR ezazu zure burua"

(Urtz - Exkixu - Balerdi Balerdi -

Pottoka - Julio Kageta - M.C.D. -

Trikitixa Kontraio - Flitter - 7 Eskale)

Urrobi ibaia 1. 31005-IRUÑA - TEL.: (948) 15 18 15 - FAX - (948) 15 15 14

* 95/11/21

Gazteen irakurzaletasuna

Egin diren ikerketen arabera, 10-11 urteko haurrek irakurtzen omen dute gehien. Etxean (%79) eta eskolan (%12) irakurtzen dute maizenik. Adin horretatik aurrera, ordea, gainbehera dator irakurketari eskainiriko denbora. Zergatik *eten* hori?

Haur eta gazteen denbora librea konkistatzeko orduan aurkari latzak ditu liburuak: telebista eta ordenagailu moduko traste erakargarriak. Liburu astun eta irakurketa derrigortuek ez dute hau-rra libururantz

bultzatuko. Horra lehen legea: irakurketa gozamenarekin elkartzea, eta gozamina irakurketarekin.

Bestelako motibaziorik ere ez da gaizki etorriko. Euskal Idazleen Elkarteak antolatzen duen «Idazleak eskolan» zirkuituak horixe du helburu. Ekintza horrek, nik uste, merezi luke bestelako arretarik erakundearen aldetik, ez baitago urtero egin ahal izango den zalantzan ibiltzerik.

Etxeaz eta eskolaz aparte, beste irakur-lekuak promozionatzea ere ezin-

bestekoa da. Liburutegi publikoen irudia aldatzeko ahalegina somatzen da aspaldion administrazioaren aldetik, eta bide horretan lan asko dago egiteko.

Berez aurkari dituen arren, aldeko ere izan ditzake liburuak telebista eta abarrak. Baina badirudi tankera horretako programarik ez dela sartzen programazioaz arduratzen diren audientzia-biltzaileen buruetan. Errezago bide da zarata etengabe betetzea gaztetxoaren begi-belarriak.

Nonnahi eta noiznahi

erasoka ari zaigun zarata zentzugabeak eragiten duen gaitz kutsakorren aurkako txertoa ere izan liteke irakurzaletasuna, isiltasunaren errebindikazioa dakarren aldetik.

Idazleek ezezik, editore, guraso, eskola eta gainerako erakundeek ere erronka handia dute dugu- irakurzaletasuna hedatzen, besteak beste haur eta gazteen osasun mentala baitago jokoan. Ez dago jolasean ibiltzerik.

JOSERRA GARTZIA

duan eta itzulpen proportzioa bandiagoa da».

Abentura nobela eta arrakasta

BESTALDE, gehienbat produzitzen denari erreparatuta, Xabier Monasterio, Zubia argitaletxeko arduradunarentzat argi dago zer den haurrengan arrakasta gehien duen liburu mota: «Abenturazko eleberria, baurra bera protagonista duena, horixe da arrakasta gehien duen liburua. Bigarren maila batean misteriozkoa eta polizia arlokoa

datoz. Eta antzerkia eta olerkia, oraindik ere, porrot nahiko segurua izan ohi da haurrei dagokienez».

Adinaren arabera irakurleak

ADINARI begira, 10-14 urteko haurrek irakurtzen dute gehien, 10-11 bitartekoek

batik bat. Baina 16 urtetik aurrera gutxituz doa, eta 6-8 urteko haurrek oso gutxi irakurtzen dute. Argitaratu ere, askoz gutxiago egiten da.

Aurelio Erdozain, Desclée de Brower argitaletxeko arduradunak gehitu digunez, «*lehen eskolatik kanpo gehiago irakurtzen zen, orain*

gehiago eskolan bertan. Ondorioz, irakasleen lanaren osagarri, liburuekin batera ariketak eskatzen dituzte. Baina irakurketaren plazerra aldarrikatu behar da!».

Xabier Monasteriok ere ildo beretik jo du irakurketaren plazerra aldarrikatuz: «*Gozatu eta dibertitzeko irakurri behar da. Irakurketa didaktikoak testu-liburuentzat utzi eta gazteengan irakurketa ludikoa bultzatu behar da».*

PATXI SARRIEGI

Abenduan Durangoko Azoka

Urte osoan zabalik, KM Kulturunea eta udal liburutegiak

Gipuzkoako Foru Aldundia
Kultura eta Euskara Departameta

AHOTS BERRIRIK EZ

Udazkena heltzearekin batera, disko berri asko ateratzen dira grabazio-etxeetatik. Batzuk jada entzun ditugu, baino beste askok Durangoko Azokako ateak ireki arte itxoiten dute musika Euskal Herrian zehar zabaltzeko.

ELKAR da Durangori begira disko gehien prestatu dituen argitaldaria. Azken asteotan hamar disko kaleratu eta aurkeztu ditu. Hegoaldeko eta Iparraldeko bakarlariak dira nagusi Elkarren eskaintzan. Bakarlarien artean Gari, Ertzainak taldeko abeslari ohiaren «Gari», Mikel Markez kantautorearen «Zertarako mugak jarri», Mikel Urbeltzen «Berrizko itsuari...», 12 urtez diskorik atera ez duen Jean Mixel Bedaxagar zuberotarraren «Otea lili artean» eta Jean

Marie Ekai Iparraldeko gitarra-jole bikainaren lehen lana, «Live at the hot brass». Bakarra bada ere, talderik ere bada, Ganbara folk taldeak itsasoari eskaini dion «Itsas zabalean» izeneko bere bosgarren diskoa atera berri du.

Ezohiko hiru bikoteren lanak ere kalean ditu Elkarrek. Mixel Ducau eta Caroline Phillis senar-emazteek kantu gozo, alai eta biziez osaturiko lehen diskoa osatu dute. Kepa Junkera trikitilari bilbotarrak Julio

Bittor Aiapek «Gaztea naiz eta zer!» diskoa kaleratu berri du IZ argitaletxearen eskutik. (Argazkia: Oskar Montero).

egin zaitetz bazkide

ELKARTEA (94) 620 19 18

TABERNA (94) 681 62 84

**BER
BA
RO** ELKARTEA

IZENA _____	1.ABIZENA _____
2.ABIZENA _____	JAIOTEGUNA _____
HELBIDEA _____	
HERRIA _____	TEL. _____
LANA _____	LANEKO TEL. _____
BANKUA _____	KONTU ZKIA. _____

Non daude gazteak?

Hasieratik ados baldin bagaude zorionez ala zorritzarrez Durangokoa euskal kulturaren termometroa dela, nahiko epe-la legoke musikari dago-kionez.

Esan beharra dago azken urtetako tendentziak indarrean darraiel, mundu diskografikora salto egiten duten izen berrien falta nabaria. Aurtengoari begiratu bi lirakeke estrenaldiak; Deabruak Teilatueta rock talde tolosar indartsua eta Mikel Urbeltzen lan tradizionala, eta ezer gutxi gehiago. Disketxeen ausardi falta, euskal panorama musikaren benetako gabezia?... nork daki.

Orohar betiko izene-kin osatuko da aurtengo azokaren karteldeg musika, horrek ez duela inola ere lan hauen kalitate zalantza jartzen. Iaz bezala, taldeak utzitako bakarlarienta izango da emaitzarik oparoena; Mikel Errazkin, Gari eta Xabier Montoia (bikaina benetan azken honen «Beti oporretan» lana). Itzulera interesgarri pare

Andoni Tolosa
Kantaria

bat ere bada, Bedaxagar zuberotarrarena eta baita Amaia Zubiria eta Pascal Gaignerena ere, gauza ederrak espero daitezke bi disko hauek. Ruper-i ere aurtun tokatu zaio diska kaleratzea eta hortxe egongo da «So'ik so» lan aberatsa.

Aipamen bereziren bat merezi du Kepa Junkerak Julio Pereira portugaldarrarekin grabatutako lana, Euskal Herriko mugak etengabe apurtzen diharduen trikitilariaren kalitatearen seinale.

Ez da ez gauza interesgarri falta, baina non daude gazteak? Eta non gazteei aukera bat eman behar dieten disketxeak?

Pereira portugaldarrarekin disko erabat instrumentala kaleratu du Elkarren eskutik.

Bertsolarien ahotsa ere izango da Durangon, Jon eta Aitor Sarasuak «Fauna txiki bat bertso berritan», euren lehen diskoa atera dute. Iazko Durangoko Azokan aurkezturiko ikuskizuneko bertso jarriak diskoan musikatuak biltzen dira. Honetaz guztiaz gain, trikitixa bilduma bat ere argitaratu du Elkarrek.

Disko zerrenda zabala da Durangori begira IZ disketxeak prestatu duena. Sei diskok osatzen dute eta hauek hiru bakarlarienta dira: Bittor Aiaperen «Gaztea naiz eta zer!», Amaia Zubiriaren «Amonaren Mengantza» eta Jose Inazio Ansorenaren «Haize Hegoa». Zubipeko Swing Taldeak ere atera du

diskoa. «Yan Barik» izena du bere azken lanak. Eta nola ez, pailazoen diskorik ere izango da aurtun ere, Txirri, Mirri eta Txiribitonen «Pailazo» diskoa, alegia.

Talde desberdinen bildumak

BI disko berri ditu Gor argitaletxe nafarrak: duela gutxi ateratako Exkixu taldearen «Gaua heldu da» eta disketxe honekin lan egiten duten taldeak batu eta «Gor ezazu zure burua» izenpean ateratako bilduma. Besteak beste, Urtz, Exkixu, Balerdi-Balerdi, 7 Eskale eta Trikitixa Kontraioren kantuak daude bertan. Normalean gaztekeraz abesten duten bi talde euskaraz abesten entzun ahal izango dira disko honetan.

Iparraldeko talde antimilistentzat dirua ateratzen la-

**GAZTELUKO
HERRI KULTUR ETXEA**

BETI IREKITA

TELEFONOA: 67 27 59

NON AUKERA HOBEA

Jatetxea

Ona-goxoa-merkea
Denetik eta ugari

Aterpetxea-Barnetegia

Euskaldun-familiakoa
Adin eta moeta
Guztientzako egokia

20491 GAZTELU

90.2 FM

gertuena

Durango, Tfnoa. 620 15 87

Deadruak Teilatuetan talde tolosarrak bere lehen diskoa kalean du jada. (Argazkia: Baxi).

guntzeko disko bat argitaratu du R Dizka disketxeak. Euskaraz abesten duten Iparraldeko zein Hegoaldeko hamalau talderen abesti

bana entzun ahal izango ditugu disko honetan: Dut, Xagu Xaharrak, Beltzez, Mister Xaguak, Txakun, Anestesia, Etsaiak... R Dizka

«Xirrista» aldizkariaren erakusmahaiaren egongo da ziurrenik.

Juan Karlos Irizarren azken lana kalean dago jadanik. «Kantauri kosta» izena du eta hamabi kantuz osaturik dago. Euskal Herriko kostaldeari eskainitako kantuen bilduma da disko hau.

Talde bakarraren lehen diskoa

ESAN Ozenki Records-ek azken aldian kaleraturiko disko guztiak izango ditu bere erakusmahaiaren. Hauen artean bi produktu berri egongo dira: joan den astean aurkezturiko Deabruak Teilatuetan talde tolosarraren «Itsumutugor» lana eta Etsaiak taldearen «Gerra zi-

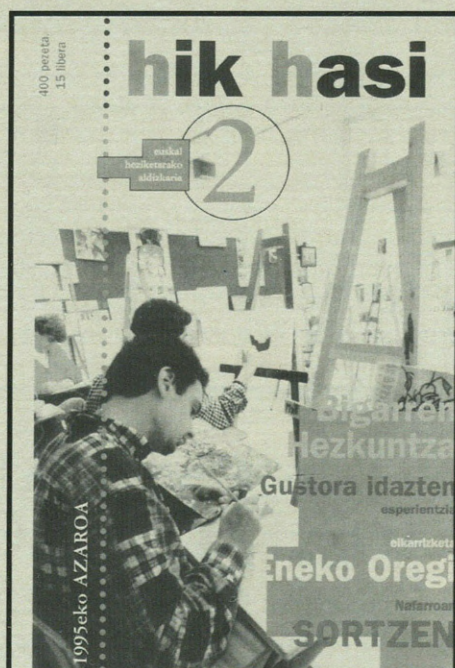
kina». Etsaiak-ena hirugarren diskoa dugu eta Deabruak Teilatuetan-ena, berriaz, lehena. Disketxeak ilusio handia jarri du azken talde honengan, gaurkotatun handia baitaukate beren kantuek.

Oihukak ere disko berri bat kaleratuko du Durangon, Ehun Kilo talde elgoibarraren «Esaiek...» izeneko lana, alegia.

Lehen diskoa grabatzen duen jendea badago ere, aipaturiko talde eta abeslariaren zerrenda irakurri ondoren, argi asko ikusten den gauza bat dago, Durangoko erakusmahaietan ez da ahots berririk entzungo.

AINHOA GERRA

IRAKASLEOK!

badugu gure ALDIZKARIA

hik hasi

hik hasiren harpidedun izan nahi dut, urtean 10 ale eta atera daitezkeen ale bereziak etxean jasoz.

Izena.....abizenak.....
tfnoa.....helbidea.....
herria-herrialdea.....p.k.....
kontu korrentea edo libreta.....
(entitate, sukurtsala, k.d, zenbakia)

Urte osorako harpidetza: 3.500 Pzta./135 libera.

Industrialdea, 2 Pabilioia. 20160 LASARTE-ORIA

Tfnoa.: 943/ 37 15 45 - Fax.: 943/ 36 10 48

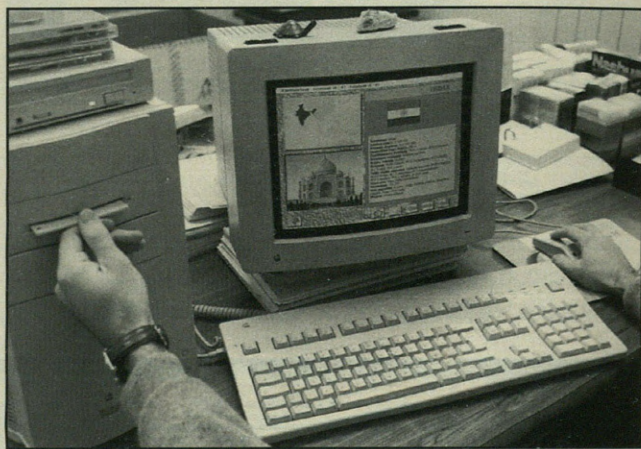
INFORMATIKA LIBURUEN ORDEZKO

Gero eta gauza desberdin gehiago aurki daitezke Durangoko Azokako erakusmahaietan. Euskarri informatikoa duten produktu anitz ikusiko ditugu aurren: joko informatikoak, CD-ROMak... Euskaraz eginiko CD-ROMak erosteko aukera ere izango da.

«EUSKADI Ta Askatasuna» entziklopediaren azken berrikuntza, CD ROMean egongo da Txalaparta argitaletxearen erakusmahaietan, Windows eta MAC bertsioetan. 10 miloi karaktere, 10 mila sarrera hipertestuan, hiru mila argazki baino gehiago, bi ordu musika, ordu terdiko dokumentu sonoroak, 15 minutu bideo digital sekuentzietan... Honetaz

gain, 600 sarrera inguru dituen «Euskal Herriko Hiztegi Politikoa» ere badu. Pantailan agertzen den testuan hitz batzuk azpimarratuak daude. Gainean «klik» eginez, hitzaren definizio politikoa duen leiho bat irekitzen da hitzaren gainean.

Aipagarria da CD ROM formatoak ematen duen nabigatzeko ahalmen izugarria. Oso baliagarria da batez

Musika, argazkiak, datuak, historia, ekonomia... informazio ugari biltzen du Elhuyarren CD ROMak. (Arg.: Alberto Elozegi).

ere dokumentazio zentroetarako, liburutegi eta eskoletarako...

«Ezagutu Gipuzkoa» izeneko CD ROMa iaz aurkeztu zuen Elhuyarrek. Ez zegoen

salgai baina aurren bai, disketean egongo da. Beste CD ROM bat ere edukiko du erakusmahaietan, «Munduko Atlas Elektronikoa». Munduko lekuei buruzko infor-

ENCICLOPEDIA GENERAL ILUSTRADA DEL PAIS VASCO

Diccionario Enciclopédico Vasco

Euskal Hiztegi Entziklopedikoaren barne, XL alea atera dugu:
RAIZA - REYER hizkiak hartzen dituena.

AUÑAMENDI ARGITALETXEAN Tel.: (943) 27 65 66 DONOSTIA

Euskal Kulturaren Agenda digitalizatua

ARGIA astekariak bere «Urtekaria» aurkeztuko du Durangoko Azokan. Urte osoan hain erabilia izaten den «Agenda» euskarri digitalean ikusi ahal izango dute ARGIAren erakusmahaira hurbiltzen direnek.

Komunikazioa, grafika-gintza eta informatika lotuz proiektu berriak burutzen dituen Ametzagaña taldearen elkarlanaren fruitua da Euskal Kulturaren Agenda digitalizatu hau. «Urtekariaren agenda»-ko 6.000 erreferentziak

biltzen ditu, izen, helbide, telefono, fax eta abarrez. Eta interesatzen zaienei disketean eskainiko zaie, MS-DOS eta Windows sistemetan dabilen edozein ordenadoretan erabili ahal izateko. Horrela, erabiltzaileak erreferentzia guzti horiek banan-banan kontsultatu, sailkatu, zerrendatan inprimatu, edo horiei gutunak bezala faxak igorri ahal izango dizkie. Erreferentzia horiek guztiak urtero berrikusi eta berritzen dira, «Urteka-

ria»-rekin batera.

Euskal kulturarekin lan egiten duten profesional eta taldeei eguneroko beren beharrea agenda digitalizatu honekin lana erraztu nahi die ARGIAK. Proiektu honetako software-ingeniaritza osoa Apika enpresak ekoiztu du, eta munduan zehar erabili ahal izan dadin gazteleraz, frantsesez eta ingelesez ere erabil daiteke agenda hau. ARGIAko erakusmahaian erakusgai egongo da.

mazio grafikoa, irudiak eta musika jasotzen dira bertan.

«Erreakzio kimikoa» izeneko programa ere landu du Elhuyarrek. Disketetan doan

programa hau tutoria moduko bat da eta ikasleak, pantaila aurrean jarri eta erreakzio kimikoei buruz hainbat gauza ikasten ditu

modu atseginean; ariketak dauzka, galdera batzuk erantzun beharra...

«Galdeka» joko informatikoa aurkeztuko du Igela ar-

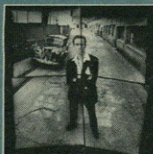
gitaletxeak. Zenbaki eta le-tretan oinarritutako joko elebiduna da. Asmakizun-jolas errazen bitartez, erabiltzailearen lexikoa aberastea eta arrazonamendu logikorako ahalmena hobetzea du helburua. Denborapasa huts gisa ere erabili daiteke.

Lau joko desberdin biltzen ditu «Galdeka»-k: definizioa-hitza, letra desordentatuak, itzulpena eta zenbakiak. Bi zailtasun maila ditu eta posible da urtebete jokatzen aritzea bildurik dauden hitz guztiak atera gabe. Abantaila garrantzitsua ere badu Igelaren joko honek, edozein PCtan erabil daiteke, ez da beharrezkoa Windows instalatua edukitzea.

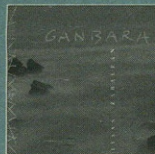
Eusko Jaurlaritzako Hizkuntz Politika sailordetzak, bestalde, «Euskara atzo eta gaur» izeneko CD ROMA izango du Durangon. Euska-

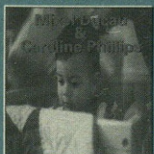
**JULIO PEREIRA
KEPA JUNKERA**

GARI

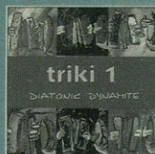
GANBARA

**MIXEL DUCAU
CAROLINE PHILLIPS**

FAUNA TXIKI BAT

TRIKI 1

MIKEL URBELTZ

**JEAN MIXEL
BEDAXAGAR**

MIKEL MARKEZ

ELKAR

MUSIKA nobedadeak

eta

Sakabi eta Egañazpi

Maite

Errobi

Enrike Zelaia

IGARA BIDEA, 88 BIS
TEL. 943& 31 02 67
FAXA 943& 31 02 16
20009- DONOSTIA

Elhuyarrek joan den urtean kaleraturiko «Ezagutu Gipuzkoa» erosi ahal izango da aurtan.

raren historia soziala, egoera soziolinguistikoa, araubidea eta Hizkuntz Politikaren jarduerarako proposamen ba-

tzuk biltzen ditu hiru hizkuntzatan, euskaraz, gaztelaniaz eta frantsesez dagoen CD ROM honek.

Iaz baino euskal CD ROM gehiago ikusiko ditugu aurtan azokako erakusmahaietan

Eduki aldetik, argitaraturiko dokumentuak eta berriak ditu. Euskararen inguruko dekretu, erresoluzio, sententzia, derogazioak... ere baditu. Berrikuntza nabarmena da, orain arte inon ez baitzegoen hori guztia bilduta.

Euskararen ezagupenarekin zerikusia duen informazioa eskura jarri nahi izan da. Batez ere lan tresna bezala planteatu da, baina edozertarako aukera anitz eskaintzen du.

Bizkaiko Foru Aldundiak ere izango du bere aplikazio informatikoa. Bizkaiko Lurralde Historikoari dagokion estatistika, grafika eta kartografiari buruzko informazio orokorra zabaltzen du «Infobizkaia-95» izeneko lanean. Erabili ahal izateko, nahikoa da informazioa duen diske-tea eta sagua edo ordenagailuko teklak erabiltzeko gutxieneko ezaguera edukitzea.

AINHOA GERRA

ESAN OZENKI 95

Kahlar Montaña

IDEIA ZABALDU

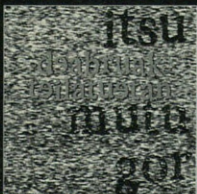
ITSU

BANDA BASSOTTI

AMETSA

MUTA GOR

ERANTZUN

TOLOS LOS MUERTOS

GORA HERRIAK

Esan Ozenki Records. Pilar kalea, 1 bis
20304 IRUN. Tel.: 63 31 37 Faxa: 63 31 30

EUSKARAREN BERRIPAPERA

HIZKUNTZA POLITIKARAKO SAILORDETZA

Euskal musika tradizionalaren etengabeko berrikuntza

Euskal musika tradizionala bizirik, onik eta indarrean dago. *Hiru Truku, Tapia eta Leturia* berrak, *Alboka* eta *Oskorritzen* azken diskoak dastatzeko aukera izan dutenek harritzeko motibo bat baino gehiago izan dute. Musika tresna berriak eta doinuak jartzeko molde berriak ari dira sartzen bor- bor etengabe bizi den euskal musika tradizionalan.

Berrikuntzaren hasierak, hala ere, hirurogeigarren hamarkadan, diktadurapean, sortu zen *Ez Dok Amaitu* taldean bilatu behar dira. Honek, garaiko molde zaharkitu eta estuei euskal kantategi zahararen gaurkotatzea eta freskotasan harritgarria kontrajartu zituen. Geroztik, euskal musika tradizionalak bide ugari urratu ditu, hainbat abeslari edo talderen eskutik. Benito Lertxundi adar zelta tradizionalari eutsi zion; *Haizea* taldeak geroa segidarik izan ez duen irtenbidea eskaini zien doinu zaharrei; *Oskorrik*, hamabost diskotan zehar, musika teknikoki oso landua eskaini digu, gaita, alboka eta bestelako musika tresnak naturaltasun eta masotasun handiz erabiltz, eta merua eta doinuak modu paregabean uztartuz. Ia denak, nabarmen dira kan- poetik iritistako musikaren ohar- tzunak. Salbuespen bakarra Mikel Laboa izan liteke, honek bereari eutsi baitu behin eta berriro, estilo erabat pertsonala sortuz.

Alboka. Musika instrumentalaren bi- desk abiatu du Alboka bere lehen diskoan, oinarrian kontuargi tradizio- leko abestiak eta doinuak dituela.

Azken urteari dagokionez, eus- kal musika tradizionalaren eremuak gehiago zabaltzen dira. *Alboka* taldeak dastatzeko egokia izan litekeen musika instrumen- talaren bideari ekin dio.

Oskorrik beste urrats bat eman du bere bidean *Landaluz* disko- rekin. Berriro ere, experimen- tatzari ekin dio *Naxto de Felipen* taldeak, emaitza ona lortuz.

Hiru Trukak euskal musikaren tradizioz ez dagoela Zubercoan soilik gogoratari digu, euskal musikak aspaldi atera duen diskorik borobilenetako batean. *Joseba Tapia*, *Raper Oskorrik* eta *Bixente Martinezek* —bakarka edo taldean arinuz, hiruak ere ederto arko ezagutzen dute euskal kantu tradizionala— agerian jarri

dute Bizkaia izkutatzen zuen altxorra.

Beste eremuetan berrikuntzak izan litezkeenak, trikitixaren esparruan izaitza bilakatu da, batez ere *Tapia eta Leturia* eta *Kepa Junkerari* esker. Honek bide berrietan barrena sartu dute trikitixa, musika mota desberdi- nekin nabastuz. Harritgarria bada ere, halakoa da musiko eta publiko gastearen artean lortu duten ospea, trikitixa epiteko molde zaharra gaitzeko zorian da.

Modu batean zein bestean, musikazaleak badiu zertaz gozatu euskal musikari, inoiz ez bezalako emaitza onak ari baitira kalitate

Euskara,
atzo
eta gaur

hizkuntza
politikarako
sailordetza

1995eko abuztua

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
HIZKUNTZA POLITIKARAKO
SAILORDETZA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
VICECONSEJERIA DE POLÍTICA
LINGÜÍSTICA

Akordioaren sirenotsak berriro

HABE eta AEKren arteko bitariko batzordeak adostasuna lortu zuela jakin genuen azaroaren 30an. Bi egun lehenago, Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailaren «*ganorarik eza*» salatu zuen AEK-k, hilabete lehenago bere Batzar Nagusiak onetsitako hitzarmen-testuari beste aldeak jaramonik egiten ez ziola ikusita. Tartean negoziazio taldea ere aldatu du Eusko Jaurlaritzak.

Azkenik bi aldeek adostu duten testua ez da duela hilabete hitzartu zutena. Zer testu hitzartu duten ere ez dakigu ondo. Nahiago izan dute xehetasunak isilean gordetzea. 1995ean AEK-k jasoko duen dirua aipatu da, 365 milioi pezeta (aurten zor zaionaren kitapena omen), eta aurrera begirako hitzarmen markoa ere lotua dutela; marko horren barruan irudi bakarra erakutsi digute, hots, urtez-urte sinatuko direla akordioak. Orain, bi

aldeetako organu erabakitzaileek urte bukaera aurretik mintzatu beharko dute, baiezkoa ala ezezkoarekin.

Dezenteko korapiloa beraz, prozesuaren uretan begiak pausatzen badiugu bederen, hondoa garbi ikusteko apenas izan baitugu aukerarik. Azken gorabeheren haritik ordea, hitzarmenaren ontziak ur txikitan hondoa jo zezakeela zirudienean, aurrerako martxa hartu du, geldiro, batzuen eta besteen sirenotsez lagundurik. Urte luzez borondate faltaren katetik zintzilik egon diren politika erratuen aingura jaso eta elkarlanaren ur handitan sartzen ikusi nahi genituzke berehala.

SOTHEY'S-EK enkantaturik utzi gintuen Leizarragaren testua salgai jarri zuen hartan; nola arraio, zer sorginkeria zela medio, jaso zezakeen 34 milioi pezeta ordaintzerainoko arreta

«Testamentu berria»k? Hortxe aritu ziren lehian Gasteizko Sancho el Sabio erakundea eta Nafarroako Aurrezki Kutxa, eta besteok guztiok txunditurik, halakorik gerta zitekeenik ezin ulertuta.

Bigarren ez da berdin gertatu. Miguel Ros Erronkari ibarreko alkaterearen eta Gabriel Etxart Iparraldeko

Azkenik HABE eta AEK-k adostu duten testua ez da duela hilabete hitzartu zutena. Zer testu hitzartu duten ere ez dakigu ondo, xehetasunak isilean gorde dituztelako

Kursaalaren zimenduak baino zalapartak nagusitzen ari dira oraingoz. Eusko Jaurlaritzak

Kursaal Elkartea uzteko erabakiaren inguruan sortu da azkenak. Laguntza eman bai, baina eskuak libro nahi ditu, nazional mailako azpiegiturretan zentratzeko, eta Kursaala ez dute hala kontsideratzen. Udaletxeko alderdi guztiak aurka oldartu zaizkio, baita EAJ ere. Odon Elorzak Suduperen aurka bihurtu ditu bere tiroak jarraian, Gipukoako Diputazioari diruak eskatuz. Ez dago giro. (A.: Justy Garzia).

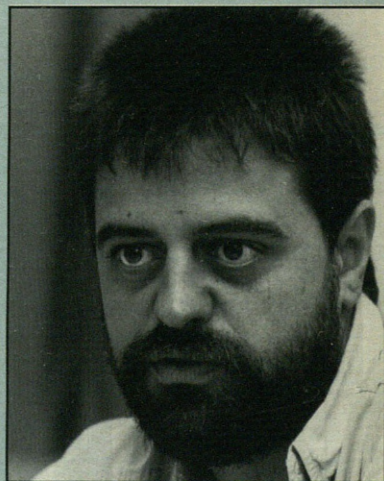
Anorexiak jota

BENDUAN sarturik, laster batetan hasiko zaizkigu nonahi urteko balantzeak agertzen. Euskalgintzari dagokionez hitz goxo asko eta itxura ederrez hornituriko aldarrikapenik ez zaigu faltako, azken urteotako euskararen aurreratzeak ezagutu duen moteltzea estali nahian.

Halere marketingo kanpoko edozein adituri eredugarria suertatuko litzaioke, duda izpirik gabe, gure artean elkarlanaren markak ezagutu duen arrakasta. Astinaldi eraginkorra bilatzen duten 'benetton' eredu erasokor horiei bizkar emanez, publizitatearen azken uneko ildoari jarraiki, produktua baino idealizazio lasaigarria saltzen du ederki asko baskongadetako egungo kultur sailburuak.

ESTETIKAREN garaietan bizi garaela begibistakoa da. Danone soina-ren aldarrikapen mediatikoak hainbat gazterengan eragindako anorexiaren antzera, euskaltzaletasunaren grina irudia zaintzearen joera obsesiboak jota dagoelakoan nago. Euskararen estatus menpekoea bermatzen duen legedia bera ere betetzeko gai ez denari euskaltzaletasun eredugarria errekonozitzea gaixotasun horren sintoma agerikoa da. Euskal kulturaren sustapenari inolako ardura berezirik bideratuko ez diola aldarrikatu duen kultura zinegotzia arduradunari kritika zorrotz eta publikoa egin izana, aldiz, eraso eta jokabide faxistatzat aurkeztu digu zenbaitek, itxura mamiaren gainetik jarria.

XABIER ALEGRIA

EUSKAL hiritarron funtsezko eskubidea da bere hizkuntz nazionalaren jabe izatea eta egungo gizarteak exijitzen dituen trebakuntza izatea euskaraz bizi ahal izateko. Giza eskubideen aldarrikapenean espezializatu den askori, aldiz, egungo eskolak euskal haur eta gazte orori dagokion eskubide horren ukazioa bost axola zaio. Oliveri jaunari berari askoz ere funtsezkoagoa iruditzen zaio demandari erantzutea. Oreka faltsu baten izenean, marketing legea nagusi bilakatu zaigun estetikaren garaiotan, itxura lege.

epailearen artean XVII. mendean izkiri-riatutako gutun sorta batek ez du aurrekoaren enkanturik izan erosleen artean, ezta komunikabideon artean ere, eta Leizarragaren testuaren aldearatz gero, salmenta prezioa merkeagoa bazuen ere (zortzi milioi pezeta inguru), inork ez du erosi.

Sotheby's-ek ez du tiroarekin asmatu bigarreanean. Leizarragarekin gertatu zena errepika zitekeela pentsatuko zuen noski, baina ez du prezioa puztutzerik izan oraingoan, amu honi kozk egingo zion erostun presturik ez baitzen agertu. Eskaintzarik izan zen, hiru guztira, eta beraz, gutunak atzetik norbait badabil, ez aurreko zitan erakutsitako berotasunez, ordea. Diruak ondo neurtuta joan ziren nonbait, joan zirenak.

Enkatean gertatzen direnak ulertzen zailak direla, alegia. Ez dirua nork jartzen duen dakigu, ez zergatik jartzen duen, nor den saltzailea... baina tira, euskarak ere nazioarteko komertzioan saltzeko edo erosteko moduko altxorrik gordetzen duela jakinda, kontsolatzen gara, Letek zioen modura. Al, eta obrak etxera datozela jakinda. Etxera edo, banketxera. Interes handiz dabilta eta.

IA ehun filme lehiatu dira aurten Bilboko Laburmetraia eta Dokumentalen Jaialdian. Laburmetraien pantaila handian. Sari Berezia «Fridge» britaniarrak jaso du, eta euskal zinemarena Mikel Agirresaroberen «Toros»-ek. Bost egunetako irudi mozkorraldia eta gero, balantze gazi-gozoa egiten zuen Imanol Agirre kritikariak, jende gazte ugari bildu dela, baina filmeen aukeraketa ez dela behar bezain zorrotza eta sail ofizialak antolaketa zentzuberakoa duela aipatuz. Hala ere, ikusita-koak ikusita, euskal laburmetraigintza oso egoera onean omen dago.

Laburrean ere arras labur gabiltza. Zer dela eta, Eusko Jaurlaritzatik ez du dirurik jartzen euskarazko laburmetraiak sustatzeko? Zer dela eta jarraitzen da itsu errealtate honekiko?

J.J. PETRIKORENA

TXUTXU - MUTXUKA

KAFFE-TEATRO JAIALDIAK ARRISKUAN

EUSKAL Autonomia Elkartean hainbat herritan antolatu ohi diren kafe-teatro jaialdiak arriskuan lirateke, udaletara bidali den idazki batean aipatzen denez horretara prestatzen diren taberna eta aretoak Eusko Jaurlaritzako Barne Sailak plazaratu duen Ikukizunen Lege berrian zehaztutako baldintzak betetzera derrigortzen baititu aurrerantzean. Segurtasun baldintzak bete ez edo lizentziarik gabe jarduten duten aretoek ehun mila pezetatik (lau mila libera inguru) milioi bat pezeta bitarteko isuna jaso dezakete aurrerantzean. Gauzak honela, zenbait herrik aurtengo programaziotik kafe-teatroa baztertzea erabaki dute.

NOR - NORI - NOR K

ROGER IDIART

Zuraide eta Ainhoako auzapezak amaitu berri du, «Berri ona kantuz» titulupean, ebanjelioa gogoan hartzeko bi mila bertsoz osatu duen lana. Lau urtez aritu da Idiart zeregin honetan, eta elizak bedeinkape-na zuzendu dio, Pierre Molerés Baionako apezpikuaren hitzaurrea barne, bertsoak plazaratzeko. Kazeta ere grabatu du, hainbat koruren laguntzaz. Elizkizunak arraberritzeko tresna dela aipatu du ●

PELLO ESNALI

eman diote Baporea saria, S.M. argitaletxeak antolatzen duena, «Aitona galdu nuen urtean» ipuinagatik. Obra, haurtzaroko kontuekin tajutu du Pello Esnalek eta datorren urteko maiatzean plazaratuko dio argitaletxeak. Mikel Tabernak ere berea irabazi du, Arabako Diputazioaren Ernestina de Champourcin olerki saria, «Mendearen ilunabarrean» titulupeko lanarekin ●

GOTZON GARATEK

euskal atsotitzen historia eta ezaugarriak aztertzen dituen liburua kaleratuko du Durangoko Azokan. 28 urteotan Euskal Herrian zehar esaera zaharrak biltzen jardun ondoren, 13.000 inguru jaso eta azken hiru urte hauetan bakoitzari dagokion latin, ingeles eta espainol esaerak ipintzen aritu da, eta horiek guztiak loturik, osatu du lana. Euskal kulturaren harribitxi ugari aurki daitezke liburu honetan ●

TEILAK

OLENTZARO, ITXURAZ ETA MAMIZ BERRITUA

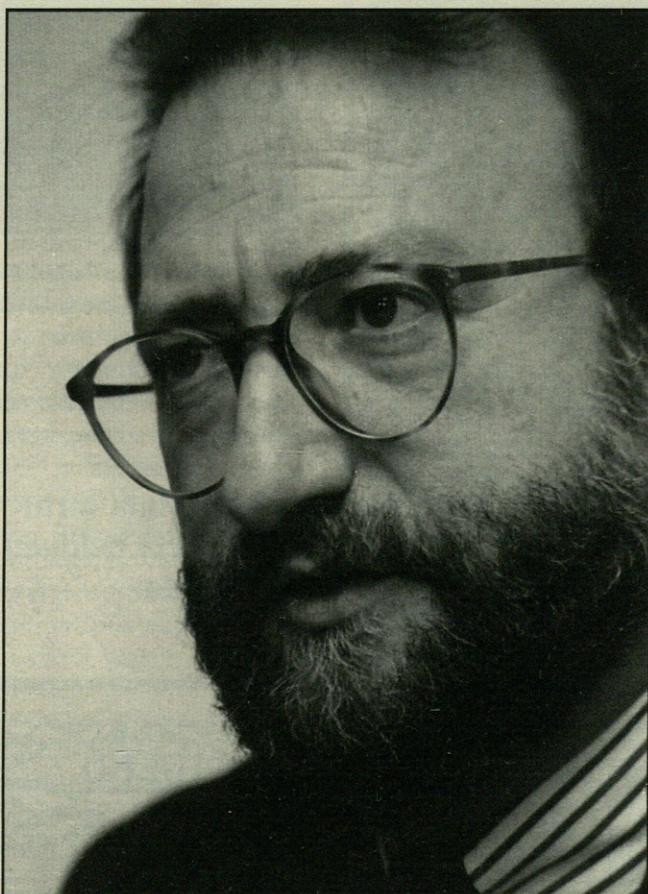
PAPA Noël, Santa Claus, San Nikolas, Errege Magoak... Gabonetako irudi aski ezagunak ditugu, baina gure-gurea Olentzaro denik ezin ukatu; nahiz eta ahaztu samar edo alboraturik aurkitu Euskal Herriko hainbat eta hainbat etxetan. Hain zuzen ere, garapen eskasa ezagutu du, batipat Errege Magoak edo Santa Clausen aurrean, eta saltzen den irudia, gizon tripaundi, zikin, mozkor eta arlotearena da. Hau guztia aldatu nahian dator Bilbon sorturiko Olentzaro Elkartea. Bittor Kapanaga idazleak egindako azterketak ikazkinaren irudia berkokatu eta berau eguneratzeko klabe berriak eskaini ditu, eta honekin batera, produktu ezberdinak kaleratu dira, egitasmoaren oihartzuna zabaltzeko: ipuin eta komikia, margotzeko liburua, postalak, kartelak, eskutitzak, koadernoak eta opari papera batetik; bestetik, Eguberriko opariak, Olentzaro paperez, plastikoz, argizariz eta bustinez irudikatuz. Hau guztia-ekin batera, paketeak egiteko papera eta material elektrostati-koa zabalduko zaie dendariei. Produktuok Euskal Herriko liburutegia eta saltokietan eros daitezke eta Durangoko Azokan ere aurkituko ditu bertaratzen denak. Elkarrekin batera, Euskaltzaindiak bultzatu du egitasmoa (ateratzen diren irabazien %10a jasoko du ordainetan), baita Eusko Jaurlaritzak ere. Datozen egunetan beraz, kalean izango da Olentzaro era duinago batean azaldu eta Euskal Herriko paisaia nabarmentzeko saioa.

Luis Haranburu-Altuna, Euskal Editoreen Elkarteko lehendakaria

«Liburugintzarako proiektu komun bat nahi dugu»

Egungo euskal liburugintzaren egoera eta Euskal Editoreen Elkartearen asmoak azaldu dizkigu Luis Haranburu-Altunak. Hau guztia aztergai duen ikerketa bidean da.

EGUN Euskal Editoreen Elkartea 20 editorek osatzen dute, azken urteotan Nafarroako Pamiela eta Txalaparta etxeak sartu ondoren. Bestalde, hemen sukurtsalak ireki dituzten kanpoko argitaletxeak ez dira Elkartearen sartu, eta horren arrazoia beren izaera enpresarial eta kultural desberdinean dagoela dio Luis Haranburu-Altunak. «Gainera Elkartearen helburua ez da bazitzea; egon behar genuenak gaudela uste dut.»

Editoreen Elkarteak euskal liburugintzari buruzko «Liburu zuria» kaleratuko du. (Argazkia: Gari Garaialde).

Momentu honetan Izeberg kontsulta etxearen esku utzi duen ikerketa batean

murgildurik dago Elkartearen. Duela pare bat urte Sayma etxeak egindako ikerketa-

ren ondorioak ez ziren uste bezain erabilgarriak suertatu. «Bere helburua koantitatiboa zenez, euskal kulturaren alde hori aztertu zuen. Euskal editoreek genituen espektatibei ez zien erantzun ikerketa hark».

Ikerketa berriaren ildoak

HORREGATIK guztiagatik, oraingoa alde koalitatiboan oinarritu da batik bat. Eusko Jaurlaritzaren laguntzaz «Euskal liburugintzaren liburu zuria» kaleratuko dute ikerketaren emaitzekin. «Hau euskal liburugintzaren barrendik egindakoa izango da». Ikerketa hasirik dago eta Elkartearen urteroko batzarreko puntu nagusienetarikoa izango da bere lehen emaitzen azterketa. Hiru-lau hilabetetan Eusko Jaurlaritzari eta gizarte osoari aditzera emango zaizkio behin-betiko emaitzak.

Ikerketa honen arlo bat euskal liburugintzaren desorekaren azterketa izan da. Haur eta gazteen esparrua izugarri lantzen den bitar-

Editore hau liburugintzaren merkatu librearen aldekoa da. (Arg: Gari Garaialde).

tean, helduen liburugintzan ez da aldaketarik sumatzen. «Horren esplikazioa arrazoi historiko, biologiko, soziologiko eta kulturaletan dago», Elkarteko lehendakariaren ustetan. «Azken batean, belaunaldi arazo bat dago. 70eko eta 80ko hamarkadan hasi zen euskal kulturaren berrikuntza eta 5-20 urteko euskaldungoaren behar kulturaleri erantzuten diete argitalpenek orain». Hala ere, gazte hauek heltzen diren hei-

nean, liburugintza ere helduko den esperantza du idazle honek.

Durangoko Azokako berrikuntzei begiratuz ere desoreka hori berehala nabarmentzen da; haurrei zuzenduriko liburuak izugarri diren bitartean, eleberri, poema liburu eta saiakerak gutxi

dira. Literaturaren hedadura euskal gizarte berriarenaren parekoa delako gertatzen dela hori dio Haranburu-Altunak. «Ondorioz, euskal literaturak heldutasuna lortu duela esatea gezurra da, desoreka hor baitago».

Gauzak horrela, haurren liburugintzan editore ugari

«Euskal literaturak heldutasuna lortu duela esatea gezurra da, haur eta helduen liburugintzaren desoreka ikusita»

dabil, baina Elkartek ez du inolako plangintzarik egiteko asmorik arlo honetan. «Argitaletxe bakoitzak bere kultur proiektua dauka eta gu ez gara nor bakoitzak zer eta zenbat argitaratu behar duen esateko. Gainera, kultur ekimenak librea, anitza eta irekia izan behar du».

Kultur proiektu komuna

EDITORE honen iritziz, Euskal Herriko etapa kultural-politiko berri honetan gauzak azkarregi joan dira, eta batzuk oker, bereziki kultur arloan. «Esaterako, lurralde historikoen LTH legea oztopoa izan da kultur proiektu komun bat eraikitzeko». Gaur egun Hegoaldean sei interlokutore daude liburuez hitz egiteko: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza eta Kultura Saila, hiru lurralde historikoetako Diputazioak eta Nafarroako Gobernua. Editoreen Elkartek harreman oso positiboak ditu horiekin, Bizkaiko Diputazioa salbu. Honekin arazo nahiko larriak dituzte liburugintzaz duten planteamendu probintziala dela eta. «Ez du liburuarekiko ikuspegi nazionalik, eta hori salatzeok jokabidea da», Haranburu-Altunaren iritziz. Bestalde, Iparraldekoekin oraindik

ILHAAA!!!

AZKENEAN NAPARIHEIDKO

HARRIDEDUN IZAN

NAITEKE

• JNOA.....

• HERRIA.....

• HERRIALDEA.....

• BANKUA.....

• SOKURISAL 2K.....

• KONTU 2K.....

121 P.K.

ARRASATE 20500

(943) 793991

3ALE + KANIXETA

2000 pta/80 lib.

• IZEN ABIZENAK.....

• HELBIDEA.....

Diru iturrien efikazia birplanteatu eta baliabide horiekin lanabes berriak sortu behar direla dio. (Arg: Gari Garaialde).

harremanik eduki ez badute ere, bi urteren buruan pausoren bat egina izango dutela argitu digu.

Administrazioari egiten dioten beste kritika proiektu komun baten falta da. Editoreen iritziz, administrazioak proiektu kultural komun bat eraiki behar du liburugintzan.

Diru iturrien birplanteaketa

«LIBURU zuria»ren beste puntu garrantzitsu bat diru iturrien efikazia da. Haranburu-Altunak dioenez, arazoa ez da diru iturrien eskasia, erabilpen okerra baizik. Horregatik, banaketa birplanteatzea eskatzen diote administrazioari.

Diru iturrien ildoari jarrai-

tuz, Editoreen Elkarteko lehendakariak argi utzi nahi du argitaletxeak ez direla diru publikoan sustraiturik bizi. *«Hori irudi faltsua da. Etxe bakoitzak bere arrisku eta kapazitate finantzieroak ditu eta ez gaude administrazioaren menpe».*

Azken batean, Haranburu-Altunaren iritziz, euskal liburugintza oraindik ez da normalkuntzara iritsi. Betidanik nahiko urria izan da *«eta irakurlego ekosozial garrantzitsu bat lortu behar du normalkuntza urri horretatik beste ugariago batera pasatuz, normalkuntza hau mantentzeak gaixotasunak irautea adierazten baitu».*

AINHOA AZPIROZ

La Casa del Café

— Juan Irujo S. A. —
D O N O S T I A

Patziku Perurenaren «Zurian zirika» artikulua bilduma Elkarren eskutik

«Nafarroan aurreritzirik gabeko literatura egiten da»

Leitzan laketu den goizuetar honen artikulua bilduman iritzia emateko grina topatuko du irakurleak. Horrez gain, agortu ezinezko altxorra den bere mikrokosmosak bat baino gehiago liluratuko duelakoan gaude. Hizpide izan dugu eskuartearen duen lana ere. Menturaz, saiogintza eta poesia bazterrean utzi gabe, bestelako eremuetan saiaturiko da idazlea.

Liburuan, azken urteotan «Diario Vasco» egunkarian argitaratutako lanak biltzen dira. Hala ere, artikuluen aukeraketa ez da zurea.

Euskararen munduan dabilen asko ez da horrelako artikuluetara iristen, eta bilduma egitea proposatu zidaten. Originalak leitu nituenean ohar batzuk jarri nituen artikuluen gaineko ene iritzia azaltzeko, sailkapen bat egin zidaten, eta horretan iritzi artikuluetara jo zuten. Nik inguru hauetako kontuen gainean nire gustukoak ziren artikulua bannituen eta horiek ere sartu dituzte.

Bildumak zure aurreko lanek zuten osotasun berrak al du?

Gaur egunean literaturan erabiltzen den topiko bat da

osotasunarena, egileak berak defenditu egiten du osotasun hori. «Marasmus Femeninus» batean proiektu orokor bat bazegoen, «Apoa...»n ezetz uste dut. Bilduma honetan ez dago.

«Iraingo apez gaztea» liburuan bada nolabaiteko osotasuna.

Nire poesiaren oinarrian beti izango da «Iraingo apez gaztea» eta «Ixileko kanta» liburuaren kutsua. Liburu hori argitaratu nuenean mundu hori oso mugatua zela esan zidaten; hori gezur ikaragarria da, nire mikrokosmosa muga eta bazterrik gabea da. **Mikrokosmos horretara**

burbultzeko modua dela eta, ez al duzu Orixe aita-pontekotzat hartzen?

Orixeren lana dokumentu etnografiko gisa hartzen da, nire mundu hau sentitzeko modua ez da hori.

Eguno euskal mundutxo honetan baserri giroa eta mundu moderno, bi mundu horiek bereizi egiten dira. Lehenbizikoa ikerketarako jaso behar den zerbait da, eta zinezkoa bestea da, euskararen etorkizuna hor dago. Konplexua dugu horri buruz. Etnografiatzat hartzen dugun ahozko literaturan mundu oso bat dago, beste mundu moderno hori

laguntzeko balio duena, horri bere sena emango liokeena, gurutzaketa baten falta sumatzen dut ordea, tradizioa eta mundu modernoaren artean.

Konplexu hori gainditzeko bidean al gaude?

Saizarbitoria eta Arestirena jauzi bat hutsean eman baltz bezala izan zen, baserri-tik kalera joan behar dugu esatea. Egun, tradizioaren beharra gehiago sumatzen da. Literatura guztietan unibertsaltasun bat eman zaio mundu horri, hori falta zaigu, gure buruan sinesten ez dugulako.

Jon Alonsok, orriotan, Nafarroan uste dena baino gehiago idazten zela baieztatu zuen.

Ez dut nire burua pentsalaritzat jotzen. Gil Berarena euskal literaturan eman ez den fenomeno da. Gogoan dut zer ilusioekin egin zuen «Atea bere erroetan bezala» eta zer oihartzun gutxi eduki zuen.

Bestalde, eta modernotasunaren gaira bueltatuz, Nafarroan, eta Nafarroa

«Bertsolaritzaren beraren barruan ere, bertso hutsa baino aberatsagoa da bertsoaren inguruko literatura»

«Gurutzaketa baten falta sumatzen dut tradizioa eta mundu modernoaren artean». (Argazkia: Aitor Bayo).

diodanean Zuberoa bera ere hartuz, egia da jende guztiak uste duena baino literatura gehiago egiten dela. Giputz-zentrismoan ematen den konplexu hori, kanpoko literaturaren menpekotasun hori ez da ematen. Hemen aurriritzirik gabeko literatura egiten da. Adibidez, Eñaut Etxamendi edota Aingeru Epaltza hartzen badituzu, beren bizipenetan oinarritutako literatura egiten dute.

Hori ez da oraingo fenomeno, hor dugu, gerra aurrean, Irigarairen kasua. Jende askok galdetzen du

zer dela eta ematen den Bizkaia eta Nafarroaren artean zubi bat tradizio kontu honetan. Aurriritzi linguistikoak aparte utzita, berez-kotasun bat sumatzen dut Bizkaia aldeko zenbait idazleengan, eta gehienbat Nafarroa inguru honetan.

Bi mila folio inguru dituen lan mardula omen duzu eskuarte.

Egungo bertsolaritzari buruzko kritika zakarra egin nuen garaian hasi nintzen ahozko tradizioa jasotzen. Beti ere, bertsolaritzaren beraren barruan ere bertso hutsa baino bertsoaren in-

guruko literatura askoz ere aberatsagoa dela frogatu asmoz hasi nintzen.

Bestalde, herri literatura oinarri historiko gabea bezala hartzen da, euskal historia unibertsal bat egiteko Barandiaran edo Azkuek bildu zituzten legenda guztiak legenda bezala hartzen ditugu, baina oinarrian datu historikoak ematen dituzte.

Hala ere, legenda modura hartzen dugun mundu hori guztia dokumentatu edo beste gradu unibertsal bat ematen ez da inor saiatu.

Hori lortu al duzu?

Leitzalderako egin dudana, eredugarria izan daiteke beste edozein herritarako. Salakuntza bezala egiten dut, hainbeste abertzaletasun, herrigintza eta hitz polit erabiltzen ditugunean, nola

da posible herri-literatura kasik ukitu gabe egotea?

Zenbatek esan dizu eleberri bat egin behar duzula?

Askok esan dit egin behar dudala. Orain biltzen ari naizen kontu hauekin guztiakin noski egin daitekeela eleberria, eta gainera zentzu unibertsaleko eleberria izango litzateke.

Errealismo magikoren alde nago, ez dut historia zientifiko horretan asko sinesten, idazten duenak egiten du historia. Nire lan honetan entseiu koskorrak egiteko gai pila dago, edo poesia bera egiteko, eleberria ere bai, baina ez dut nire burua eleberrigile bezala ikusten.

PATXI LARRION

«Hainbeste abertzaletasun eta hitz polit erabiltzen dugunean, nola da posible herri-literatura kasik ukitu gabe egotea?»

**PIRINIOAK ETA
EUSKAL HERRIA:
MITOAK ETA
SINESKIZUNAK**

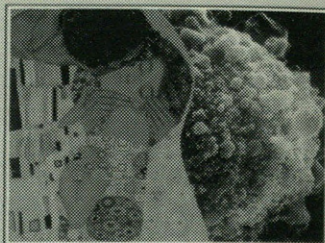

**GENETIKA, ETIKA
ETA
IDEOLOGIA**

(Genetikaren historia eta *Genoma* proiektua)

**HIESA:
PREBENTZIOA,
SEXUALITATEA
ETA DROGAK**

**DENBORAREN
HISTORIA LABURRA**

(BIG BANG-ETIK ZULO BELTZETARA)

Stephen W. Hawking

**EDENGO
HERENSUGEAK**

(GIZA ADIMENAREN EBOLUZIOARI
BURUZKO ESPEKULAZIOAK)

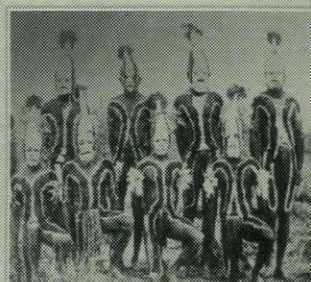
Carl Sagan

**MAGIA, ZIENTZIA
ETA ERLIJOA**

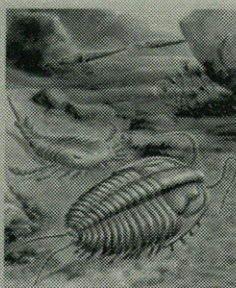
(MITOA PSIKOLOGIA PRIMITIBOAN)

Bronislaw Malinowski

**ZUBEROAKO
HISTORIA**

Pierre Bidart eta beste

**EBOLUZIOARI BURUZKO
GOGOETAK**

(PANDA HARTZAREN ERPURUA)

Stephen J. Gould

GAIK TESTUAK

**ESALDITIK
TESTURA**

(EUSKARAZ TREBATZEN ****)

Joseba Ezeiza / Maite Lekuona / ERI Altuna

**DURANGOKO AZOKAN
ZAIN GAITUZU**

GAIK ARGITALDARIA

L I B U R U A K

«AGURE JAKAGORRIA»
TXIKILU
MARRAZKILARIA: ELENA
ODRIOZOLA
ELKAR, XAGUXAR, 75 or.

Mariela eta Joxeanjel ikasle gazteak ia egunero trenean elkartzen dira. Joxeanjeli asko gustatzen zaio Mariela eta honi ere bai mutila. Egun batean, elkarri eskutik helduta begirik kendu gabe zeudelarik, agure jakagorri bat azaldu zitzairen. Euskal Herriko azken azitia zela esan zien. Hemendik aurrera garrantzi handia izango du agure honek maitasuneko istori honetan.

Txiliku, Jesus Mari Olaiola zarauztarrak, eskolara-ko testuliburuak idazten eta koordinatzen egiten du lan, eta gazteentzat hainbat liburu idatzia da ●

«GERRAREN ANTZEA»
SUN TZU
ITZULPENA: XABIER
IZAGA

TXALAPARTA, 113 or.

K.A. IV. mendean, gerraren antzeari buruzko lehenbiziko saiakera idatzi zen Txinan, eta egilea Sun Tzu izan zen. Askoren ustez, pertsonaia hau ez zen existitu eta bere bizitzan errealitatea eta fikzioa nahasten dira. Hogeita bost mendetan zehar pentsamendu militarren oinarritzat hartua izan da, eta borrokan aritu ziren erresumetako jeneralen arrakastak eta Mao Zedong-en estrategia aparta azaltzen ditu. Mirestekoa da autoreak aurkezten digun lana, ideien orijinalitatea eta zehaztasunagatik ●

MIKEL ARAMENDIREN BEGIETAN

Maratoilariaren gogoetak

Eguno euskal politikagintzako *maratoilaririk* zailduenetakoa da Joxe Iriarte «Bikila». ETaren bilakaera markatu zuten esziszioetako baten protagonistarik zuzenetakoa izan zen, duela 25 urte jada. Harez geroztiz, euskal ezker arradikalaren erreferentzietako bat da errenteriarra, du-darik gabe.

Eta hain zuzen ere, 25 urteko *maratoi* luze horren balantze modura argitaratu du Bikilak «Satorra, lagun zahar horri! (hogeitabost urte geroago)» euskarazko artikulua eta gogoeta bilduma, «68-70ko belaunaldi zoragarriari eta, batez ere, etsi ez dutenei» bereziki eskainia. Mende laurdenean zubipeetatik zenbat ur joan den gogora ekarriz, Emilio Lopez Adan «Beltzaren» hitzaurrea darama bildumak.

Ezker iraultzailearen lehena, orai-

na eta geroari buruzko artikulua eta saiakerak biltzen dira liburuan; azkeneko dozena erdi urteotan idatzita-koak dira ia den-denak, eta lehendak nik han-hemenka artikulua moduan argitaratuak batzuk.

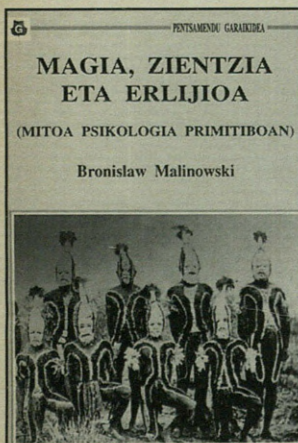
Ezker gintzaren alor askotariko gaiak arakatzen ditu Bikilak euskarazko bere lehen liburu honetan: 68ko belaunaldiaren amets politikoak eta haien paradoero; sozialismo errearen porrota eta beronen ondorioak; ezker iraultzailearen etorkizunerako ikuspegiak; abertzaletasuna eta ezker gintza Euskal Herrian; bakea eta borroka armatua; euskara eta euskal kulturaren aldeok borroka; Balkanetako gerrak eta batipat Bosniakoa; Europar Batasuna eta arrazismoa...

Patxadaz eta astiro irakurtzeko

«SATORRA, LAGUN
ZAHAR HORRI!»
JOXE IRIARTE «BIKILA»

prosa da haxe, ausnartuz, pentsatuz...

«MAGIA, ZIENTZIA ETA ERLIJIOA»

BRONISLAW MALINOWSKI
ITZULPENAREN
ARDURADUNA: JOSAL
PEREZ FERNANDEZ
GAIK, 185 or.

Malinowski XX. mendeko antropologorik nagusienerakoa eta Gizarte-antropologiaren sortzailea da. Liburuan Trobriand Irletako bi- zipenaren emaitza diren bi saio biltzen ditu: «Magia, zientzia eta erlijioa» eta «Mitoa psikologia primitiboan». Lehenengoan trobriandarrak erlijioa, magia, zientzia, erritua eta mitoak dituzten kontzeptuen berri ematen da. Bigarrenak mitoak kontatzaileen bizitzaren esanahia eta eginkizunaren parte baino ez direla dio ●

«FISIKA PRAKTIKAK»
MARTXEL ENSUNZA ETA
UEU-KO FISIKA SAILA
UDAKO EUSKAL
UNIBERTSITATEA, 301 or.
Liburu honen argitarapenarekin oinarritzko fisika-praktiken arlorreko euskal bibliografiaren hutsune bat betetzen hasi nahi izan dute. Bertan Euskal Herriko Unibertsitateko Zientzi Fakultatearen lehenengo zikloan, Fisika saileko ikasleekin egin ohi diren praktiken gidioa ematen da. Mekanika eta elektrika alorretakoak dira lantzen diren gaiak. Lehengo atalean gai horien azalpen teorikoak eskaintzen zaizkigu, eta ondoren hauei loturiko praktikak. Bukaeran kontzeptu eta izenen aurkibide alfabetikoak ixten du liburua ●

«EROSKI»

1995EKO AZAROA,
200. ZENBAKIA

Eroskik hilabetero kalera-tzen duen kontsumoko al-dizkari honek 200. zenbakia atera du. Hogeita bat urte baino gehiago behar izan dira zenbaki horretara iris-teko, eta egun, egin berri duten inkesta baten dioe-nez, aldizkariak 325.000 irakurle ohiko eta miloi erdi bat baino gehiago ezohiko dauzka.

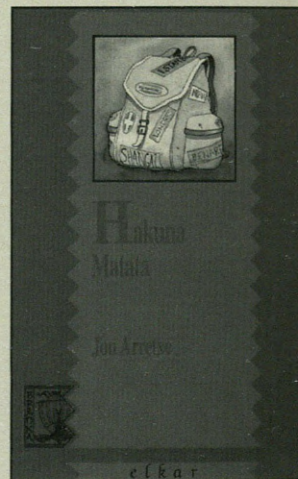
Ale berezi honetan, Eros-kik burutu duen makro-in-kesta baten datuak biltzen dira, hainbat puntu ukituz: euskaldunon kontsumo ohi-turak direla, denbora li-brearen erabilera, osasuna eta ekologiari buruzko ikus-puntua aztertzen dira ber-tan. Hego Euskal Herriko 1.595 pertsonak parte hartu dute galdeketa ●

«HAKUNA MATATA»

JON ARRETXE
ELKAR, 125 or.

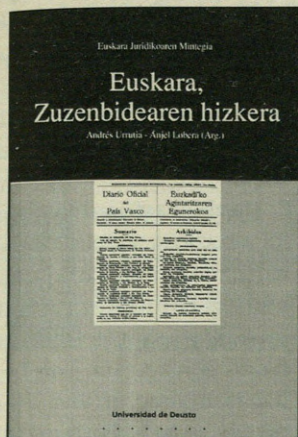
Jon Arretxe basauriarra eus-kal filologian doktorea da eta bidaiari amorratua. Abenturazaletasun hori ageri da bere liburu guztie-tan eta «Hakuna Matata» ho-netan ere ildo beretik jarrai-tzen du.

Istanbuleko Mesquita Urdi-naren edertasuna, Ganges ibai sakratuaren misterioa, Txinako zibilizazio zaharra, Egiptoko basamortuko gauen lilura eta beste hain-bat txokotara eramango gai-tu autoreak. Ipuinok irakur-tzean leku horiek gu geu bisitatzen ari garela sentitu-ko dugu, edota bertako se-kretuak deskubritzeko gogo-bizia sortaraziko digute ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

«EUSKARA, ZUZENBIDEAREN HIZKERA»

ANDRES URRUTIA ETA
ANJEL LOBERA
DEUSTUKO
UNIBERTSITATEA

Euskara mundu juridikoa-
ren lanabes osoa izateko
kezkak bultzatu du lana,
administrazioari dagokio-
naz gain, beste ikusmira ju-
ridikoak ere euskararen bi-
dez barneratzen dituenak ●

«ESAIEK...»

EHUN KILO, OIHUKA
1991n osatu zuten taldea El-
goibarren, eta dagoeneko
disko bat dute kalean, «Euli
artean». Haren segidakoa
dugu «Esaiek...», estilo be-
rean moldatua, hots, *heavy
metal*-a, nahiz eta aurre-

RITXI LIZARTZAREN BELARRIZ

Zuberoan kantatzeko manieraren aldarrikapena

Zuberoako emakume eta gi-
zonen aldetik bada egun kultur
tradizioa bertan egiten den mo-
duan ezagutzera emateko go-
goa. Orain artean, diskogintza
mailan zuberotarrek sekulako
oihartzunik ez zutenek, be-
rauen ondare aberatsa ezagutu
eta gozatzeko bidea Zuberoa-
rekin maiteminduriko Hego
Euskal Herriko kantariak
—Amaia Zubiria, Benito Ler-
txundi, Txomin Artola...— egi-
niko lanak izan dira. Lan hau
behar bezala baloratu behar da,
baina zuberotar askok bertako
manera ezagutzeko beharra az-
pimarratu dute, euren kantuei
ukitu folk hori erantsi gabe.

Ildo honetan kokatu behar
da Bedaxagarrena. Batez ere
tradiziotik bilduriko eredia
ekartzen digu. Horren adibide
nabaria, aukeratutako kantez
gain, diskoaren liburukia osa-
tzeko erabiliko iruditeria da,
Bereterretxen hilarriaren sin-

boloez hornitua.

Bati baino gehiagori irudi-
tuko zaio, ezagunak diren zen-
bait kantu —Xori erresinula.
«Zü zira zü»...— aldatu egin di-
tuela, baina bere proposame-
netik oso hurbilekoa da Zube-
roan mendeetan kantatzeko
erabili izan dena. Beraz, lasai
entzuteko, patxadaz eta hitz eta
doinu bakoitzarekin gozatze-
ko.

Gehienetan a capella kanta-
tuz, benetan molde ederrean
aritzen da. Hala ere, bere pro-
posamena oso anitza da: Na-
farroan moldaturiko jota eder
batekin ausartzen da, pastoral
baterako osaturiko bi kanta
eder —Nafarroa» eta «Gerezitzia
lilitan» eskaintzen ditu...

Galtzeaz dagoen kultur on-
dare baten lekukotasuna ekar-
tzen digu, eta hori salatze-
ko tresna egokiena disko hau izan
liteke.

Lankide ugari izan ditu, Kar-

«OTEA LILI DENEAN»
JEAN MIXEL
BEDAXAGAR
ELKAR

los Jimenezek egin ditu molda-
ketak, soka-laukotea du lagun,
koroak ere egiten dizkiote...
baina denen gainetik, bere bo-
zaren indarra eta sentsibiltatea.
Ea bide honi eusten dion, euren
manera ezagutzeko aukera
izan dezagun.

koarekin alderatuz gero,
oraingoan bortitzago, zuze-
nago eta kementsuago ageri
direla aipatzen duten.

Jon Iturrino, Jabi Bergara,
Jon Zabala, Kamilo Fernan-
dez eta Kristian Etxabi bos-
koteak osatzen du taldea,
eta euren esku daude pun-

teo zorrotzak, lelo distira-
tsuak, oihu ozenak eta ga-
rrasiak. Halaxe dio osatu du-
ten aurkezpen kantua: «*Ta
kemenez ari gara gu kan-
tatzen, borrela gu ez gara
aspertzen ta aurrean ari
gara gu agertzen zuentzako
Ehun Kilo abesten*» ●

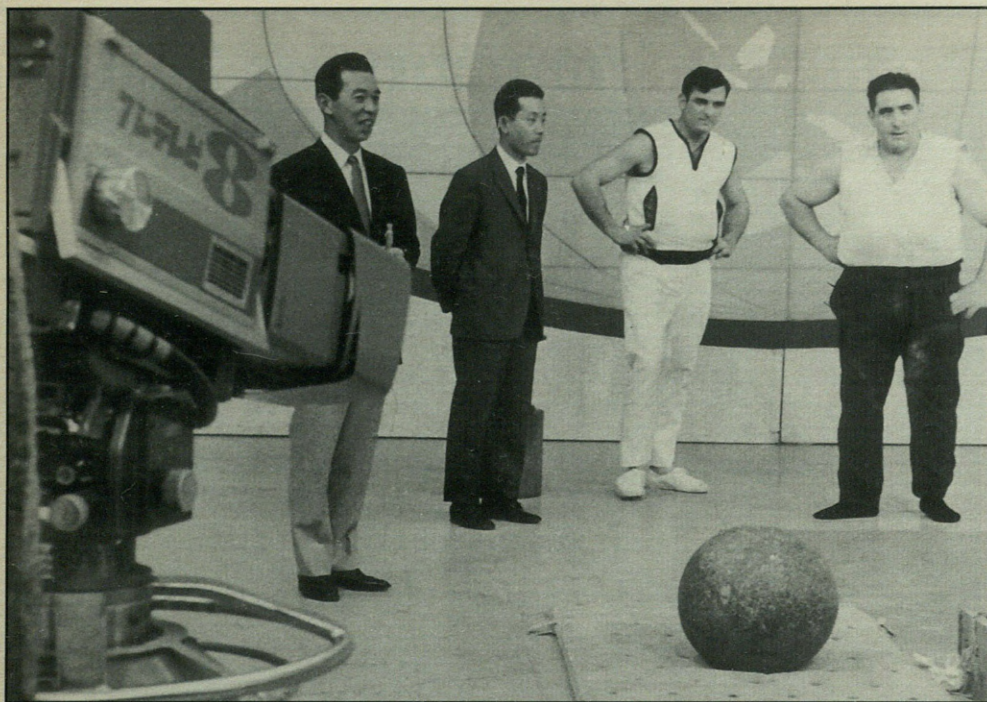
**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

ANTZA

Maisuen Eskutik

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 ☎ 37 15 45 - Faxe 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

Txinatarrek lehenagotik ere ezagutzen dituzte gure herri kirolak; argazkian 1969ko irudia.

Txinatarrentzako herri kirolak

A benduaren 8an, arratsaldeko seiak aldera telebista piz dezanak, Taller de Imagen ekoiztetxeak egin duen «Indarra eta apostua» ordu beteko dokumentala ikusteko aukera izango du. Bai ETBrako, eta ahal izanez gero atzerriko ere bideratzeko asmoz, bildu dituzte herri kirolak eta hauen izatea, inguruan bizi den giroa, soinua eta norgehiagokak dituen beste hainbat alderdi.

ORAIN arte herri kirolen arloan ez da egon dokumentazio lan egokirik, liburu eta entziklopedia batzuk bai, baina mugimenduzko irudiak, oso gutxi eta oso sakabanatuak dira; beraz, «Indarra eta apostua» saioa da gai horren gainean egin den lehenengoatarikoa.

«Indarra eta apostua», ordubeteko saioan laburbildu dituzte euskal herri kirolen historia eta oraina. Segalari-

ak, idi probak, gizon probak, aizkolariak eta harrija-sotzaileak eta arlo bakoitzeko pertsonaia ezagunak dira saio honetako ardatza osatzen duten bost demak. Izenak dioen bezala, indarra eta apostua dira protagonistak, norgehiagoken izaera eta bertan bizi den giroa islatzea nahi izan dute. Antonio Herranz zuzendariak dioenez «guk nahi genuena apostua, eta horrelako kiroletan bizi

den giroa jasotzea zen. Grabaketan ikusitako gauza erakargarrienetakoen artean idi probetan apustuak nola egiten diren ikus-tea izan da».

Herri proba hauek gutxi ezagutzen dituenari, eta horrelako dokumentalak exportagarriak ez direlako usteen aurka, atzeritarrei zuzenduriko dokumentala dugu hau. Antonio Herranz aburuz, «bertatik ikusi

ez dituen pertsona, edo nahikoa baloratu ez duenak bitxikeria eta gauza berri ugari topatuko ditu; aldiz, egunero horretan ari denak ziurrenez akatsak aterako dizkio».

Urtebetea jardun dute lokalizazioak eginez eta kirol ezberdinen jarraipena eginez. Adibidez, gizon probak zirela eta leku bat baino gehiagotara joan behar izan ziren, batean leku egokia ez zela, bestean argi nahiko ez zegoela, eta beti ere gauza bati buruz ahalik eta irudi ezberdinenak eskaintzeko lanetan hainbat lekutara joanez. Gauzak egoki egiteko ez dute ekipo handirik izan; Antonio Herranz hitzetan ezta beharrik ere. «Gure taldean lana poliki, jende gutxi eta zarata gutxirekin egiten dugu. Burua horretara ongi jarria eta lan eraginkorra egitea gustatzen zaigu. Ez gara filmaketa zaratsatu, eta alferrikako jende pila bat dagoenaren aldeko. Bakoitzak zer egin behar duen jakinaren gainean izanez gero, ez da jende askorik behar».

Horrelako dokumentala egiteko behar den ekipoaz gain, ezinbestekoa da dirua. 12 miloi pezeta (4.800.000 libera) inguru behar izan dituzte saioa aurrera ateratzeko, eta ETB, Taller de Imagen eta beste etxeren batzuen artean finantzatu dute. Sosak faltan ez, baina gehiago izanez gero atal bat baino gehiago egingo zituzten ziurrenez. Kanpora saltzeko asmotan dabilta, «grabaketa egiten ari ginen heinean, txinatarrek horrelako irudiekin zenbat gozatuko luketen bururatzen zitzaidan».

ARRITXU ZELAIA

Joseba Balerdi: «Hasieran instrumentu inperialistatzat-edo gintuzten»

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Gabonetarako sorpresa ugari

Urtero bezala Gabonetan programazio berezia burutzeko asmotan dabil ETB. Aurtengoan programazio berezi hau, bi saioen jira-biran dabil, «Super bat» eta «Goenkale»-rean alegia. Hain ezagunak diren saio hauek protagonista berak izango ditugu Gabonetako saioen protagonistak ere.

Esaterako, «Goenkale»-ren kasuan, Gabon egunean «Arralde kantari» izango dugu. Gabon eskean izango dira arralde-tarrak pantailetan, hasiak dira dagoeneko egun horretarako saioaren grabaketa lanetan. Urte Zahar gauerako ere «Goenkale»-ren atal berezia izango dugu, bertan ospatuko dute gau berezi hau.

«Super bat»-ekoen eskutik etorriko zaigu beste urteetan ere eskaini izan duten «Nahi duzun guztia», saio honetan haur eta gaztetxoek aukeratuko dute ordu horietako programazioa zein izango den. «Super bat eguna» izendatuko dute abenduaren 29a, ordurako 100.000 lagun izango ditu ziurrenez klubak, horregatik izendatu dute horrela eguna. Ez da hau izango «Super bat»-saiokoen pantailaratze bakarra. Urtarilaren bostean, Errege egun bezperan, haurrentzako saio berezia antolatu baitute.

«Super bat» eta «Goenkale» saioen jarraitzaileak gustora izango dira, eta aurkariak ezingo dute ETB ikusi egun horietan.

Joseba Balerdi, «La Voz de Euskadi», Vasco Press agentzian eta «Navarra Hoy»-ko «Nafarroa Gaur» gehigarrian kazetari lanean jarduna da. Duela bost urtetik hona, ETBko korrespontsalian egiten duen lanarekin Nafarroako errealitatea gureganatzen digu.

Zein da Nafarroako korrespontsalen lana?

Gure kasuan toki geografikoa ordezkatzeko dugu, Nafarroako ETBren ordezkariak gara. Denetarik egiten dugu; politika kontuak, ekonomi kontuak, gizarte gaiak... lantzen ditugu.

Zer azpiegitura dauka ETBk Nafarroan?

Bi erredaktore eta bekario bat daude erredakzio alde-

tik. Kirol kontuatarako Durangotik dator jendea. Horretaz aparte, teknikariak, kamerak... daude; Fase 3 enpresako langileak dira hauek.

Nafarroak ETBn nabiko tarte ba al du?

Ezetz uste dut, ez ETBn ez Euskal Autonomi Elkarteko gainerako mediotan ere. Nik uste dut urte batzuetatik hona nolabait atzeratu egin de-

la eta barneratu egin dela, inor ez da bere onetik ateratzen EAEko mapa ikusita. Gogoan dut txanpain marka bati boikota nola egin zitzaion, alde batetik Pais Vasco eta bestetik Navarra esaten zuelako iragarkian.

ETBn ere gauza bera antzeman al daiteke?

Nabari dela uste dut. Saiatzen gara, eta informatibotako zuzendaria ere saiatzeko ari da hori errotu ez dadin eta gauza koiunturala izan dadin. Horren froga izan daiteke Nafarroan ETB telebista ofiziala izan dadin egon den borroka. Nahikoa borrokatu dira gure aurretik, ikastoletan eta herri mugimendu askotan poltsikotik dirua jarritz, antenak jarritz... Horiei esker gaude gu hemen.

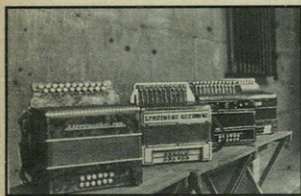
Eta alderantziz, hau da, ETBk Nafarroan nabiko tarte ba al du?

Ikuspuntu askotatik ikus daiteke hori. Nafarroan hasieran egoera zaila bizi izan du, aztoramendua sortzen zuen gaia zen. Instrumentu inperialistatzat-edo gintuzten. ETBkoak ginelako zenbait informazio iturri ez genituen zabalik. Poliki-poliki emisioa zabaldu delako jendeak ikusi du ez garela inongo monstroak.

«ETB aztoramendua sortzen zuen gaia zen». (A: Oskar Montero).

ARRITXU ZELAIA

■ Akordeoi lehiaketa ikusteko aukera ostiral honetan

Ostiral honetan instrumentu hau atsegin zaionak badu zer ikusi eta zer entzun, Arrasate hiriko akordeoi lehiaketa jokatzeko baita. Bazkaloste atsegin bat igarotzeko aukera dugu honako hau. Ostiralean, arratsaldeko 14.55etan.

■ Barcelona eta Atletico de Madrid aurrez aurre zelaian

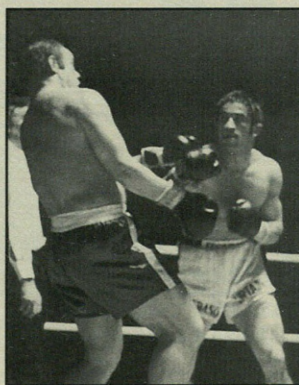
Larunbat honetan futbolzaleak badute gozatzeko aukera. Punta-puntan dabil-tzan bi talde hauen arteko lehiak ikusmin handia sor-

taraziko duela segurua baita. 90 minutu horietan bai Barcelonak eta bai Atletico de Madrideko mutilek ederriki astindu beharko dituzte hankak aurrean duten are-rioa gaingitu nahiko badute. Partiduaren aurretiko giro, pasarte eta komentarioak ezagutzeko aukera izango dugu Pedro Mari Goikoe-txea eta Juan Antonio Larra-ñagaren eskutik. Larunbat honetan, arratsaldeko 20.10etan.

■ «Mendekua» hartuko dute urrezko zineko protagonistak

Aste honetako urrezko zinearen barnean «Mendekua» (Revenge) filmea ikusteko aukera izango dugu. Cochran itsas armada utzi eta gero Mexikora abiatuko da lagun batekin denboralditxo bat pasatzera. Tiburon Mexikoko gizon boteretsua ezagutuko du eta bien arte-

ko erlazioa primerakoa izango da Cochranek Tibu-ronen emaztea ezagutu arte. Bien artekoaz jakitean Ti-buron Cochran hiltzen saiatuko da. Emaztea berriz desitxuratu eta emagaldutxo batean bihurtuko du. Kevin Costner protagonista duelarik, igande gau bizi bat pasatzeko aukera dugu gaueko 21.30etan.

■ Boxeo izarrak ikusiko

ditugu igande gauean

Pedro Mari Goikoetxeak zuzentzen duen boxeo saio honek nazioarteko borrokarik onenak eskaintzen ditu. Egun honetarako Ray "Sugar" versus Leonard borroka ikusi ahal izango dugu. Dudarik gabe, izarrak ikusteko parada ezinhobea. Igandean 00.35etan.

■ Lope de Aguirreraren dokumentala

Abenduaren 6an, ETBk «Lope de Aguirre, zatikatua» dokumentala eskainiko digu. Oñatiar hau gazterik joan zen Ameriketara eta bertan bere burua matxino-tzat jo eta boterearen aurka altxatu zen. Hainbat iritzi ezberdin batzen ditu dokumentalak, besteak beste, Iñaki Zumalde historialaria, Jorge Oteiza eta Arturo Uslar Pietri Venezuelako idazleak XVI. mendeko gizon hau aztertutakoak.

Z A P P I N G

Konstituzio zubian eta bestelako orduetan egiteko proposamen ezberdinak ZTB

Abenduak 6, azteazkenean «Zubi honetako planak» saioa eskainiko dute Zarautz Telebistan. Antxon Etxeberrria lankidearen bitartez, Konstituzioko zubia deitua den honi buruzko erreportaia eskainiko digu. Bertan bidai-agentzietara joango dira jakiteko ea ze eskaintza dituzten, herritik kanpora bai Euskal Herriko beste herrietara, nahiz atzerrira doazeneztat.

Urteta auzoan dagoen nekazal-turismoko baserri batera ere joango dira, zubian izango dituzten gorabeheren berri jakiteko. Baina Zarautz-errek zein asmo dituzten zuzenago jakin ahal izateko, kaleko jendearen artean inkesta zabala egingo dute.

Abenduak 7, ostegunean «Kulturari kiñu» saioan, Ainhara Leunda kazetaria oraingo honetan Ebro Etxean kokatua dagoen Artezaleak erakunde-ari buruz ariuko zaigu hizketan. Bertako zuzendaria elkarizketatuko dute erakundearen berri jakiteko asmoz. Bertan ikasten ari diren hainbat pertsonarekin ere solasaldi zabala izango dute, zer egiten duten, nola, zein material erabiltzen dituzten... Artezaleak elkartean egiten diren ikasketak ezberdinen berri emango digute, keramika, ehun gaineko pintura, marrazkia eta pintura, eskulana, zurezko tailak eta eskulangintzarekin zerikusia duten beste hain-

bat lan.

Herrietako telebistetarako legeria berria onartu du Senatuak

Lurgaineko uhin bitartez seinalea bidaltzen duten Herri Telebisten Legea onartu da Senatuan. IU, PSOE, CIU eta EAJk beren oniritzia eman zioten lege proposamenari, PPren botoak aurkakoak izan zirela.

Hurrengo pausoa Diputatuen Kongresuan onartzea izango da, hau horrela gertatzen bada abenduaren 18tik aurrera Estatuko Buletin Ofizialean argitaratuko da.

Lege honek arautzen dituen gauzen artean, Udalek herri telebistak kudeatzeko orduan duten lehentasuna agertzen da. Behar besteko leku radioelektrikoa balego bigarren telebista kate baterako aukera ere aurrikusten da.

Arin-arin eta fandango doinuekin dantzan

Trikiti Pieza Berrien Lehiaketa 96 martxan jarri da dagoeneko. Euskadi Irratiak Kutxa Fundazioaren laguntzaz antolatu duen lehiaketa honen VI. edizioa Azpeitiko kiroldegian ikusteko aukera izango dugu martxoaren 24an.

LEHIAKETA honen funtsagatik galdetzean, Euskadi Irratiko zuzendaria den Julian Belokik zera erantzun du: «Duela sei urte ez zen ia trikiti-pieza berririk entzuten, borregatik orduko irratiko zuzendaria zen Jose Mari Oterminek erabaki zuen honelako lehiaketa batek bultzada emango ziola. Ordutik hona gauzak aldatu egin dira, argi dago, baina konturatu gara lehiaketa honetan trikitilari

multzo finko batek parte hartzen duela beti, leialtasun handia duten sortzaileak daudela. Alde horretatik, jende berria agertzea ere nahiko genuke.

Piezak aurkezteko epea otsailaren 12an amaituko da eta oinarrizko lau erritmotan oinarriturik egin behar dira piezak; trikitixa, fandangoa, porrusalda eta arin-arina. Aurten porrusalda eta arin-arinen txanda da. «Iaz berri-tasun piska bat sartzeko as-

Aurten jokatuko den trikiti pieza berrien lehiaketa seigarren edizioan da.

motan potpourriak aurkezteko aukera eman genuen, baina porrot egin zuen. Hala ere, aurten posibilitate hori irekia dago», adierazi du Belokik.

Jendearen partehartzea urtetik urtera hobe da. Azken hiru lehiaketak Azpeitiko kiroldegian egin dira eta

oraingoan ere horrela izango dela ez da dudarik, urtetik urtera leporaino betetzen baita. «Trikitixak oso publiko propioa du, familia giro handia nabarmentzen zaio zaletasun boni», adierazi du Julianek.

IDOIA TORREGARAI

B A G A K

Durangoko Azoka dela eta programazio berezia bertako irratian

Urtero bezala, egun hauetan beren ohiko programazioa alde batera utzi eta azoka honi eskaintzen diote beren denbora handiena. Ostegunetik aurrera hasiko bada ere saio berezi hauen emisioa, asteburuan egingo diote jarraipen handiena; honela ostiralean Javier Sagastizabalen «La cocina monacal» liburuaren aurkezpena egingo dute. Bertan, mojak egindako errezetak azaltzen dira, honen inguruan mahainguru bat egingo dute

Durangaldeko sukaldariek eta idazlearekin batera goizeko 11.00etan. Egun berean, baina arratsaldean, Txirri, Mirri eta Txiribiton, Bittor Aiape, Amaia Zubiria eta Pamiela argitaletxearekin ere hitz egingo dute.

Larunbat honetan Gerediagako arduradunekin tertulia egingo dute arratsaldeko 19.00etan, eta igandeko 11.00etan diskete eta argitaletxe desberdinekin ere beste mahainguru bat egiteko asmoa dute.

Saio hauek guztiak zuzenean eta noski, liburu eta disko azokatik egingo dituzte.

A U R P E G I A

Andoni Tolosa (Herri Irratia)

Hernaniko Molotof irratian izan zuen lehenengo kontaktua irratiarekin. Molotof irratitik Egin Irratira eta sei urte pasa eta gero Herri Irratian entzun daiteke Andoni

Tolosa gaur «Morau-ren ahotsa.

Molotofen egiten zuen komikien inguruko lehenengo saio hartatik hona, informatiboak ezik, beste hainbat molde eta gai ezberdinetako irratsaioak egin ditu: magazine kulturalak, goizean goizeko saioak, musika saioak... Azken hauek, musika munduari loturikoak dira gehien landu dituenak eta gustokoenak ere bai era berean

Beste komunikabide batzutan ere egin du lan, baina aitortzen duenez: «Irratian guztia da irudimena. Beste majia bat dauka, majia polita da»

ABENDUAK

8

ostirala

«AXULAR ETA DENBORA»

«Axular eta Denbora» izenpean, hilabete kulturala antolatu dute Akelarre,

Altzalili eta Gaztetxea taldeek. Ekitaldiak Zugarramurdin, Azkainen eta Saran burutuko dira. Gaur Azkaingo Bil Tokin, 21.00etan, «**Erromako eliza eta Euskal Herria**» mintzaldia eskainiko du Piarres Xarriton euskaltzainak. Bihar Zugarramurdiko ezker paretan, 23.00etan, **Zazpi Eskalaren** kontzertua, eta jarraian, dantzaldia Xitoak taldearekin. Etzi, Sarako Omordian 17.00etan, **Xirrixti-Mirrixtiren «India Beltzak»** antzezlan.

SARRIONANDIARI OMENALDIA

Berbaro elkarteak antolatuta, Durangoko Pinondo Etxean, gaur eta bihar arratsaldeko 19.00etatik aurrera, **Joseba Sarrionandiari omenaldia** egingo

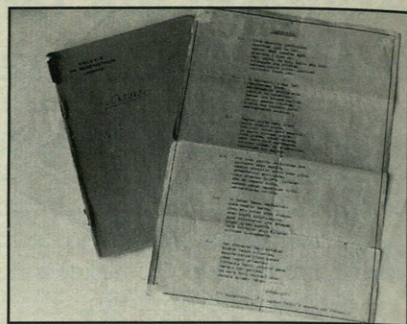
zaio: musika, irudiak, poemak... Omanaldiaren inguruan, Berbaro tabernan azaroaren 28tik abenduaren 10era bitartean erakusketa dago zabalik.

BEDEREN-1 AZPEITIAN

Azpeitiko XIII. Antzerki Topaketen barruan, gaur eta bihar Zelaitxo zinemak, 21.30etan, **Bederen1 taldeak «Zu(t)gabe»** antzezlan estreinatuko du. Testua eta zuzendaritza: Aitzpea Goenaga. Aktoreak: Pilar Rodriguez eta Mikel Garmendia.

LEZON GAZTEAK MARTXAN

Lezoko Gazte Asanbladak, Txerri-muñok eta Zabarre Gazte Taldeak antolatutako Lezon Gazteak Martxan ekimenaren barruan, gaur **Larraitz-Altsasu-Urba** mendira irteera egingo da. Txartelak Allerrun salgai.

Mutrikuko AEK-k XI. Bertso Paper Lehiaketa antolatu du mutrikuar eta Mutrikun bizi diren guztietzat. Adinaren arabera hiru mailatan banatu da lehiaketa. Bertsoen neurria librea da, baina gaia bera ere. Mailaren arabera egin beharreko bertso kopurua ere ezberdina da. Lehiaketan parte hartu nahi duten guztiek bertso paperak abenduaren 16a baino lehenago aurkeztu beharko ditu **Mutrikuko AEK**-ko egoitzan. Informazio gehiago nahi izanez gero, jo ezazu **Mutrikuko AEK**ren euskaltegia.

I H E S I

Muro de Aguasera bizikletaz

Peña Isasatik (1.455 metro) hegualdera, berau da hegualdean Arnedoko (Errioxa) hodeiertza markatzen duten mendien artean garaiena, erdi-hutsik dauden herriska franko dago. Herriotara bizikletaz iritsi gaitzke, paraje baztertu bezain dotoreok ezagutu nahi izanez gero.

Arnedo eta Gravalos arteko 15. kilometroan, Cornago herriranzko errepidea hartuko dugu. Cañizal ibaiaren gaineko zubian ekinen diogu pedalei eragiteari. Ibaiertza jaitziko gara, berau gurutzatu ostean pista bat hartu eta 500 metrotan gora egiteko. Bailaran barrena jarraitu eta erreka

pare bat igaroko ditugu.

Aldats labur bat igo bezain laster ikusiko dugu Muro de Aguas herria. Herria ezkerretatik gurutzatuko dugu, eta hau utzita, eskoletara doan pista zabalari helduko diogu. Eskoletara iritsi baino lehenago, eskuinera doan pista hartuko dugu, Navalillo mendiaren mendi-hegaletan gora egingez. Ibilaldiaren lehenengo zortzi kilometroak egin ditugunean, malda gogorra igo ondoren, ezkerretara dagoen pista hartuko dugu.

Beronetatik gailurtxo batera arte igoko gara. Pistak gailurtxo honen mendi-hegalean barrena jarraitzen du. Hala, ataka txiki bat duen

gain bateraino iritsi gara. Gurutzatu gabe, hegualderantz joko dugu burdin-sarearen parean, kasik Cabezamen mendiaren tontorrera iritsi arte. Mendia eskuinera utzi eta beheako bideari ekingo diogu, Navalsaz herri hutse- ra arte. Hegualderanzko norabidean gurutzatu eta bailaratik datorren pista hartuko dugu.

Hesi bat igaroko dugu eta goranzko biderari segituko diogu Ayedo menditik datorren pistarekin topo egin arte. Hemendik dena behe- rantz da. Ballenera mendi-

zerra inguratuz joango gara, Cornagora doan errepidera iritsi arte. Beroi jarraituz, kilometro baten buruan ibilaldiari hasiera eman diogun zubian izango gara ■

PIZTIAK LESAKAN

Piztiak taldeak kontzertua eskainiko du gaur gaurko 22.30etan Lesakako **Atxazpi tabernan**. Musika gogorra entzun eta dantzan egiteko aukera aparta.

ABENDUAK

9

larunbata

XIBEROKO KANTORIA

Gaur gaueko 21.00etatik aurrera, Miarritzeko Colisee antzokian Xiberoko Kantoria emanaldia burutuko da. **Beñat Mardo, Etxahun eta Etxepareren bertso eta kantu sonatuak** abestuko dira.

BERTSO SAIOA ZUMARRAGAN

Gaur 22.30etatik aurrera, Zumarragako Beloki pilotalekuan, Santa Lutzitako IX. Bertso Jaialdia izango dugu. Lau bertsolari handi bertan: **Andoni Egaña,**

Anjel Mari Peñagarikano, Xabier Euzkitze eta Sebastian Lizaso.

ABENDUAK

10

igandea

ERREZIL SAGARRAREN AZOKA

Gaur **Errezilen errezil edo ibarbi sagarraren I.**

azoka egingo da. Sagarra edo sagarkiak ezagutu, probatu edo erosteko aukera izango da. Gainera, sagar-bilketatik hasi eta eraldatuen ekoizpena artean erabiltzen ziren eta diren **tresnen erakusketa** egingo da, **sagardoa** egiten ikusteko aukera izateaz gain.

PAILAZOAK GETXON

Getxo Antzokian, 12.00etan eta 17.00etan, bi saio eskainiko dituzte gaur **Takolo, Pirrux eta Porrotx** pailazoei. Ekitaldi hau Getxoko

Arrasateko Gazte Zerbitzuak Txotxongilo Tailerra antolatatu du. Tailerra Taun-Taun kolektiboak emango du. Norberaren txotxongiloa egin eta oinarritzko manipulazio eta erabilera teknika ikasteko aukera izango dute partehartzaileek. Hilaren 26tik 30era bitarteko iraupena izango du, arratsaldeko 17.00etatik 19.00etara. Matrikula 5.000 pezetakoa da (200 libera), 3.500 ikasle eta langabetuentzat. Izen ematea eta informazio gehiago Gazte Bulegoan, (943) 77 00 65 telefono zenbakian.

M O K O F I N A

Aurkezpenaz bi hitz

Gainean ditugun santu horiek erdi ergelduta gauzkate denok, muturrean babo-irrifarra erakutsi, bekainak altxa eta... korrika hona, korrika hara, izerdi, malko eta odolez bildutako sos eskas horiek lehenbailehen erretzera!

Agian horrenbesteko gas-tua egin gabe ere zoriontsu izan gintezke, dauzkagun lagunak behar bezala mimatuta eta dauzkagun elikagaiei itxura pittin bat hobetuta. Badaude horretarako teknikak (arteak ere bai), baina gaurkoan saiatuko gara hastapenetako ezagutzaz jabetzen, besterik gabe.

Kromatismoak egundoko garrantzia dauka, inolako zantalzarik ez, baina gogoan izan helburu nagusia dela jautun guzti-guztiak gustura

egotea, ongi janda ahal bada. Hemendik aurrera, dena lagungarri.

Aldez aurretik, zaindu tenperaturak, elkarrekin nahas ez daitezen, bidezkoa ez bada. Hobe ontzi desberdinetan zerbitzatzea. Ontzi 'arruntak' erabili, ez ederregiak bada ez bada.

Puskak ez dira izango handiegiak (latzak direlako, zabor kutsua) ez txikiegiak (pikadilloa ematen du, kondarrak edo).

Zaindu denetan garbitasuna, merezi du-eta. Kolore txurria garbi eta dotorea da, oraindik.

Mahaira hobe jan-edana bakarrik eramatea, hau da, *souvenir* eta jostailurik ez, ahal bada.

Kontutan hartu ontziaren

itxura (luzeska bada, ardatz simetriaren arabera antolatu; borobila izaki, erradioaren arabera), kolorea (saiatu kontrastatzen, argiak eta ilunak ongi atontzen). Saiatu arkitektura eskergak ez erakitzen, mesedez.

Erne usainekin: loreak politak dira mahaian, baina hauen usainak jakiari berez datxekiona ezkutatu edo moztutako badu, hobe sukaldean uztea.

Argi argiekin, hau da, Egu-berritarako zerbeit asmatzen baduzu, saiakerak egin aldez aurretik.

Kontsumismo hutsa da hau: badaude paperezko mantel eta zerbituta polit askoak; ez dira batere merkeak baina ga-

restiena zu biharamunean garbitze lanez arduratzen ibiltzea izango da, agian.

Postrea amaitutakoan, hobe mahaia despejatzeari: ogi puskek, kortxoak, plater erabiliak, basoak... bere tokira. Solasaldia hasiko da orain eta, horretarako, lagunak garbi ikusi behar.

Janariaren helburua lagunekin egotea ez bada, zertarako jan? ■

EDORTA AGIRRE

Udalaren «Bizi erraz, euskaraz» kanpainaren barruko da.

ERAKUSKETA ARRASATEN

Arrasateko Harresi Aretoan **Estibaliz Ormaetxearen pintura erakusketa** dugu zabalik. Oraindik ikusi ez duenak, baina, mugitu egin beharko du, gaurkoa baitu azken eguna zabalik.

ABENDUAK
11
astelehena

BERRIGARA LEHIAKETAK

«Berrigara» aldizkariaren **bosgarren urteurrena** dela eta, bi lehiaketa antolatu dituzte: **erretratu zaharrena** eta **kazetaritzakoa**. Bergaratar edo antzuolar guztiei zuzendutakoak dira. Lehenengoan parte hartzeko argazkiak 15 urte baino zaharragoa behar du izan. Kazetaritzakoan, aldiz, bi sail bereiztuko dira: erreportaia eta elkarrietzaketa. Lanak hilaren 11rako aurkeztu behar dira.

ERAKUSKETA ALGORTAN

Algortako Kultur Etxean gaur zabalduko da hilaren 23ra arte zabalik izan den **Iñaki Ugalde eta Txema Regaladoren akuarela** erakusketa. Goiz eta arratsalde izango da ikusgai astegunetan, goizez soilik larunbatez.

ABENDUAK
12
asteartea

XIII. NAZIOARTEKO ESTATISTIKA MINTEGIA

XIII. Nazioarteko Estatistika Mintegia amaitzeaz da, gaur eta bihar izango baita **azken mintegia: Biztanleria Erregistroak**. Mintegia goiz eta arratsalde izango da, Gasteizko Europa Jauregian. Egutegia: erregistro eta fitxategi administratiboen erabiltzea errolda burutzean eta Rheinland-Pfalz-eko (Alemania) biztanleria erregistroa.

«**Apraiztarrak. Arkitekturan, medikuntzan eta letretan maisuak**» titulupean, **Eusko Ikaskuntzak** hilaren 11, 13 eta 14rako hitzaldi-jardunaldiak antolatu ditu Gasteizen. Hain zuzen, sendi horretako kide bat **Eusko Ikaskuntzako lehen idazkari nagusia** izan zen. Era berean, 11tik aurrera **Dendarabako aretoetan zikloaren gaiarekin zerikusia duen erakusketa izango da ikusgai. Konferentziak Araba Aretoan izango dira, guztiak arratseko 19.30etatik aurrera.**

E T X E Z U L O A N

Solanum tuberosum, patata

Patata bere familiako beste kideak bezelaxe (tomatea, alberjina, tabakoa, eta abar) Ameriketatik ekarritako landarea da. Hasera batean, urte askotan, aziendaren jatena gisa soilik erabili zen. Egun, ordea, gure kultura gastronomikoan, oinarritzeko elikagaia dela iruditzen zait (aurreko orrialdeko artikulua idazten duen Edorta Agirrerri galdetu beharko diogu).

Eguraldi fresko eta hezea atsegin du, materia organiko edo simaurretan aberatsa den lurra bezelaxe. Hau dela eta, hegoaldeko lur bero eta lehorreretan izan ezik, Euskal Herri guzian patata ederki asko hazten da.

Patata landareari gizakiok aprobetxatzen dioguna, lurpean urtetik urtera irauteko

landareak pilatzen duen erreserba da, tuberkulua, alegia.

Era berean, landarea ugaltzeko tuberkulu bera erabiltzen da, eta ez loretik sortzen zaion fruituaren barruan dagoen hazia. Haziaren ordeztuberkulua erabiltzen denez, ugaltzea landatzea beharko luke, baina «patata erein» esan ohi da.

Negurako patata uzta ekaina iraila bitartean, tokiaren arauera, biltzen da. Hurrengo urterarte, bai ereiteko eta bai jateko patatari zildu gabe eutsi behar zaio, ernemuina erretu gabe alegia.

Honetarako aukeratako bat, erneketa eragozten duen hormonaz egindako hautsa bota, pilatu eta estalita, toki hotz, ilun eta lehor batean

jartzea da. Beste bat, patata berandu erein eta atera gabe lurpean bertan mantentzea da, behar ahala atereaz; baina denboraren poderioz patata gormindu egiten da. Hirugarrena: patata atera, eta kan-

poan silo itxurako pilatan jarri, arbasta eta orbelaz estali eta gero pila osoaren gainean lurra jarri, tarteka oreatzeko zuloak utziaz ■

JAKOBA ERREKONDO

PINTURA SARIKETA BEASAINEN

Beasaingo IV. Aterpe Taberna Pintura Lehiaketarako, teknika eta gaiak egileen aukerakoak dira. Lanak Aterpe tabernan bertan aurkeztu behar dira, eta gaurkoa da azken eguna.

GOMEZ-OSUNAREN ERAKUSKETA

Donostiako Galeria DVn Montserrat Gomez-Osuna kataluniarraren pinturaren erakusketak gaurkoa du azken eguna zabalik. Guztira hogeitun dira, ohol gainean egindako bederatzi eta paper gaineko hamaika.

ABENDUAK 13 asteazkena

MONTOIAREN KONTZERTUA IRUÑEAN

Xabier Montoiak «Beti oporretan» bere disko

berria aurkeztuko du gaur Iruñeko Zulo tabernan 20.30etatik aurrera.

ABENDUAK 14 osteguna

TIRRINKI TARRANKA

Areetako liburutegian, 18.00etan, Tirrinki Tarranka taldeak bidera-

tutako Ipuinkontalaria, mimika eta bestelako teknikaz antzeztuz. Euskaraz izango da, eta lau eta 11 urte arteko haurrei dago zuzendua.

VI. BEASAIN IDAZLAN LEHIAKETA

Beasaingo VI. Idazlan Lehiaketa martxan da. Bi sail: prosa eta poesia. Bietan hiru maila banatu dira: 1978 eta 81 urte artean jaiotakoak, 1982 eta 84 artekoak eta 85 eta 87 artekoak. Idazlanak abenduaren 15erako aurketu behar dira.

Abenduaren 14an, arratsaldeko 19.30etan, Gipuzkoako Kirol Federakundearen egoitzan (Anoeta estudioan), hilaren 15 eta 16an Telera mendikatean egingo den goi mendirako hastapen eta ziurtasun ikastaroaren nondik-norakoak argituko dira. Estaturako babesa duen aurtengo Mendi Federatu Txartela edukitzea ezinbestekoa da ikastarorako. 40 ikaslek har dezakete parte, eta lau ikasle izango dira irakasle bakoitzeko. Prezioa, 10.000 pezetakoa (400 libera) izango da. Argibideak Gipuzkoako Goi Mendi Eskolan.

O S A S U N A

Gibeleko transplantearekin hemofilia sendatu

Bost urteko ume hemofiliko bat gaitzetik sendatu egin da gibelako transplantea egin eta gero, gaixotasun horrek jotako paziente bati Espainian egindako horrelako lehen transplantean.

Pablo izeneko umeak behazunbideak taponatuta zeuzkan (bide horiek atresia bidez itxiak zeuden) eta A motako hemofilia batekin jaio zen, gaitz biak sortzetikoak izanik. Eta behazunbideetako atresiak ekar zitzaizkeen arriskuengatik (zirrosia zen kalterik larriena) medikuek operatzea erabaki zuten. Beraz, istripu baten ondorioz hildako sei urteko ume baten gibela oso-osorik transplantatu zioten La Paz eritexe madrildarreko sendagileek, zazpi orduko gorako operazio luze bezain korapilotsuan. 48 ordu eman zituen umeak ospitaleko Arreta

Intentsiboen Unitatean, eta segidan gela normal batera eramane zuten. Medikuek behaketan eduki zuten hainbat astetan, transplantatutako gibelaren aurkako erretxazo edo errefus posiblea kontrolatzeko.

Operazioa uztailearen 20an egin zen, eta 24 ordura Pablo txikia faktore antihemofilikoa sortzen hasi zen, odolaren koagulaziorako ezinbestekoa gertatzen den proteina, normalean gibelaren sintetizatzen dena. Eta operatu aurretik, ez zuen faktore hori sintetizatzen gaitasunik. Transplantearen ondotik egindako kontroletan odoleko mailak normalak izan ziren.

Lehendik ere horrelako transplanteak egin izan dira Espainian (174 gibelako transplante, umetan, aurtengo uda aurretik), baina lehen aldia zen ume he-

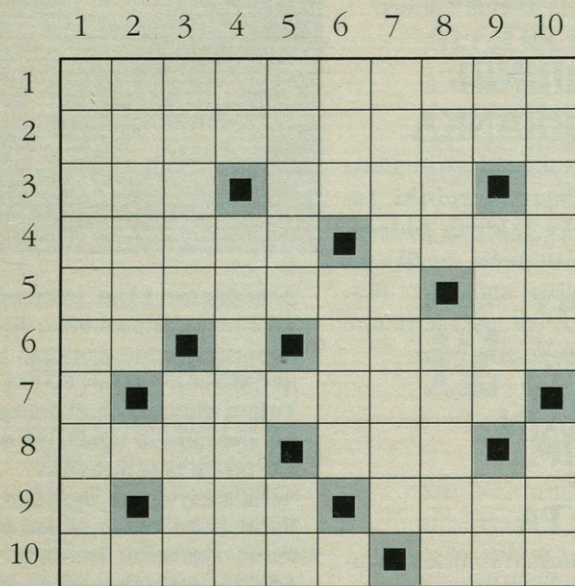
mofiliko bati horrelako operazioa egiten zitzaiona, interbentzio kirurgikoetan dagoen odola galtzeko arriskuagatik. Hemofilia gaitz arraroa da: gaixo hemofilikoek odol-galtzeko joera dute, ez baitaie odola koagulatzen. Normalean falta

zaien proteinaren kontzentratuekin etengabeko tratamenduaren beharrean aurkitzen dira. Kasu honetan esan daiteke «bi txori hil dituztela tiro bakar batekin» medikuek ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Euskaraz mintzatzen dena. 2.- Baldarrak. 3.- Erdi, hitz elkarketan. Nano. Azkenekoa. 4.- Lasai. Eskaini eta ez eman. 5.- Danbor mota. Bokak bikoitza. 6.- Lutezioa. Lehenengoa. Gurasoen ama. 7.- Bostehun. Leku eguzkitsua. 8.- Tu, listu. Emakume izena. Bokala. 9.- Anperioa. Artzainen janari kopuru. Ahuntzaren ar. 10.- Ontzietako albo. Gipuzkoako herria.

GOITIK BEHERA: 1.- Etendurak. 2.- Hautsi, puskatu. Sufrea. Bokala. 3.- Simaurra. Etakide. 4.- Errepikatuz, txori mota. Aukera. 5.- Denbora. Uranioa. Alkoholen bukaeran. 6.- Alderdi troskista. Teila azpiko zurezko ohol. Bokala. 7.- Erabakia. 8.- Donostiako mendia. Egonkortasuna. 9.- Sodioa. Mila kilo. Bizkaieraz, omen. 10.- Sozietate anonimo batean kapitala banatuta dagoen zatietako bakoitza. Modua.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Batasuna
Gaztaina
Niregana
Urantzia

7 letra

Aiztoak
Barazki
Garapen
Izainak

4 letra

Adar
Agur
Akta
Aroa
Asto
Atso
Auzi
Bare
Daki
Dizu
Egon
Esna

Ezka
Gero
Iban
Idor
Igel
Labe
Nago
Noan
Nori
Onak
Pisu
Sare

3 letra

Aro
Gor
Nor
Ron

2 letra

An
Az
Ba
Er
Ne
Nt
Si
Zi

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den herriaren izena, Gipuzkoako herri baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Arabako mendatea Eman- korrak		Jarraibide Nafarroa Behereko harana		Oihan- darrak Duda partikula		Kolore militarra
Asper- kundeak		Musika nota		Irudipena		
Lehian dabiltzanak		Hautatzaile		Nor, pluralcan		
Sodioa		Txori mota		Titanioa		
Lepo		Erromako enperadore		999		
		Urrea		Bi		
		Nitrogenoa		Kukurruku		Irteneune txikia
Moztu		Pisuak				
Bihurri		Seinale				
		Behorra bero		Errep., fruitu mota		
		Euskaraz eta kitto!		Ipar., naiz		
Pl., hegazti mota				Non atzizkia		Sufrea
Prezioak				Hitza grekoa		Interjek- zioa
Suari dario		Europako estatua				

—Hieroglifikoa—

R D π

Non geldiarazi zituzten?

Aurreko asteko soluzioak

DURANGO									
●	B	●	B	●	A	●			
●	D	●	Z	●	Z	E	R	A	I
●	L	E	G	E	B	J	L	T	Z
●	N	A	B	A	R	I	●	E	R
●	R	D	●	I	S	O	B	A	R
●	A	R	L	O	●	E	L	I	Z
●	E	R	R	E	●	A	R	T	A
●	I	●	N	E	R	A	U	●	E
●	D	A	R	A	M	A	T	●	I
●	K	A	N	A	●	U	F	A	K

Gurutzagrama

EZKER ESKUIN: 1. Itsasontzi. 2. Pauma.

Doaz. 3. Urtero. Kui. 4. Iturendar. 5. Ne. I.

Dalta. 6. Laukoa. Ata. 7. Akta. Miru. 8. R. Z.

Zuriak. 9. Ibia. Araka. 10. Abaro. IK. I.

GOTIK BEHERA: 1. Ipuinlaria. 2. Tanteak.

Bb. 3. Sutu. Uzta. 4. Amerika. Ar. 5. Sare. O.

Z. O. 6. O. Ondamua. 7. Nd. Da. Irri. 8.

Tokalaria. 9. Zaurituak. 10. Izi. Aa. Kai.

Kate hitzak

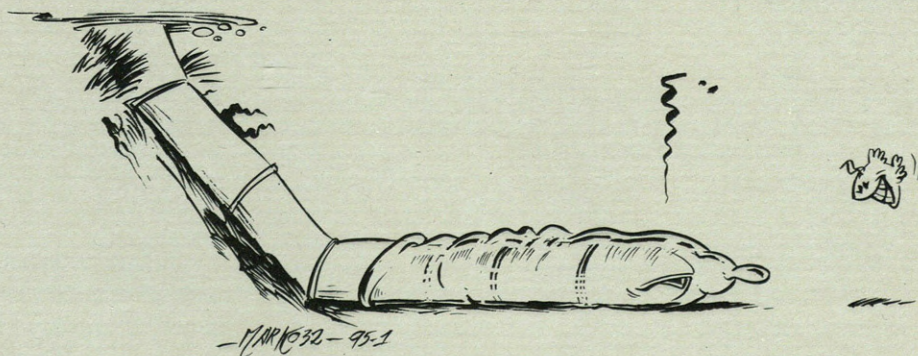
I	G	O	R	A	L	A	I
A	D	A	N	A	A	B	R
J	O	S	T	A	T	U	E
E	R	A	L	U	K	E	R
A	I	S	U	N	R	R	L
I	Z	U	A	G	A	I	A
U	A	N	B	A	B	A	B
B	E	K	A	T	A	R	I
E	R	I	T	T	A	L	I
L	O	A	K	U	I	N	K
A	K	E	R	B	A	K	E

Hieroglifikoa:

Bideoan

ERROBIKO PIRAIKAKO

Komikia

Tenk egiteko unea

1975-1995: hogeitun urte. Burgos, Carrero, Franco... Urrun gelditu zaizkigu. Irigana da hura guztia; kondaira orrialde bat osatuz; mordoska bat agian. Baina urrun.

1939 Apirilaren 1eko kazetetan haxe irakur zitekeen letra gaitzetan: «La guerra ha terminado» Eta gure jendeak, piskana-ka bederen, esaldiaren funtsa ulertu zuen: «orain artekoari agur, eta frankismoaren barrena abiatzen gara».

Gaur egun, berriz, eta bide beretik, ondoko hau irakurri behar genukeen prentsa osoan: «La postguerra ha terminado. Tanto el franquismo como el post-franquismo se han acabado».

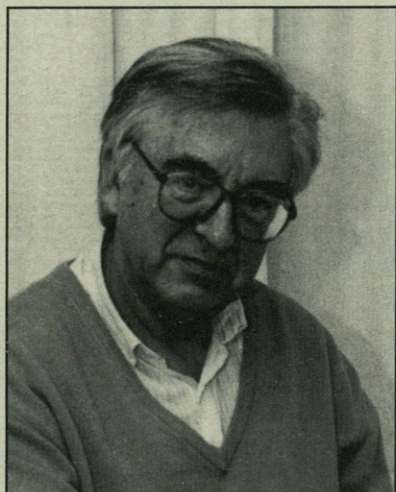
EGIN dezagun tenk, eta ondorioak ausarki atera: «nora eraman gintuen frankismoak? nora ekarri gaituzte post-frankismoari lotutako hogeitun urte hauek?».

Gure herria hiru zati geografikotan puskatuta dago. Eta gure Hegoalde honi dagokionez, (lotsagabeki egun hauetan Alliren esanek gogorarazi digutenez), bi instituzio autonomiko ditugu, elkarrekiko arrotz, elkarrekiko gero eta urrunago paraturik.

Erakunde autonomiko horietan, *suntsitua* izan da *euskal nazio proiektua*; desitxuratua, ehortzia, ahantzia. Erakunde horiek gidari daukaten ideia bakarra hau da: *espainiar legetasuna*. Berorren barruan, hori bai, gainerako 15 eskualde 'autonomiko'etan bezalaxe, noizean behin «particularismo regional» delakoaz aipuren bat gerta daitekeelarik.

BAINA Euskal Herria *askatzeko eta batzeko* proiektu *abertzalea*, desagertu egin da errotik, bai Iruñean bai Gasteizen. eta etxurre horietan hau irakurri behar litzateke: «El proyecto nacional vasco ha muerto. ¡Viva el sano regionalismo español!».

Baina, jakina, gogorregi gertatuko litzateke egia honen gordinki aitortzea. Eta horretara datoz Rh-aren espantua, eta jeltkideen jokabideek egunero ezin na-

TXILLARDEGI

Idazlea

barmenkiago ukatzen dituztenak (Sukarrietako liturgia antzua barne).

Abertzaleatasunaren ehorzketa hotz horretan PNVari dagokio erantzukizun nagusia; eta Arzalluzi zehazki operazioaren mozorroketa. Bere Josu Lagundi-ko garaietan ikasitakoa jukutiaz erabiliz, vaticanismo huts bihurtu du Arana-Goiriren Alderdiaren politikagintza: eguneroko praxian Espainiari, dirudunei eta agintariei men egin; artean euskaldunoi, Euskal Herriari, eta zapaldutako guztioi, aingueren konpainia, arkainguerarena, eta zeruko lore miresgarria «en el plano de las ideas» aginduz.

HITZ batez: politikagintza, *fartsa* bihurtu dute jeltkideek. Bilboko Apezpikuak «adibidez» euskaraz jakin behar omen du atsolutuki; baina Bilboko Alkate jeltkideak ez. Eta Arartekoak ere ez. Alkate horri, hain zuzen, «ahaztu» egin omen zaio Metro berriko letereroak euskaraz jartzea...

Bidenabar, nork hondatu eta pozoindu du Ikastolen mugimendu miresgarria, eta

«pública/privada» sailkapen ustela be-deinkatu?

Nork zokoratu du auto-determinazioaren aldeko herri-mogimendu esperantzagarria? Zein bihurtu da hemen «Norte-ko pilare nagusi Estatuaren kindaldi *guztietan?* Nork egin du hemen hautu espanolista behin eta berriz, eta hamaika aldiz, PSOeri aurpegia garbituz?

FRANKISMOAREN amaierari zegokion esperantza eskerga hura, gerra zikinaren antolatzailearekin eskuz esku jokatzuz, autonomismo antzu bihurtu du PNVak; abertzaleatasunaren deia bai Alderdiaren barruan, bai kontrolatzen dituen erakundeetan, lardaskatzuz, zornatzuz eta fundituz.

Hogeitun urte etsigarri hauek pasa ondoren, ozenki aldarrikatu behar dugu: «Bukatu egin da post-frankismoa. Eskandalotan, lapurretan, tortura-garrasi giroan amaitu da. Eta orain, zer?».

DESKALABRO kirats honetan, gudarriak salbatu dira; eta gure preso, deportatu eta deserritu miresgarriak. Sindikalismo abertzalean diharduten aberkideak salbatu dira. Ezker abertzalean nola edo hala ari direnak salbatu dira. Hertsikeriengatik minduak edo baztertuak izan diren aberkide asko ere salbatu dira; nahiz gaur isilik, zoritxarrez. Eta hizkuntz pizkundearen inguruko mogimenduak eutsi dio etsaiaren enbatarri, gogor.

Horra hor oinarri sendo zindoa Euskal Herria autonomismo ustelduaren gainetik aurrera ateratzeko. Horra hor, kasu, *ezinbesteko oinarria*. Zeren gainean eraikiko genuke, bada, Euskal Herria?

Xedea garden: Euskal Herriaren *burujabetza*, adjektiborik gabe. Gaur egun: *abertzaleok bat*. Norantza? Auto-determinaziorantza.

Gainerakoak, gure arteko desberdintasunen eztabaida: bihar. Nor zer den jakiteko bidea? Are ebanjelikoa ere den irizpide hura: *zubaitza fruituetan eza gutzen dela*.

BITTOR AIAPE
IZ-444 "Gaztea Naiz eta Zer"

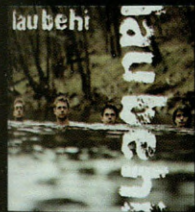
MONDRAGON ABESBATZA
IZ - 433
KD - K • C.D - K7

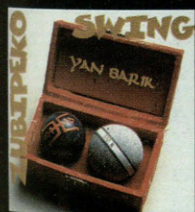
TXAKUN
IZ - 434
KD - K • C.D - K7

MISTER SAGUAK
IZ - 435
KD - K • C.D - K7

LAU BEHI
IZ - 436
KD - K • C.D - K7

ZUBIPEKO SWING
IZ-448 "Yan Barik"

CORO SAN IGNAZIO
IZ-451 "Zilarrezko Eguberriak"

IZ DISKETXEA

Paseo de los arbustos 2 - 6

20009 DONOSTIA

Tel: 21 90 63 / 21 75 43

Faxa: 21 93 22

JOSE INAZIO ANSORENA
IZ-446 "Haize Hegoa"

EGAN BERRIA
IZ - 437
KD - K • C.D - K7

IZOTZ
IZ - 438
KD - K • C.D - K7

GUK
IZ - 439
KD - K • C.D - K7

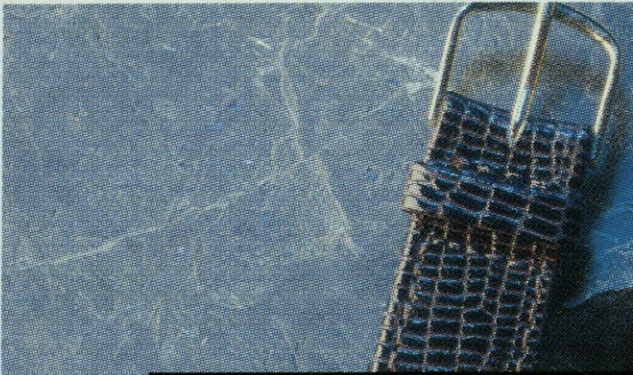

AMAIA ZUBIRIA
IZ-445 "Amonaren Mengantza"

TXIRRI, MIRRI eta TXIRIBITON
IZ-447 "Pailazo"

Disketxea Disketxea Disketxea Disketxea

Laberako Azpil Jokoa,
bi hil t'erdira
225.000 pta. aurreztuz.

Eraman itzazu
sosik gastatu gabe.
Nola? Aurreztuz.

Eskumuturreko Erloju bat,
bi hil t'erdira
200.000 pta. aurreztuz.

Eta eramazu, halaber,
opari hau.

Eramazu Junghans Eskumuturreko Erloju eder bat. Edo Laberako eta Mikrouhin-laberako 13 piezatako Azpil Jokoa. Nola? Euskadiko Kutxan aurreztuta. Dagokion gordailua egiterakoan, halaber, Goldfilled Belarritako Parea eramango duzu doan. Eta gogoan izan! Gordailuaren epea amaitzerakoan, Superlibretaren edo Super 55 Libretaren interes handiaz gozatuko duzu. Informazioa Euskadiko Kutxaren sukurtsaletan jaso dezakezu goiz eta arratsalde. Edo baita 901-333 444 telefonoan gaueko 10ak arte. Promozio honek izakinak bukatu arte iraungo du.

Superlibreta
Super 55 Libreta

CAJA LABORAL
EUSKADIKO KUTXA

ARGIA

ASTEKARIAREN

GEHIGARRIA

MAHAIA

1.555. zenbakiarekin batera dohainik banatutako gehigarria / 1995eko abenduak 10

Ahoa bete gozo

PUBLIZITATE
ARDURADUNA:
JOSU
MAR TIKORENA

ERREDAKZIOA:

MYRIAM GAR TZIA,
PATXI LARRION,
ARRITXU ZELAIA, JOJO BIDAÑA,
ANDONI URBISTONDO,
AINHOA GERRA,
AINHARA ZUAZABETIA

ARGAZKIAK:

ARTXIBOA
ALBERTO ELOSEGI

DISEINU ETA MAKETAZIOA:
ANTZA SAL

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA
ANTZA SAL

Arabar ardoaren garaipena

Beltza gorriaren pare

Euriaren ardo gaztea

Mahats eder asko bildua Irulegin

Euskal Gazta munduan zehar

Bertan kontsumitzeko barazkiak

Makailu gazia, gezatu eta gozotua

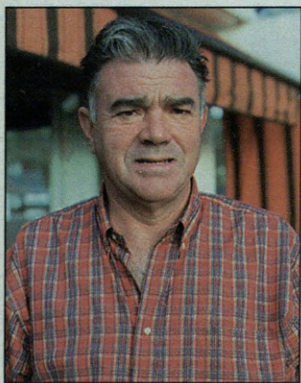
Edozein ordutan jateko modukoa

Lore usaindun ezia

● S A R R E R A ●

EUSKAL HERRIKO ARDOAK ETA LAGUNGARRIAK

Juan Jose Lapitz

- *Gastronomi
Kofradien
Federazioaren
lehendakaria*
- *Gastronomiazko
Euskal anaiarteko
lehendakariordea*

EUSKAL HERRIA osatzen duten lurralde guztiek, antzina-antzinatik nahiko mahats lur eremu zabalak dituzte. Lorturiko ardo batzuek ez zuten ospe onik izan, batzuetan “ozpinduak” goitizena ere jarri zietelarik. Baina gauzak nabarmenki aldatuz joan dira mende honen azken hamarkadetan.

Lehenagotik ere Irulegiko ardoak, 1910 arte “xakoli” izenarekin ezagutzen zena, frantses legediak kalitaterik gabeko produktuei ematen dien Jatorri Izendapenaren babesa lortu zuen. Arabako Errioxan, Medoc bordelesari jarraiki zioten eta lurralde hartako “chateaux”ak idurikatzen dituzten ardandegiak ezarri dituzte. Jatorrizko Izendapenak gipuzkoar eta bizkaitar txakolinentzako aurrerapauso garrantzitsua suposatu du, bai ardoaren hoberako, baita bere aurkezpenarako ere. Beren aldetik nafar ardogileek, ia eskusiboki ohituak gintuztenaren aurka, dituzten mahastiekin ardo gorri bikaina baino gehiago ere egin dezaketela erakutsi dute.

GAUR egun Euskal Herrian dugun ardo eskaintzak aniztasuna eta kalitatea bat egiten ditu. Produktzioa neurtua baldin bada ere, stock arazo handirik sortzen ez duelarik, ondo legoke euskaldunok etxean duguna hobeto ezagutuko bagenu; probetxu bikoitza aterako genioke.

Baina aurrerapausoa ez dugu ardoen arloan bakarrik eman, bestelako jakien arloan ere hobekuntza asmoak gogor eragin du. Nire iritziz, Idiazabalgo gaztak daraman prozesua, gure lurraldetik kanpo aski gutxi ezagutua dena, duela urte gutxitik hona Europako gazta onenetakotzat hartua da, duela gutxi Italiako Parma herriko lehiaketan urrezko domina lortu duelarik.

Antzeko prozesuak darraite, barazki, abeltzain, ezti, arrain kontserba eta-barrek ere.

ADMINISTRAZIO ezberdinek eta sektoreko enpresek kalitatearen aldeko apostua egin dute, eta ondorioak nabarmentzen ari dira.

Landutako bidea egokia delakoan nago, horretarako ere aproposa da **ARGIAK** irakurleei gure produktutik bikainenak ezagutarazteko burutu duen gehigarria.

● E R R I O X A K O A R D O A ●

ARABAR ARDOAREN GARAIPENA

Arabar Errio-
xako ardo-
ak azken
urteotan lortutako
sariak eta 1994 eta
1995eko uzta "bi-
kainak", garaile bi-
lakatu dute zonal-
dea. Estatu mailan
ezagutzen den utz-
tarik onena bertan
bildu da eta kantita-
te aldetik ere erre-
kord historikoak
apurtu dituzte.

ARABAR errioxan 2.300 mahasti esplotakuntza inguru daude Lapuebla de Labarka, Eltziego, Mainueta eta inguruko udalerrietan banatuta, guztira 10.000 hektareatik gora. Aurten go aurreikuspenen arabera, 88 miloi kilo mahats moztu dira eta honen ondorioz eskualde honetan kokatzen diren 350 upeltegietatik, 80 milioitik gora botila ardo aterako dira. Arabako Ardoaren Etxeko teknikariak orain arte egindako azterketak esaten dutenez, 1995ean upeletan sartutako

Upeletan dagoen ardoa, mende honetako garestiena eta onena izango dena, ezin izango dugu 2.000 urtera arte dastatu.

ardoak kalitate "bikaina" izango du. Datu honek ardogintzaren historia aldatu du, orain arte ez baitzen horrelakorik gertatu: bi uzta jarraian, 1994koa eta 1995ekoa, kalitate "bikaina" lortzea.

Udaberriko eguraldi txarrak eta izozteek ez dute eraginik izan Arabar Errio-xako uztan, eta honek salbuespen bilakatu du zonal-

dea, bertan eman baitira uzta bat "bikaina" izan dadin bete behar diren baldintza guztiak. Azidotasun maila %7 eta %9 artean kokatu da eta fruituaren azukrea 13 gradukoa izan da batz bestea. Bestetik mahatsaren zindotasuna eta honekin batera, zukuak hartutako kolorea nabarmena ditugu. Baldintza hauek ezin hobekak dira ardo zaharrak egite-

ko. Hazkuntza garaia pasatuta gero (bost urte), 2.000 urtetik aurrera dastatuko ditugun ardoak mende honetako onenak izan daitezke.

Baina, uzta ona lortzeaz gain, mahastizainek uzta emankorra izan dute. Kantitate aldetik, errekor historikoak apurtu dira. Irailean gertatutako euriak eta urriko tenperatura altuak fruituaren pisua handitu dute

Nolakoa izan da aurten-go uzta?

Nahiko emankorra izan da. Eguraldiak asko lagundu du. Irailean botatako euriak eta honekin batera urrian izan dugun eguraldi epelak fruituaren pisua eta kalitatea hobetu du. Kantitate aldetik record historikoak bete ditugu. 87 miloi kilo mahats jaso ditugu eta honek ekar dezakeen

Gabriel Txintxetru, Arabako Ardoaren Etxeko zuzendaria: "Ardo "bikaina"izateko baldintza guztiak betetzen ditugu"

produkzioa 82 miloi litrotik gorakoa izan daiteke. Fruituaren heltze garaia ona izan denez, zindoa eta azukre maila egokiarekin atera da.

Ardogileak pozik agertu dira, mendeko ardorik onenaren egin daitezkeela aurrirakusten baitute. Hala da?

Ez nuke nahi hain baiko-rra izatea baina egia da baldintzak oso onak direla. Azukre maila 13 gradutan gelditu da bataz beste eta azidotasan maila ohizkoa baino apur bat altuagoa izan da. Erreserba eta Erreserba Handiak egiteko haxe dugu baldintzarik garrantzitsuenak.

Baldintza guztiak betetzen dira 1995eko uzta bikaina izan dadin. Hau ez da oso normala 1994ko uzta "bikaina" maila lortu baitzuen ere. Ikusi beharko dugu hazkuntza garaia pasatzen denean, zer nolako ardoa dugun.

Garestienak izango ote dira?

Bai, garestiak izango dira, Errioxako Jatorrizko Izendapenarekin 2.000 urtean aterako diren ardoak gorpuztutako bakarrak izango direlako. Hau da, gainerako zonaldeetan eguraldiak ez du batere lagundu eta uzta nahiko txarra izan dute.

eta eguraldia honi esker lortu dira hain emaitza onak.

Hala ere, 1995eko ardo onak mende honetako garestienak izango dira. 1994 urtean bezala, mahatsa asko garestitu da. Aurreko urteetan mahats kilo bakoitzeko 85 pezeta ordaindu baziren ere, aurtengo mahatsak 140 eta 150 pezeta kiloko bitarteko prezioa hartu du. Ardogileek pozik ordaindu dute mahats zukua, etekinak handitzea espero baitute. Europara begira, esprotazioak gero eta gehiago dira. Pezetaren debaluazioak eta Errioxako Jatorrizko Izendapenarekin merkaturatuko den ardoa hain kalitate onekoa izateak aro onak iragartzen ditu.

La Casa del Café

- Juan Prieto, S.A. -
D O N O S T I A

● E R R I O X A K O A R D O A ●

BELTZA GORRIAREN PARE

Nafarroa, zabala bezain nabarra, ardo kontuetan ere aniztasuna du ezaugarria. Nafarroako jatorrizko izendapenak biltzen dituenaz gain Errioxakoa duten hainbat ardo baitira gure lurraldean. Irulegiko ardoa ahaztu gabe. Nafarroa Behereko arnoak merezitako tarteaz izanen du gehigarri honetan.

AZKEN urteotan, Nafarroako jatorrizko izendapenak biltzen dituen ardoek berebiziko onespina ezaagutu dute. Nafarroatik kanpo duten. Hedapena leku-kokoa. Gure lurraldeaz landako zabalpen horrekin batera, bada bestelako berritasunik, gaur gero, "ardo gorri naparra"ren mitoa gainditua baita. Lurralde honetako gorria, parekorik ez duen ardoa -adituen esanetan- izanda ere, Nafarroako ardo beltzak zein txuriak mundu zabaleko edozein mahai

hornitzeko gai direla aski frogatua baitute. Nafarroa behereko heldutasun garaia da bizi garen hau.

Prozesu hau ez da inolana eman. Bertako barrietateen ekoizpen egokia eta kanpokoen sarrera dira prozesu hau ahalbideratu duten faktoreak. Bost dira izendapen hau osatzen duten eskualdeak, Ilzarbe-ibarra, Mendialde Beherea, Lizarralde, Erribera Garaia eta Erribera Beherea. Iazko datuen arabera 16.074 Ha. ziren izendapenaren ba-

rruan. Ardo beltza eta gorria ekoizteko baliatzen diren mahats beltzek lurkopururik handiena hartzen dute, 14.683 Ha. Egun ere, gamatxa izeneko da barrietaterik zabalduena 9.107 Ha. hartzen dituela, ondoren bertakoa den beste barrietatea azaltzen zaigu, tempranillo izeneko Errioxako ardoen ikurra dena. Honek 3.323 Ha. hartzen ditu. Jatorri frantziarra duten caber-

net sauvignon eta Merlot barietateak berebiziko zabalpena ezaagutu dute azken urteotan. Barietate hauen sarreraren ondorioz nafar ardo ez ote zen frantsesten ustea zabaldu da. Bertako adituen iritziz, ares-tian aipatutako heldutasuna erdiesteko beharrezkoak ziren barietateak dira hauek. Bertako ardoak zuen nortasuna hobetzen lagundu dutenak.

Entzute handieneko Nafarroako ardoak

Erreserba

Kriantza

Cabernet
Sauvignon

Zazpi herrietako kanpaiak dantzan jarri ditugu, biru ardo beltz aparteko lotu ditugulako: Las Campanas Kriantzako ardo beltza, Cabernet Sauvignon eta Erreserba.

Aukeraturitako Mahatsez eginak izan dira, jakinduriarako eskuz Ardanegiko benetako izarrak izan daitezten. Hain gaude harro ezen zazpi herrietako kanpaiak dantzan jarri ditugun.

Las Campanas
Entzute handieneko Nafarroako ardoak.

DORREA S.L

Esneki eta Gaztak

Udabe

(Basaburua bailara)

NAFARROA

Tel.: (948) 50.31.69

Faxa: (948) 50.33.27

IDIAZABAL

Con la garantía de la Denominación de Origen

Aurtengo uztari dagokionez, jaso diren datuei kasu eginez gero bikain baten aurrean egon gaitezke.

Ardo txuriaren ekoizpe-
nak ere antzeko prozesua
ezagutu du. Bertakoa kon-
sideratua den viura barieta-
tea dugu nagusi, 1.073 Ha.
hartzen dituela, halere
chardonnay izeneko arr-
kasta handiz sartzen ari da.

Bi hauetaz gain, berebiziko
garrantzia duen moscatel
barietatea dugu.

Aurten lehenbiziko aldiz
bertako izendapenaren pe-
an komertzializatuko da na-
far moskatela.

Bodegen legezko izaera-
ren alorrean aztertze-
ko egoera azaltzen zaigu.
Nafarroaren historian ga-
rrantzi handiko gertakizuna
dugu landa munduko koo-
peratiben garapena. Ardoa
ez da prozesu honetatik
kanpo geratu. Jatorrizko
izendapena duten ardoen
%90 kooperatibek ekoiztua
da, gainerako %10 entre-
presa pribatuaren esku geratzen
dela. Aurtengo uztaren
emaitzak publikoak ez ba-
dira ere, hainbat aurrikus-
pen egin daitezke. Jatorriz-
ko izendapena duten ma-
hastietan 69 milioi kilo ma-
hats bildu dira. Beraz,
ekoizpen prozesuaren aka-
beran 49.6 milioi litro ardo
aurrikusten dira. Nafar ar-
doaren urteko kontsumoa
50 milioikoa dela kontuan

hartuz gero, soberakinik ez
dela izanen baieztu daiteke.

Kalitatea dugu uztaren
beste ardatza, hasiera bate-
an aurtengo kalifikazioa pa-
sa den urtekoren parekoa,
oso ona, hain zuzen ere,
izanen zela uste bazen ere,
besterik izan daiteke; orain
arte jaso diren datuei kasu
eginez gero bikain baten
aurrean egon baikaitzke.
Horrela izan dadila.

Historiari igaro dira boti-
latu gabeko ardoaren ga-
raiak. Pasa den mendean,
filoxeraren izurritea baino
lehenagoko garaietan anitz
ziren Bordelera esportatzen
ziren nafar ardoak, legen-
dak dioenez, bertan botila-
tu eta bertakotzat saldu.

Gaur egun beste herrial-
detan saltzen den nafar ar-
doaren gehiena botilatua
izaten da.

AGNES DE CLEVES

VIÑA EGOZCUE

OLIGITUM

RUA ROMANA z/g.

Tel.: (948) 71 24 06

Faxa: (948) 74 00 50

31390 OLITE (Herriberri) - NAFARROA

● TXAKOLINA ●

EURIAREN ARDO GAZTEA

Joxean Artzek "eguzkiaren urrezko odola" deitu zion txakolinari, beste batek euriaren ardoa deitu omen zion. Euskal Herriaren historia bezain zaharra den txakolina, urratsez urrats, Euskal Herriko txoko guztietan bere presentzia sendotuz joan da.

OTSAILEAN edo martxoan edateko prest egongo den txakolina egiteko mahatsaren bilketa Pilarreko zubian amaitu zen. Getarian 700.000 Kgr. bildu zituzten eta irail euritsuaren ondoren mahats alearen neurria ohikoa baino handiagoa izan da. Honekin batera, izan den giro beroak eta hegohaizeak alkohol graduazioa igoko du ziurrenez, -honela kalitatea hobetuz-, 10.5 eta 11 graduko

txakolina atera daitekeela, graduaketa normalean 9.5 eta 11.5 bitartean egon ohi da. "Ona" modura izendatu dute aurtengo uzta.

Getarian 65 Ha. dira jatorrizko izendapenaren barne, 1.997rako 85 Ha.ra heltzeko asmoz dira. Jatorrizko izendapena duten mahastien % 25 Zarautzen dago, % 1 Aian eta beste guztia, hots, % 74, izendapenari gorputza ematen dion Getariako lurretako mahastiak

Erabilitako mahats mota eta ardogintza prozesuaren arabera, txuria, beltza edo oilar begia deituriko gorria izan daiteke.

Kaskazuri Kalea
Tel. 49 32 26
OIARTZUN

dira. 500.000 litro egiten dituzte urtero Getariako txakolinaren jatorrizko izendapenaren pean.

Getaria ez da txakolinaren izendapena duen bakarra, Bizkaikoak ere duela urte batzuk lortu zuen. Bizkaiko kantutegian behin baino gehiagotan aipatua den txakolinak, egun ez du mahasti eremu zabalik, 30 Ha.ra mugatzen baita. Txikia baldin bada ere, ezin dira ahaztu merkaturatzen diren txakolinen barne, Getariakoan ez bezala, txakolin beltz eta oilar begi deiturikoak ere topa ditzakegula.

ITSAS HAIZEAK ONDU GABEKO TXAKOLINA

Itsas bazterreko mahastiak dira ezagunenak gure artean, baina bada bestelakorik ere, Arabako txakoli-

na alegia. Nafarroan garai batean, eta Araban oraindik, txakolin eremuak eza-gutu dira. Entzutetsuenak Getaria eta Bizkaikoak baldin badira ere, lekutxo egin nahian dabilta Arabako txakolingileak, berea duten Xarmant izeneko txakolinarekin.

Produkzio murrizta dute oraindik, dituzten 22 Ha.tik bost dira produzitzen dutenak, haue-tatik aurtun 20.000 litro lortu dituzte. Etorkizunerantz begira baikor dira ordea, Amurrioko Udalak utzi dien lokalean eratu duten ardan-

Getariko txakolina egiteko mahatsaren bilketa Pilarreko zubian amaitu zen.
700 mila kilo bildu zituzten

degiak 400.000 litrorako lekua du.

Oraindik bidea egiteko du Getaria, Bizkaia nahiz Arabako ardo gazteak. Da-

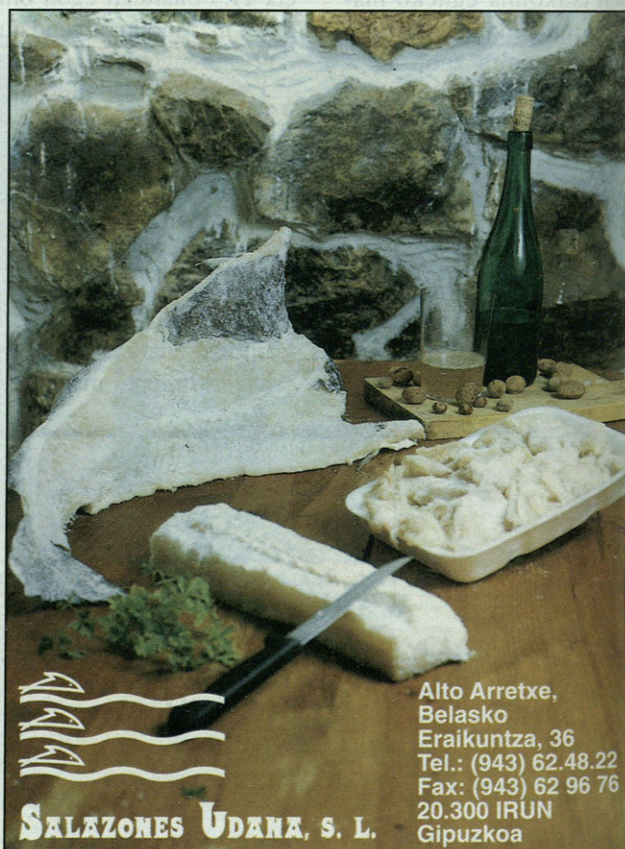
torren otsaila aldera upeletatik ateratzeko prest egongo den txakolina beste aurrerapauso bat izango da bide horretan.

Getariako Txakolina

JATORRIZKO IZENDAPENA

*Hondarribi zuri eta
Hondarribi beltz mahatsen
orpoetatik datorren,
Getariako Txakolina*

Alto Arretxe,
Belasko
Eraikuntza, 36
Tel.: (943) 62.48.22
Fax: (943) 62 96 76
20.300 IRUN
Gipuzkoa

SALAZONES UDANA, S. L.

● I R U L E G I A R D O A ●

MAHATS EDER ASKO BILDUA DA IRULEGIN

Nahiz eta Euskal Herriko mahasti ttipienetarikoa izan, urtetik urtera handitzen ari da Irulegiko mahastia. Bere fama aspaldikoa izan arren eta duela 25 urte Irulegiko arnoaren sor marka sortu zenetik indar anitz egiten dute Irulegiko arnoaren kalitatea hobetzeko.

AURTEN, aro onari esker, arno anitz eta kalitate onekoa atera behar daiteke sororetatik.

Aro pargabea ukan du te aurtengo mahats biltzaleak eta untzi eskasa agertu da soto gehienetan. Antzinatik igurikatua zen baino ekoizpen gehiago bildua izan da eta ez bada gehienetan hala gertatzen, aurteneraten ahal da kalitatea eta kantitate gehiago gurutatu direla.

Urte guztian nagusitu den eguzki goxoak lorete eder bat bultzatu du, hor-

matze berankorrik gabe. Beldur handia sortzen duen harri edo barazizkor handirik ez du izan eta uda hondar arte baldintza hoberekin bilduak ziren arno urte handi bat izateko nahiz eta idorte abiatzeagatik sufritua zuten hegoaldeari so dau den mendi sailetakoa mahastiek. Burnuilako euriek sortarazi arrangurak airatuko ziren. Urri guztian ufatuko zuen haize hegoarekin eta azkenean mahats golko ederrak dira saskietan bilduak izan.

Arnoaren kalitatea ez baita bakarrik aroan oinarritzen, mahasti eta mahakojusaren zainketa lana gero eta hurbilagotik segitzen dira. Ikerlari talde bat urtean lau aldiz pasatzen da mahasti guztietatik loretik fruiturako eboluzioak zaintzeko eta biltze sasoiak hurbiltzen delarik mahasti bakoitzaren egoeraren araberra zein mahatsekin egingen den arno beltza edo arno gorria erabakitzeko.

Jakin behar da, gainera, bi mahats mota nagusik dutela Irulegiko arnoa egiten: bordelesa eta axeria (bi mota). Fruitua ez baitzaie momento berdinean ointzen, aurtenean axeria mota bat da lehenik bildua izan, ondorengoan bordelesa, eta azkenik beste axeria mota. Gainera mahasti bakoitzaren

lurra eta tokiaren berezitasuna atxiki nahiz, mahatsak beresa tinkatzen dira eta selekzioan segitzen arno ezberdinak egin arte.

Erran dugun bezala, aurtenean, mahatsaren kalitatearekin kantitatea ere lotu izan da eta lehen aldikotz Irulegiko sotoan 5.000 hektolitro baino gehiago bildua izan da.

Produktzioa lotua da arnoari, nola ez, baita ere mahastien eremuari eta Euskal Herriko mahasti ttipiena baldin bada bere 180 hektareekin jakin behar da hiru koiztu dela azken 15 urte hauetan, mahasti gehienak mendi sailetan edo "Xerrasetan" aurkitzen direlarik.

Lerro horiek irakurriko dituzuelarik arno beltza egiteko mahats jusa irakiten ariko da oraino.

Zatoz bailara lasaietara

Bertako ohiturak eta
gastronomia ezagutzera

Turismo Bulegoa (Bertiz)
(948) 59 22 36

Bertizko Partzuergo Turistikoa
(948) 59 23 23

● G A Z T A ●

EUSKAL GAZTA, MUNDUAN ZE HAR

Euskal Herrian, betidanik egon da artzainen artean gazta egiteko ohitura edo beharra. Duela urte gutxi arte, gazta baserrietan bakarrik egiten zen baina gaur egun, gaztaren kontsumoak igoera nabarmen bat ezagutu du eta baserrietan egiten den gazta kopurua, txikia geratu da.

LAROGEIKO hamarkadaz gero, gaztagintzak aldaketa sakona ezagutu du, sortu ziren jatorrizko izendapenen eraginez. Bere garaian, jatorrizko izendapenak sortzea, ika-mika eta lixkar ugari ekarri zituen. Aldeko eta kontrako iritzien ginetik, gaztagintza etorkizun handiko alorra bihurtu da.

Gaur egun, Euskal Herrian, bi gaztak daukate jatorrizko izendapena: Idiazabalgo gaztak eta Erronkari-ko gaztak. Jatorrizko izen-

dapena, gazta egiteko erabiltzen den produkzio prozesu guztiak du. Nahiz eta etiketa gaztak bakarrik eman, ardiak eta esneak ere, jatorrizko izendapena dute, Idiazabal eta Erronkari-ko gaztak egiteko ardi mota konkretu baten esne mota jakin bat erabiltzen delako. Idiazabalgo jatorrizko izendapenean, Euskal Herri osoko gaztak daude. Esnea, Bizkaia, Araba, Nafarroa eta Gipuzkoatik jasotzen dute eta ondorioz, ohikoa da Idiazabalgo gazte-

Duela gutxira arte, gazta baserrietan bakarrik egiten zen baina egun baserrietan kopurua txikia da

tan, Izarra (Araba), Aitzgorri, Degurixa, Izarraitz eta abar bezalako markak ikus-tea. Ardi gaztaz gain, Euskal Herrian ahuntz eta behi gazta ere egiten da, baina ez dute ardi gaztak duen kontsumoa.

GAZTAREN KONTSUMOA

Euskal Herrian, eta da-tuek diotena kontuan har-tzen badugu, ez da gazta asko jaten. Euskaldunok sei kilo gazta jaten ditugu urte-an zehar batez beste. Kopu-ru hau, Espainiakoa baino

MARCOS
panificadora

**OKINDEGIA
eta
GOZOTEGIA
etxekoak**

Urdaburu kalea 2.b 52 95 98 LEZO

Ubarburu R4-S Pabilioiak - 27 Industrialdea 45 09 66 MARTUTENE

Ategorrieta etorbidea 33 27 48 48 DONOSTIA

Zumalakarregi 14 51 07 85 PASAJ ANTZO

- Euskal Herriko produktu tradizionalak
 - UDABEKO gaztanberaren banatzaile bakarra
 - Idiazabalgo gazta
- Urdaiazpikoak
- Lukainkak

etxebeste
distribuciones

Belasco edifizioa, 119. lokala

Tlfno. 943 / 62 41 10
FAX 943 / 63 35 13

20303 IRUN

zertxobait altuagoa da, Espainian 5 bat kilo kontsumitzen dituztelako. Kopuru bi hauek oso eskasak dira Frantzia eta Grezian jaten den gazta kopuruarekin alderatzen badugu, Frantzian, pertsona bakoitzak 21 kilo gazta kontsumitzen dituelako eta Grezian (Europako herrialde gaztazaleena), 27 kilo. Gaztaren jatorriari dagokionez, Euskal Herrian kanpoko gazta asko kontsumitzen da. Oro har, jaten denaren erdia Espainiako gazta da eta batez ere, Gaztela-Mantxako gazta. Gazta mota hau Bilbo eta bere ingurunean kontsumitzen da batez ere. Zamora eta Palentziako gaztak ere nahiko kontsumitzen dira. Atzerriko gaztek, berriz, ez dute jarraipen handia eta kontsumoa nahiko eskasa da.

Orokorrean, Euskal Herrian jaten den gazta kopuru osoaren erdia bertakoa da, Idiazabalgoa batez ere, eta beste erdia, Espainian egingakoa.

JATORRIZKO IZENDAPENEN HISTORIA

Esan bezala, jatorrizko izendapenak eratzean, gaztagintzak aldaketa sakona ezagutu zuen. 1981. urtera arte, gaztagileak oso sakabanatuta zeuden eta bakoitzak bere kontura egiten zituen gaztak. 1981. urtean, Erronkariko gaztaren jatorrizko izendapena sortu zen eta Erronkariko gaztagileen zat, euskarri sendo bat antolatu zuten bertakoek etorkizunari begira. Antzekoa gertatu zen Idiazabalgo jatorrizko izendapena sortu zenean, 1987. urtean. Jato-

Euskal Herrian ez da gazta asko jaten, batez beste sei kilo gazta jaten ditugu urtean.

rizko izendapenak, "gaztagileei babes sendo bat eskaintzen die, eta ondorioz, salmentak banditu nahi dituzten gaztagileek, guregana jotzen dute, gure gaztaren promozio kanpaina handiak egiten ditugulako"

Jose Antonio Merinok dioenez. Idiazabalgo jatorrizko izendapeneko arduradunak gaineratzen duenez, "base-rritarrak baldintza bakar bat onartu behar dute gure babesa izateko. Kalitatezko kontrol bat baimendu be-

Karlos ARGUÑANO HOTEL JATETXEA

Zarautzen,
euskal itsasaldeko
bihotzean
zuen zain gaude.

Itsas Bitxia

KA

Mendilauta, 13. • Tel: (943) 13 00 00
Faxa: (943) 13 34 50 • 20800 Zarautz

Jatorrizko izendapenak hedatzean, gaztagintzak aldaketa sakona ezagutu zuen.

bar du, hau da, noizean behin, gure ikuskatzaileek, gazta egiteko prozesua, erabilitako tresnak eta abar aztertzen dituzte, elaborazio prozesua zuzena dela ikusteko”.

Erronkariko bailarako jatorrizko izendapenean ere, gaztagintzan lan egiten

dutenak baldintza bakar bat bete behar dute izendapenaren babesa edukitzeko: gazta pasterizatu gabeko ardi esne garbiarekin egitea. Erronkariko gaztak 500 tona gazta egiten ditu urtean, eta Nafarroan hedapen handia du. Duela hamar urte, Erronkarin enpresa bakarra

zen gaztak egiten zituen eta gaur egun bost enpresa dira, kopuru altua, Erronkariko bailara, industri gutxi daukan bailara dela kontuan hartzen bada.

Gaztagileen artean, jatorrizko izendapenaren sorrerak, oniritzia eduki du eta gehienak, gaztaren sektorea zegoen krisitik ateratzeko, izendapena sortzea nahitaezkoa izan dela pentsatzen du. Emakume baserritarren lehendakaria den Amelia Jauregik aitortzen duenez, “denominazioaren aurretik, gaztagintza oso sakabatatuta zegoen. Ondorioz, denominazioa egoteak abantailak ekarri ditu, iruzurra ezabatzea bezala”. Amelia Jauregik garbi dauka jatorrizko izendapena sortzeko beharra zegoela: “Beharrezkoa zen jatorri izendapena sortzea gaztagintzari etorkizun sendo bat emateko. Emaitzak ezinbobeak izan dira eta azken bost urteetan gaztaren kontsumoa etengabe bazi da”. Antzeko iritzia du Juan Mari Galparsoro Queserías Araia enpresako arduradunak: “Denominazioa 1987an sortu zen eta urte hura ezkerotik, sektorea etengabe bazi da, ez Euskal Herrian bakarrik.

Munduan zehar produktuen komertzializazioa egin da eta gaur egun, Espainian, Europan eta Ameriketako ere saltzen dugu gazta”. Juan Marik azpimarratzen duen beste arlo bat “kalitatearena da. Denominazioko inspektoreek egiten dituzten azterketek esker, gaur egungo gaztak kalitate handia du”.

Jatorrizko izendapenaren sorrerak, ordea, eztabaida ere sortu du. Baserri mailako produktioa duten artzainen artean eman da batez ere jatorrizko izendapenaren aurkako joera. Joera honen gakoa, gaztak dituen berezitasun propioak ez direla errespetatzen jatorrizko izendapena dagoen unetik. Joera honek ez du ardura handirik eragin jatorrizko izendapenaren babesa duten gaztagileengan. Onartu ere onartzen dute kalitate onena bilatzean posible dela hainbat gaztak beharrezkoak diren ezaugarriak ez edukitzea, baina gazta gehienek euren berezitasunak dituztela ziurtatzen dute. Jose Antonio Merinoren esanetan, “guk, jatorrizko izendapenarekin, euskarri sendo bat ezartzen dugu, baina gazta gozagoa, biziagoa eta abar iza-

HEMENGO OILASKOA !!

OIQUINA z/g
Tel.: 86 09 50
Faxa: 86 00 54
ZUMAIA

tea baimentzen dugu. Ez ditugu gazta berdintzat bartu nahi Gorbean egiten den gazta eta Urbasan egiten dena. Horrela, gure etiketa gorriaz gain, gaztak, egin den inguruneke izena ere badarama". Amelia Jaurerri baserritararentzat, komenigarria izango litzateke artzainek, garbi edukitzea izendapenak zein baldintza eskatzen dituen bere babes izateko eta baldintzak zeintzuk diren jakin ondoren, bere gaztari nahi dituen berezitasun propioak ematea.

Juan Mari Galparsoro enpresa gizonaren arabera, "izendapenak egiten dituen kalitate kontrolak oso zehatzak dira eta nabikoa da gazta batek eskatzen den kalitate minimoa ez izatea

izendapenaren babesa ez emateko".

Erronkariko bailarako jatorrizko izendapenean ez dira ematen Idiazabalgo denominazioak dituen arazoak berezitasun propioekin. Juan Angel Erize, Erronkariko gaztako jatorrizko izendapeneko idazkari nagusiaren aipuan, "Erronkariko gazta Erronkariko bailaran bakarrik egiten da. Ereku geografiko oso txikia da eta zazpi herritan soilik egiten da gazta. Ondorioz, ez dira berezitasun propioak ezabatzen. Idiazabalgo izendapenaren berezitasunen arazoa egotea ulergarriagoa da, ereku geografiko zabal bateko esnea jasotzen dutelako eta Bizkaiko edo Nafarroako esnea zeharo ezberdina izan daitekeelako".

Euskal Herrian ardi latxaren esnea erabiltzen da, batez ere, gazta egiteko.

Dentsioa

Txiki Polit dentsioa parte zaharrean (Musika plazan) dago eta hondartzatik 50 m-tara daukazu. Gelak, bainugela eta TB-rekin (Dentsio osoa eta erdia).

Jatetxea

Euskal jatetxea. Trebeak haragia eta arraina parrilan prestatzen. (ezkontzak, banketeak, aitortzak). 120 laguntzako tokiak. Taldeentzako prezio bereziak Urte osoan irikia.

MUSIKA PLAZA

83 53 57

20800 ZARAUTZ (GIPUZKOA)

● BARAZKIAK ●

BERTAN JATEKO BARAZKIAK

Bertako produktua kanpoko baina hobea dela esan ohi da sarri, eta barazkiekin ere berdina gertatzen da. Hau kontuan hartuz gero, ez da harritzekoa Euskal Herriko nekazari produkzioaren gehiengoa hemen bertan kontsumitzea. Produkzioa orokorrean hartuta Nafarroa da produkzio kota altuena duena, baita gehien esportatzen duena ere.

GIPUZKOAN tomatea, leka, piperra, zerba eta batez ere uhaza lantzen da. Porrua eta baratxuria ere bai, baina gutxiago.

Udaberri eta udan produzitzen da gehien, bai kanpoan baita negutegietan ere. Produkzioaren ia %50 uhaza da. Negutegiei esker, urte osoan lantzen da. Tomatea, baina eta piperra 9-10 hilabetetan produzitzen saiatzen dira, baina sekula-

ko inbertsioa egin behar da hau lortzeko, negutegi onak edukitzea beharrezkoa baita.

Gipuzkoan bezala, Bizkaian ere uhaza da barazki nagusia.

Tomatea, zerba, piperrak dira nagusi landaketa intentsiboan eta ilarra eta baina asko lantzen dute estentsiboan (baserritar txikiek). Datuak aipatzerakoan askotan ez dira kontuan hartzen

Tomate eta piperrekin batera, Euskal Herrian gehien lantzen den barazkietakoa dugu uhaza.

baserritar txikiak, baina denak batuz gero, oso garrantzitsua da euren produkzioa. Balore ekonomiko eta sozial oso handia dute. Araban gero eta nekazari

gutxiago daude. Dauden nekazariak barazki mota ugari lantzen dituzte, baina oso gutxi bakoitzetik. Ez da sektore indartsua. Baratzak duen jendea ez da baratzak

GAMARRA

Ostalaritza eskola

C.I.R.erako errepidea, z/g - 01510 GAMARRA (Gasteiz)
Tel.: (945) 25 85 25 / 25 81 00 - Faxe: (945) 28 19 02

- ✓ Bezzeroaren aurrean erretzen den eguneko kafea
- ✓ Aukeratutako kafe onenak
- ✓ Hostalaritzan eguneko banaketa

Nagusia, 27
20400 TOLOSA

Tel. 67 37 25
Faxe 37 30 83

Euskal Herriko barazki produkzioaren gehiengoa bertan kontsumitzen da.

tik ateratzen duenetik baka-
rrik bizi, beste lanbide bat
dauka.

Antzekoa gertatzen da
Iparraldeko nekazariekin.
Tomatea, piperra, uhaza,
azak, porruak aipa daitezke
gehien lantzen dituzten ba-

razkien artean. Ez dago ba-
ratzatik bizi denik, lorea
lantzen dute edo beste lan-
bide bat dute Iparraldeko
nekazariak.

Nafarroa da Euskal He-
rriko barazkigintzan nagusi.
Ureztaketak eta eguzkiak

oparo joritutako lurra
ahalbidetu du baratza nafa-
rrek duten ospea. Zainzu-
riak, piper mota ugari, or-
buru edo alkatxofa, borraia
fina, ostezuri edo eskarola
eta Tuterako kukulutxoak
dira nafar baratzetako ba-
razki nagusiak.

Atzerriko zainzuria gero
eta errazago sartzen da Eu-
ropan. Konpetentzia des-
leiala dago eta eta 1990. ur-
tean 8.000 hektarea lantzen
baziren ere, orain 3.300 in-
guru baino ez. Egoera alda-
tzen ez bada zainzuria de-
sager daiteke. Oso produk-
tu berezia da, produkzio
prozesuan %70 eskulana
baita. Herri atzeratueta ez
da behar bezala ordaintzen
eta hau dela eta merkeago
lortzen da han.

Industriarako lantzen
den tomatean ere badu ze-
rikusirik.

Urtean 190 miloi kilo
lantzen dira Nafarroan.
Kontsumoa ere garatuz doa
eta asko esportatzen da.
Baino kupoa duen produk-
zioa da eta laguntzak jaso-
tzeko, esaten dizutena bai-
no gehiago ezin da produ-
zitu. Laguntza ez dute ne-
kazari askok jasotzen. Baita
kupoa ere. Hau honela iza-
nik, nekazariak ez dauka
inolako segurantzarik bere
produktua kontratatuko de-
la jakiteko.

Lantzen diren barazki
hauen guztien produkzioa
ahalik eta handiena izan
dadin, sekulako garrantzia
dute negutegiek. Honela,
uhaza eta tomatea, esatera-
ko, merkatuan ia urte oso-
an izatea lortzen da.

Zabalegi Aldea
20214 ZERAIN
(Gipuzkoa)

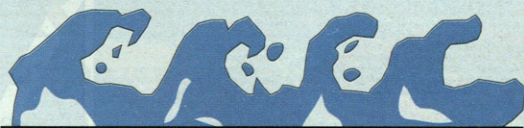
Tel.: (943) 80 01 61
Fax.: (943) 80 15 56

GUKE INGURUGIROA ZAINTZEN DUGU

ERABILITAKO OLIO BEGETALA JASOTZEN DUGU

- ✓ Jatetxeak
- ✓ Ospitaleak
- ✓ Eskolak
- ✓ Hotelak
- eta abarretan...

ECOGRAS

Donostia ☎ (943) 47 23 35

Bilbo ☎ (94) 479 03 11

Gasteiz ☎ (945) 26 93 93

● A R R A I N K O N T S E R B A ●

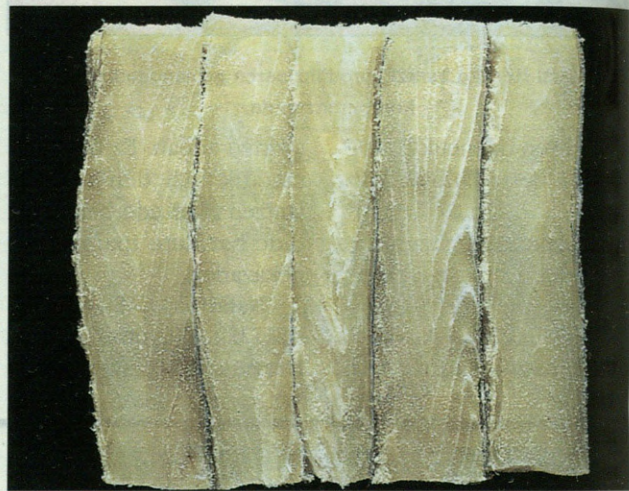
BAKAILAO GAZIA, GEZATU ETA GOZOTUA

Modu askotan prestatzen da, zopan, pil-pilean, frijitua, tortilan... Eta egiten den moduan eginda ere, gustu finenak asetzeko moduko arraina dugu euskaldunontzat.

Euskal Herrian batez ere, lehortutako bakailaoak benetako mirespena du, eta gertaera hau dela eta, ehundaka enpresa sortu dira bakailao freskoa erosi eta idortzeko. Iparraldeko herrialdeetatik inportatzen dute bakailaoa, Islandiatik batez ere. Irunen dagoen Salazones Udana bakailao lantegiko Jose Ramon Uriartek esan digunez, uharte honetakoa da bakailao txuriena, euskaldunoi gustatzen zaiguna bezalakoa. Kalitatea eta elaboratzeko modua ere, paregabeak dira Islandian.

800 edo 100 kiloko oholetan iristen da bakailaoa Euskal Herrira, gatz larriz estalita. Pisatu eta tamaiuaren arabera sailkapena egin ondoren, lehortzeko tuneletan sartzen dira. Egunean hiru tona bakailao lehor egiteraino irits daitezke lán honetan jarduten duten enpresak.

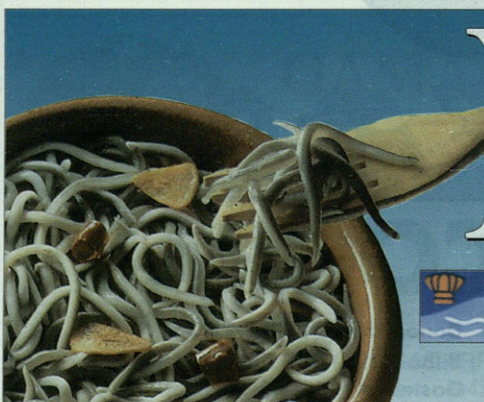
Elikagai kontuetan jakitun direnak diotenez, bakailao lehortuak dituen elikadura ezaugarriak oso egokiak dira osasunarentzat, eta haurrak hazten eta garatzen ari diren urteetarako gomendatzen dute. Izan

Lehortutako bakailaoak benetako mirespena du, eta hori dela eta, lantegi pila bat sortu da bakailao freskoa erosi, eta idortzeko.

ere, proteina eta gatz minerez gain, A, B, C, eta D bitaminetan ere oso aberatsa da bakailaoa. 100gr. bakailaotan, 3.9 gr. proteinak dira eta 7.2 gramok baino ez

dute gantzik. Ehun gramoko bakailao zati berak 230 kaloria ditu. Honegatik, eta prestatzen den moduan prestatuta ere, guztizko jaki elikagarria da.

Nakulas

Produktu
Ultraizoztuak

VDA. E HIJOS DE
JERONIMO
IZAGUIRRE

aginagakoak

BIGARRENA ETXEA, 41 ● Tel.: 943 / 36 21 46 ● Fax: 943 / 36 25 47
Angula eta Marisko biberoak ● 20170 AGINAGA

● P A T E A ●

EDOZEIN ORDUTAN JATEKO MODUKOA

Osagarri ezberdinez osatua, jateko orduan gustagarrien egiten den jaki horietakoa dugu patea. Euskal Herrian lantegi ugari dago patea egiten, eta patearen kontsumitzaile kopuruak gora egiteaz gain, kalitatea ere asko igo da azken urteotan.

Pisua jaistekko errejimenetan erabat debekatzen badute ere, jainkoek bidalitako gutizia da patea. Edozein motatakoa eta edozein giblekin egina, baina edozein ordutan patxada ederrean jateko modukoa da. Euskal Herrian makina bat lantegi dago jadanik patea ekoizten duena, eta hauei guztiei esker atzeritik ekarritako pateez gain bertakoa dastatzeko aukera paregabea dugu eskuarte.

Azkar eta erraz egiten da patea. Nahikoa da animalia bat aukeratu eta honen gibela eskuratzea. Normalean, zerria, oilaskoa, galeperra, ahatea edo antzararen gibera jasotzen da, eta behin hauek dituzunean, prozesu azkar eta garbi bati ematen zaio hasiera. Gibela xehe-xehe egin, gantzarekin nahastu (ia % 50 izaten da gantza), gibelaren proteinak gehitu, eta gatza eta arrautza ere erabiltzen dira. Gero, eta egin nahi den pa-

Atzeritik ekarritako pateez gain, bertakoa dastatzeko aukera paregabea dugu esku artean.

te motaren arabera, eta kontsumitzaileen gustura, noski, espezia eta lurrina ematen dituzten belarrak eta azukrea dira, besteak beste, patea osatzeko era-

biltzen direnak. Guztia egiteko, hau da, patearen prozesua hasi eta bukatzeko, hamabost minutu baino ez da behar izaten. Jateko, ordea, hori baino gutxiago.

M A R T I K O

- ✓ Ahatetan espezialitatuak
- ✓ Baserriko produktua

*Ahate gibela ● Urdaiazpikoa ● Ahate
papparra ● Ahate hegala ● Ahate
izterrak ● Izoki kezkatua*

Zalain poligonoa, Bera (Nafarroa). Tel.: 948 - 63 07 00. Faxa: 948 - 63 12 13

• E Z T I A •

LORE USAINDUN EZTIA

Aurten iaz baino ezti tona gehiago produzitu dira eta ziurtaturik dago guztia salduko dela. Alfredo Gartzia Gipuzkoako Eztigileen Elkarteko lehendakariak azaldu digunez, "kalitate handiko ezti egiten da Euskal Herrian, potoa ireki eta lore usaina sekulakoa da."

Eztia erosterakoan, zapo-
re berezia duten mota des-
berdinak daude. Milalorea
eta txilarra dira Euskal He-
rrian zabalduenak, baina
herrialde bakoitzak badu
bere ezti berezia: eukalip-
toa Bizkaian; arkazia Gi-
puzkoan; basoko zuhaitze-
na Araban; gaztaina Iparral-
dean eta xarbot eta errome-
roarekin hasi dira Nafarro-
an. Ekilorearekin ere egiten
da, baino gutxiago.

"Eztia" izena daraman
labeldun eztiak sortu da az-

ken urteotan. Labela dela
eta asko saltzen da eta pro-
dukzioa ere kontu^Δan har-
tzekoa da. Bizkaian 40 tona
inguru egitea espero da
aurten, 14 inguru Gipuzko-
an eta Antoñana Kooperati-
bak egiten dituen 4-5 tona
Arabian. Labelik gabeko ez-
tia ere egiten da, baino zer-
txobait gutxiago egingo de-
la azaldu digu Alfredo Gar-
tziak: 30 tona Araban, 20
inguru Bizkaian eta 10.000
kilo Gipuzkoan.

Labelal dutenen ezti produkzioa, gabekoa baino handiagoa da.

Ezti mota desberdinek
antzeko salneurria dute,
1.000 pezeta inguru balio
du ezti kiloak. Labelarekin
merkatua ziurtatu dute, bai-
no salneurria mantendu
egin da.

Araba eta Bizkaia dira
erlauntz gehien dituztenak.

Iparraldean erlategi gutxi-
go daude baino besteak
baino handiagoak dira,
1000 erlauntz baino gehia-
go dituzten erlategiak dau-
de. Hego Euskal Herrian,
denborapasa moduan uler-
tzen duen jende gehiago
dagoela da arrazoiak.

BOLLITOAK

ARCO EUROPA
URREZKO
IZARRA
KALITATEARI

KRUASANAK

MEDITERRANEO.

Badago lurralde bat, non lehenago ikasten baita, barre egiten ibiltzen baino. Non jainkoak ardoa, ogia eta oliba-olioa baitira.

Bazter horretan adiskideek adiskideak aurkitzen dituzte, edo anaiak (gauza bera baita).
Gaur ez da 1551. Baina gainean

eguzki bera dago, jaiotzen den jendeak orduan bezala barre egiten du, eta Mediterraneoak, ikusi duzu, hor dirau.

ÇODORNÍU

Mediterraneoan jaioa.

1551.

LOGOS
ALTZARIGINTZA INTEGRALA

SERIE MRH-336

LOGOS S. COOP. - TELF. 943/88 40 50 - FAX 943/88 33 50 -
PK. 23 - 20247 ZALDIBIA (GIPUZKOA)

KALITATEA DISEINU EGINIK

B A N A T Z A I L E A K

HALTZARIAK TXINDOKI

Jose M. Iturrioz, z/g - Tel.: 88 03 98
20200 BEASAIN (Gipuzkoa)

ETXEGIRO, S.L.

Pablo Uranga, 8 - Tel.: 79 05 94
20500 ARRASATE (Gipuzkoa)

GUSI, C.B.

Zabaleta, 36 Tel.: 29 33 23
20002 DONOSTIA

MUBLES OLATZ

Pedro M. Urruzuno, 8 - Tel.: 74 38 44
20870 ELGOIBAR (Gipuzkoa)

ORMAZABAL, S.L.

Vda. de Apaolaza, 2 - Tel.: 78 30 58
20560 ONATI

SIMONTXO

Muzategi, 1 - Tel.: 10 11 36
20600 EIBAR

SUKONDO

Sancho el Sabio, 25 - Tel.: 24 01 75
01008 GASTEIZ

ACANTO, C.B.

Avda. Salsidu, 35 - Tel.: 430 37 63
48990 ALGORTA (Bizkaia)

ATADI ESTILO, S.L.

Elorriagazar, z/g - Tel.: 620 18 45
48220 ABADINO (Bizkaia)

CRISTINA

Hurtado de Amezaga, 48 - Tel.: 410 05 86
48008 BILBO

COMERCIAL TROBIKA

Trobika, 8 - Tel.: 674 02 87
48100 MUNGIA (Bizkaia)

KRESALA

Zamakoia, 15 - Tel.: 456 87 40
48960 GALDAKAO (Bizkaia)

NARGOA, S.L.

Avda. Zumalacargui, 105 - Tel.: 446 44 92
48007 BILBO